

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา

อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

วีรพงษ์ วรรณวัฒน์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าระดับปริญญาตรี สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

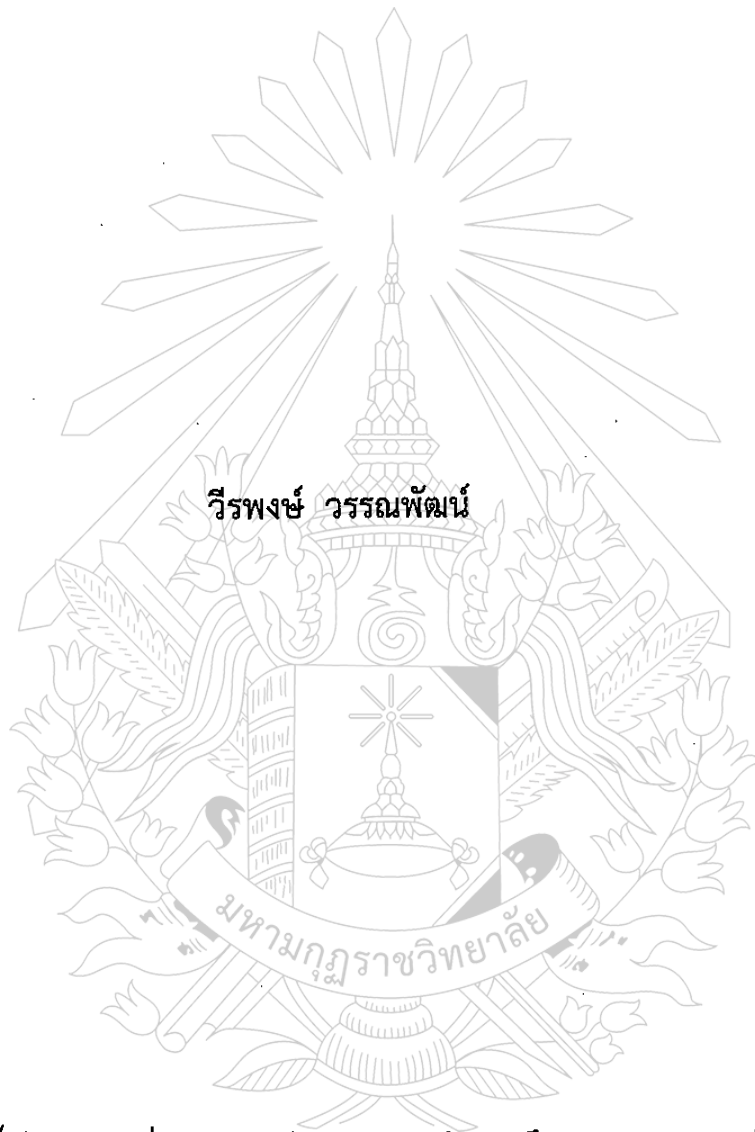
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มีนาคม 2557

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา

อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มีนาคม 2557

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ ของ นายวีรพงษ์ วรรณพัฒน์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้

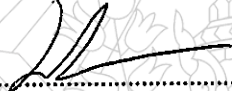
คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ดร.)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.จ่านง กมลศิลป์)

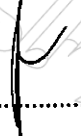
คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธาน
(ดร.สัมฤทธิ์ แก้วสมบัติ)

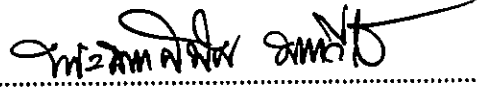

..... กรรมการ
(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ดร.)

..... กรรมการ
(ดร.จ่านง กมลศิลป์)

..... กรรมการ
(ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี)

..... กรรมการ
(ดร.กฤตยากร ลดาวัลย์)

คณะศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

..... รักษาการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(พระมหาสมัคร มหาวีโร)

วันที่ 29 เดือนมกราคม พ.ศ. 2557

5411205049: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)
คำสำคัญ : 1. การบริหารงานสถานศึกษา 2. หลักธรรมาภิบาล 3. โรงเรียนประถมศึกษา

วีรพงษ์ วรรณพัฒน์ : การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา
อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด (SCHOOL ADMINISTRATION BASED ON GOOD GOVERNANCE
IN ELEMENTARY SCHOOLS IN PHONTHONG DISTRICT, ROI ET PROVINCE)
คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ : พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์,ดร., จำนวน กมลศิลป์,ปร.ด., .129 หน้า ปี พ.ศ. 2556

บทคัดย่อ

การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ดมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตามตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษาและ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ดการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 186 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) t - test และ F-test One way ANOVA) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้ง 6 ด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านหลักความคุ้มค่า รองลงมาคือ ด้านหลักความรับผิดชอบส่วนด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านคุณธรรม
2. การเปรียบเทียบความคิดของบุคลากรในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามตำแหน่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. การเปรียบเทียบความคิดของบุคลากรในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษามีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้าน

5411205049: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.ED. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEY WORDS: 1. school administration, 2. good governance, 3. elementary school

WEERAPONG WANNAPAT: SCHOOL ADMINISTRATION BASED ON GOOD GOVERNANCE IN ELEMENTARY SCHOOLS IN PHON THONG DISTRICT, ROI ET PROVINCE

ADVISORY COMMITTEES: PHRAKHRUWIJITPANYAPORN Ph.D., CHAMNONG KAMONSIN Ph.D.,
P. 129, Academic Year: B.E. 2556

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) study levels of good governance-based school administration in elementary schools in Phon Thong district of Roi Et province, 2) compare those of good governance-based school administration in elementary schools, resting upon variables of positions and genders. The sampling groups comprised teachers and school administrators, numbering 419 individuals. The research instrument was rating scale questionnaires with the reliability at 0.91. The statistics exploited for data analyses embraced: mean, standard deviation, percentage and independent t-test.

The research's results revealed the following findings:

1. Good governance-based school administration in elementary schools in Phon Thong district of Roi Et province was implemented at the 'highest' scale in the overall aspect. When taking a single aspect into account, all aspects were also implemented as the same as in the overall aspect, with rule of law and transparency at the highest level and accountability at the lowest.

2. Comparative results of levels of Good governance-based school administration in elementary schools in Phon Thong district, as classified by variables of positions, indicated difference with the statistical significance level at .05 in the overall aspect; school administrators implemented it more than teachers. As for those classified by variables of genders, it showed difference with the same level in the overall aspect, with males implementing it more than females.

3. Suggestions were that 1) schools should issue rules and regulations to be up-to-date and current, 2) schools should follow them stringently, 3) school administrators should always create reliance in duty performance to teachers, 4) schools had to support teachers' and students' activities and 5) schools should launch the campaigns to have teachers and students save natural resources.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ล่วงหน้าได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความเมตตา และความกรุณาช่วยเหลือ จาก พระครูวิจิตรปัญญารัตน์ ดร. อาจารย์ ดร.จ่านง กมลศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ดูแล เอาใจใส่และตรวจแก้ไขสารนิพนธ์ฉบับนี้อย่างดียิ่ง จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือต่างๆ ที่มีประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งนี้ จนทำให้สารนิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ประพิศ โบราณมูล อาจารย์ ดร.ธีรวัฒน์ ถิ่นแสนดี และอาจารย์ ดร.วารินทร์ จันทมาศ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ โดยให้คำแนะนำ พิจารณาตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า และได้รับกลับคืนมาเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้และอบรมสั่งสอนลูกศิษย์ ด้วยความรักและเมตตา ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษา และบุคลากรในโรงเรียนหนองขามวิทยา ที่ได้ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือ ให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จล่วงหน้าตั้งแต่ต้นจนสำเร็จการศึกษา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมเป็นเครื่องบูชาเพื่อรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์ที่อบรมสั่งสอนและผู้มีพระคุณทุกท่าน

วีรพงษ์ วรณพัฒน์

สารบัญ

บทที่	หน้า	
บทที่ 1	บทนำ	
1.1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3	สมมติฐานการวิจัย.....	3
1.4	ขอบเขตการวิจัย.....	4
1.5	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
1.6	นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	5
บทที่ 2	เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1	หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล.....	8
2.2	การบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	27
2.3	หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้น.....	40
2.4	สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย.....	56
2.5	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	62
2.6	สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	68
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	69
3.2	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	70
3.3	การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	70
3.4	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71
3.5	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
3.6	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
4.2	ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
4.3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	93
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	95
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	98
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	105
ภาคผนวก ข วิเคราะห์หาค่า IOC ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	113
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	119
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย.....	121
ภาคผนวก จ คำอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	125
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	127
ประวัติผู้วิจัย.....	129

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 กลยุทธ์ที่ 5 สร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการบริหาร และการจัดการศึกษา เพื่อรองรับการกระจายอำนาจอย่างมี ประสิทธิภาพ บนหลักธรรมาภิบาล ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ สถานศึกษา	48
2 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด แสดงจำนวนและร้อยละ ของตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล.....	76
3 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดของบุคลากร ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกเป็นรายด้าน.....	77
4 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดของ บุคลากรใน การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักนิติธรรม	78
5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดของ บุคลากรใน การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านคุณธรรม.....	79
6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดของ บุคลากรใน การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักความโปร่งใส.....	80
7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดของ บุคลากรใน การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักการมีส่วนร่วม.....	81
8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดของ บุคลากรใน การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักความรับผิดชอบ.....	82
9 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดของ บุคลากรใน การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักความคุ้มค่า.....	83
10 แสดงการเปรียบเทียบค่า t - test การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการจำแนก ตามตำแหน่ง.....	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 การเปรียบเทียบความคิดของบุคลากรในการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทองจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน.....	85
12 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ของบุคลากรในการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวม.....	86
13 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพ การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านหลักนิติธรรม.....	87
14 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพ การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านหลักคุณธรรม.....	87
15 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพ การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านหลักความโปร่งใส.....	88
16 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพ การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านหลักความร่วมมือ.....	89
17 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพ การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านหลักความรับผิดชอบ.....	89
18 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพ การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านหลักความคุ้มค่า.....	90

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ภาพรวมธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ.....	45
2 หลักการของหลักธรรมาภิบาล	52
3 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	68

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในเชิงของความยั่งยืน เรายังขาดภาวะสมดุล ยังมีปัญหาสำคัญที่ต้องดูแลแก้ไขบางเรื่องที่อยู่ในขั้นวิกฤตอันมีเหตุทั้งที่เกิดจากสภาพภายในสังคมเราเอง และจากการคล้อยตามกระแสการปฏิวัติของโลกทำให้อัตราการว่างงานสูงขึ้น มีปัญหาทางสังคมอื่นๆ ตามมา เช่น ความยากจน ยาเสพติด อาชญากรรม ครอบครัวแตกแยก เป็นต้น ระเบียบใหม่ของโลกทั้งในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติที่มาพร้อมกับโลกาภิวัตน์ ได้สร้างความรุนแรงในการแข่งขันขึ้น มีความจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างฐานความรู้ที่เข้มแข็งให้กับประเทศ เพื่อความสามารถในการปรับตัว รู้เท่าทัน ไม่ให้ตกอยู่ในฐานะผู้เสียเปรียบ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเสื่อมโทรมอย่างรุนแรง นำไปสู่ความขัดแย้งในสังคมมากยิ่งขึ้น คุณภาพการศึกษาของประชากรไทยโดยเฉลี่ยต่ำลง และมีมาตรฐานค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับอีกหลายประเทศในระดับเดียวกัน การศึกษาขาดเอกภาพด้านนโยบาย สถานศึกษาขาดอิสระและความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ชุมชน สถาบันทางสังคม สังคมตกอยู่ในกระแสบริโภคนิยม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม คนส่วนใหญ่ขาดความสามารถในการถ่วงถ่วง คัดสรรทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทย ศิลปะไทยที่ทรงคุณค่าถูกละเลย สถาบันทางศาสนาซึ่งเคยเป็นพลังสำคัญ และเป็นแหล่งเรียนรู้ฝึกอบรมของกุลบุตรกุลธิดาของศาสนิกชน ได้รับการยอมรับในฐานะที่พึ่งทางใจน้อยลง การดำเนินกิจกรรมทางศาสนายังคงเน้นพิธีกรรมมากกว่า เน้นด้านหลักธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2555, หน้า 1)

นับเป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูที่ต้องร่วมกันปรับปรุง พัฒนาการศึกษาให้ได้มาตรฐาน มีคุณภาพที่ดีและเป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545 -2559) ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์เพื่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาที่มีความสอดคล้องกันทั้งประเทศ ได้นำแนวคิดที่ว่าด้วย “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญาพื้นฐานของแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยเป็นแผนบูรณาการแบบองค์รวม คือ มีการเชื่อมโยงการพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์เป็นกระบวนการเดียวกัน คำนึงถึงการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีครอบครัวเป็นสถาบันหลักที่สำคัญที่สุด ตลอดจนมีการผสมผสานวิทยาการสมัยใหม่ให้เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านศักยภาพทางวิชาการ และคุณธรรม จริยธรรม อันเป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งในการก้าวไปสู่ความพอเพียง ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอันเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ โดยยึดหลักทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบระมัดระวัง และมีคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ และการกระทำ ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ นำหลักปรัชญา ไป

เป็นพื้นฐานและแนวทางในการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ โดยการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน อันจะทำให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างอยู่ร่วมกันอย่างร่มเย็นเป็นสุข สังคมมีความเข้มแข็ง และประเทศชาติมั่นคง ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาไว้หลายมาตรา โดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาที่ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชนองค์กร หน่วยงาน และสถาบันทางสังคม (วารสารวิชาการ. 2551, หน้า 9)

จากภาพการณ์ของสภาพสังคมไทยปัจจุบันดังกล่าวข้างต้น จำเป็นที่ต้องพัฒนา หรือปฏิรูประบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีขึ้นใหม่ ดังปรากฏอยู่ใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตรีไว้ ณ วันที่ 24 สิงหาคม พุทธศักราช 2550 ซึ่งมีสาระสำคัญคือความพยายามในการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) มีการพัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมหน่วยงานของรัฐ ใช้หลักบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ สำหรับสังคมไทยโดยเน้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของภาครัฐมากขึ้น การประกันและคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ภาครัฐมีการบริหาร การปกครองที่โปร่งใส สามารถถูกตรวจสอบโดยประชาชนมากขึ้น (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. 2550, หน้า ข) ธรรมาภิบาล เป็นมิติของกระบวนการใหม่การบริหารงานภาครัฐ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ การเน้นบทบาทของผู้บริหารงานภาครัฐในฐานะที่เป็นผู้ให้บริการที่มีคุณภาพสูง ตามที่ประชาชนต้องการ การสนับสนุนให้เกิดความเป็นอิสระ ในการบริหารงานแต่ละระดับมากขึ้น (ไชยวัฒน์ คำชู และคณะ. 2545, หน้า 22) และเป็นหลักคิดในการบริหารองค์กร เพื่อประกันเรื่องฉ้อราษฎร์ บังหลวง และความไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารงานระบบธรรมาภิบาลจึงเป็นหัวใจสำคัญยิ่งของทุกองค์กรไม่ว่าหน่วยงานราชการหรืองานเอกชน แต่ต้องอาศัยการปรับตัว และเตรียมความพร้อมของประชาชน และผู้บริหารในทุกระดับระบบการศึกษามีปัญหาในทุกระดับที่ผ่านกระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน ต้องโปร่งใส คือการตรวจสอบได้ และอธิบายได้ทุกขั้นตอนต้องมีผู้รับผิดชอบ (เกษม วัฒนชัย. 2546, หน้า 3)นอกจากการบริหารและจัดการศึกษาตามอำนาจหน้าที่เพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของผู้เรียนแล้วรัฐบาลได้มีการปฏิรูประบบราชการเพื่อบริการประชาชนให้มีความพึงพอใจ ในการบริการภาครัฐมากขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ดังกล่าว สำนักนายกรัฐมนตรีจึงออก ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 ขึ้น เพื่อให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการถือปฏิบัติการบริหารจัดการของสถานศึกษา ซึ่งมี หน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชน และเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาในฐานะ ที่เป็นนิติบุคคล หลักการดังกล่าวได้แก่ (1) หลักนิติธรรม (2) หลักคุณธรรม (3) หลักความโปร่งใส (4) หลักการมีส่วนร่วม (5) ความรับผิดชอบ (6) หลักความคุ้มค่า หลักธรรมาภิบาลอาจบูรณาการเข้ากับการดำเนินงาน ของสถานศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหาร

ทั่วไป ซึ่งเป้าหมายในการจัดการศึกษาคือทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2556, หน้า 28)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีเขตรับผิดชอบ 5 อำเภอ ประกอบด้วยอำเภอโพนทอง อำเภอหนองพอก อำเภอเมยวดี อำเภอโพธิ์ชัย และอำเภอเสลภูมิ สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีได้กำหนดแผนงาน หรือ โครงการ เพื่อรองรับหรือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2542 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 116 ตอนที่ 63 ง วันที่ 10 สิงหาคม 2542 มาใช้อย่างจริงจัง การบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี ให้ปรากฏเป็นจริงในสถานศึกษา ถ้าหากผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้ “หลักธรรมาภิบาล” หรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีทั้ง 6 ประการ มาดำเนินการปฏิบัติอย่างจริงจังในสถานศึกษา น่าจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถพัฒนาคุณภาพ การศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและมีความสนใจที่จะทำการวิจัย เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผู้วิจัยรัชราชการครูสอนโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอโพนทองโดยคาดหวังว่า ข้อมูลสนเทศที่ได้จากการทำวิจัยครั้งนี้ สามารถนำมาปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาขึ้น พื้นฐานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด
- 1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ดโดยจำแนกตามสถานภาพ และขนาดสถานศึกษา
- 1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

1.3 สมมติฐานการวิจัย

- 1.3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกัน
- 1.3.2.บุคลากรในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2542 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม116 ตอนที่ 63 ง วันที่ 10 สิงหาคม 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 3 – 17) ประกอบด้วย

1. หลักนิติธรรม
2. หลักคุณธรรม
3. หลักความโปร่งใส
4. หลักความมีส่วนร่วม
5. หลักความรับผิดชอบ
6. หลักความคุ้มค่า

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 719 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3, 2555, หน้า 3) จำแนกเป็น

1. ผู้บริหารสถานศึกษา	
1.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก	จำนวน 35 คน
1.2 สถานศึกษาขนาดกลาง	จำนวน 18 คน
1.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่	จำนวน 10 คน
รวม	จำนวน 63 คน
2. ครูผู้สอน	
2.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก	จำนวน 364 คน
2.2 สถานศึกษาขนาดกลาง	จำนวน 187 คน
2.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่	จำนวน 104 คน
รวม	จำนวน 656 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 381 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan ; อ้างถึงในธีรวุฒิ เอกะกุล 2546, หน้า143 – 144) โดยแบ่งเป็น

1. ผู้บริหารสถานศึกษา	
1.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก	จำนวน 32 คน
1.2 สถานศึกษาขนาดกลาง	จำนวน 16 คน
1.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่	จำนวน 10 คน
รวม	จำนวน 58 คน

2. ครูผู้สอน

2.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก	จำนวน 187 คน
2.2 สถานศึกษาขนาดกลาง	จำนวน 126 คน
2.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่	จำนวน 10 คน
รวม	จำนวน 323 คน

1.4.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ตัวแปรต้น ได้แก่

1.1 สถานภาพ จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน

1.2 ขนาดสถานศึกษา จำแนกเป็น สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ข้อความรู้อันได้จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา วัฒนธรรมประชาธิปไตยและวัฒนธรรมธรรมาภิบาล ให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิต มีจิตสำนึกการปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต และประพฤติปฏิบัติจนเป็นปกติวิสัย เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดี ในสังคม

1.5.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจ ได้ข้อสนเทศในการพัฒนาเยาวชน และประชาชน โดยทั่วไป ให้ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลอย่างเคร่งครัด มีความซื่อสัตย์สุจริต เทียงธรรม มีค่านิยมที่ถูกต้องดีงาม มีความเข้มแข็งที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารงาน หมายถึง การดำเนินการในการทำงานด้านต่างๆ ทั้ง 6 ด้านของสถานศึกษา คือ 1. งานวิชาการ 2. งานธุรการ การเงินและพัสดุ 3. งานบุคลากร 4. งานกิจการนักเรียน 5. งานอาคารสถานที่ และ 6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตลอดจนอำนวยการเพื่อส่งเสริมและปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยมีแผนงานการปฏิบัติการ การนิเทศ การติดตามตรวจสอบทบทวนการทำงานให้เป็นไปตามเป้าหมายรวมทั้งการแก้ไขปัญหาต่างๆ

การบริหารงานสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญในการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนให้ได้รับการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพได้มาตรฐานทางการศึกษาของชาติและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของนักเรียนผู้ปกครองและชุมชน โดยมีผลมาจากแนวทางการบริหารการจัดการโรงเรียนสู่คุณภาพ คือหลักการบริหารจัดการวัตถุประสงค์ของโรงเรียนพันธกิจโรงเรียนกลยุทธ์ของโรงเรียน

หลักการมาภิบาล หมายถึง หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 116 ตอนที่ 63 ง วันที่ 10 สิงหาคม 2542 หน้าที่ 15 ซึ่งมี 6 ประการ ได้แก่ 1.หลักนิติธรรม 2.หลักคุณธรรม 3. หลักความโปร่งใส 4.หลักความมีส่วนร่วม 5.หลักความรับผิดชอบ 6.หลักความคุ้มค่า

1. หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2. หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยแรงศรัทธาให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4. หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่นๆ

5. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในหน้าที่ความสำนึกในการรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและกล้าที่จะยอมรับผลกระทบบจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมโดยแรงศรัทธาให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนที่รักษาราชการแทน และปฏิบัติหน้าที่ปัจจุบันในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการเรียนสำหรับนักเรียน ทั้งของรัฐและเอกชน มีหน้าที่ หรือมีอาชีพในการสอนให้ความรู้แก่นักเรียน

บุคลากร หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดเทศบาลเมืองยโสธร

ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง การจำแนกสถานศึกษาโดยใช้จำนวนนักเรียนตามเกณฑ์ของฝ่ายแผนและนโยบาย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. 2552, หน้า 1) จำแนกได้ 3 ขนาดดังนี้

1. ขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 - 120 คน

2. ขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 – 220 คน
โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถม ศึกษา
ในอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 58 โรงเรียน

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ โพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ดผู้วิจัยได้ค้นคว้า ศึกษา หลักการ แนวคิดทฤษฎี จากหนังสือ เอกสาร และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

- 2.1 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล
- 2.2 การบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.3 หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
- 2.4 สภาพพื้นที่ที่ใช้การวิจัย
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล

“หลักธรรมาภิบาล” หรืออาจเรียกได้ว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หลักธรรมรัฐ และบรรษัทภิบาล ฯลฯ” ซึ่งเรารู้จักกันในนาม “Good Governance” ที่หมายถึง การปกครองที่เป็นธรรม นั้น ไม่ใช่แนวความคิดใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคม แต่เป็นการสะสมความรู้ที่เป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมวลมนุษย์เป็นพันๆ ปี ซึ่งเป็นหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองและสังคมอย่างมีความสุข สามารถประสานประโยชน์และคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีและพัฒนาสังคมให้มีความยั่งยืน

ความหมายของธรรมาภิบาล

เนื่องจากมีการใช้คำเรียกที่แตกต่างกันเช่น ธรรมาภิบาล ธรรมรัฐ สุประชาสนาการประชา รัฐ การปกครองที่ดี การบริหารบ้านเมืองที่ดี และ อื่นๆ ในการศึกษาครั้งนี้ จะใช้คำว่า “ธรรมาภิบาล” ในการสัมมนาวิชาการเรื่อง “ จากวิกฤติสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งจัดโดย TDRI(สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย) ได้อธิบายว่า “ธรรมาภิบาล” เป็นศัพท์ที่สร้างขึ้นจากคำว่า “ธรรม” ซึ่งแปลว่า ความดี หรือ กฎเกณฑ์ ส่วนคำว่า “อภิบาล” แปลว่า บำรุงรักษา ปกครอง เมื่อรวมกันก็กลายเป็น “ธรรมาภิบาล” ซึ่งมีความหมายเดียวกันกับคำว่า Good Governanceเนื่องจากมีองค์ระหว่างประเทศ และนักวิชาการได้ให้คำนิยามและความหมายของ ธรรมาภิบาลไว้ จึงขอนำเสนอดังต่อไปนี้

ธนาคารโลก หรือ World Bank ได้นำไปใช้ครั้งแรกเมื่อประมาณปี ค.ศ. 1989 ซึ่งใช้ในรายงานเรื่อง “Sub - Sahara : From Crisis to Sustainable Growth” (นฤมล ทัพบงพล. 2541, หน้า 15-31) โดยให้ความหมายว่า Good Governance เป็นลักษณะและวิถีทางของการที่มีการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อจัดการงานของบ้านเมืองโดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนา โดยนัยของความหมายของธนาคารโลก เป็นการชี้ให้เห็นความสำคัญของการมี

ธรรมาภิบาลเพื่อช่วยในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้รัฐบาลสามารถให้บริการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบที่ยุติธรรม มีกระบวนการกฎหมายที่อิสระที่ทำให้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามสัญญา อีกทั้งระบบราชการ ฝ่ายนิติบัญญัติและสื่อที่มีความโปร่งใสรับผิดชอบ และตรวจสอบได้

องค์การสหประชาชาติ หรือ United Nations : UN ให้ความสำคัญกับธรรมาภิบาลเพราะเป็นหลักการพื้นฐานในการสร้างความเป็นอยู่ของคนในสังคมทุกประเทศให้มีการพัฒนาที่เท่าเทียมกัน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การดำเนินการนี้ต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อกระจายอำนาจให้เกิดความโปร่งใส ธรรมาภิบาลคือการมีส่วนร่วมของประชาชน และสังคมอย่างเท่าเทียมกัน และมีคำตอบพร้อมเหตุผลที่สามารถชี้แจงกันได้

United Nation Economic and Social Commission for Asia and the Pacific : UNESCAP หลักการของธรรมาภิบาล หรือ Good Governance ตามที่ UN ESCAP กำหนดไว้ มี 8 หลักการคือ การมีส่วนร่วม (participatory) การปฏิบัติตามกฎหมาย (rule of law) ความโปร่งใส (transparency) ความรับผิดชอบต่อ (responsiveness) ความสอดคล้อง (consensus oriented) ความเสมอภาค (equity and inclusiveness) การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (efficiency and effectiveness) และการมีเหตุผล (accountability) 2

United Nations and Development Programmed : UNDP ให้นิยามคำว่าธรรมาภิบาลว่าหมายถึง การดำเนินงานของภาคการเมือง การบริหาร และภาคเศรษฐกิจที่จะจัดการกิจการของประเทศในทุกระดับ ประกอบด้วยกลไก กระบวนการ และสถาบันต่างๆที่ประชาชนและกลุ่มสามารถแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ปกป้องสิทธิของตนเองตามกฎหมาย และแสดงความเห็นที่แตกต่างกันบนหลักการของการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อ การส่งเสริมหลักนิติธรรม เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการจัดลำดับความสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ยืนอยู่บนความเห็นพ้องต้องกันทางสังคม และเสียงของคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสได้รับการพิจารณาในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนา (สุดจิต นิมิตกุล. 2543, หน้า 13)

ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (The Asian Development Bank : ADB) กล่าวว่าธรรมาภิบาลคือ การมุ่งความสนใจไปที่องค์กรประกอบที่ทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายที่กำหนดไว้ได้ผล หมายถึงการมีบรรทัดฐานเพื่อให้มีความแน่ใจว่ารัฐบาลสามารถสร้างผลงานตามที่สัญญาไว้กับประชาชนได้ (อมรา พงศาพิชญ์ และ นิตยา ภัทรสิทธิ์พันธ์. 2541, หน้า 18)

องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น – JICA กล่าวถึง ธรรมาภิบาลใน “Participatory Development and Good Governance Report of the Aid Study Committee (1995)” ว่าเป็นรากฐานของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม โดยกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างบรรยากาศให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนพึ่งตนเองได้ และมีความยุติธรรมทางสังคม (อมรา พงศาพิชญ์. 2543, หน้า 22)

Kofi Annan เลขาธิการองค์การสหประชาชาติคนปัจจุบัน กล่าวว่า ธรรมาภิบาลเป็นแนวทางการบริหารงานของรัฐที่เป็นการก่อให้เกิดการเคารพสิทธิมนุษยชน หลักนิติธรรม สร้างเสริมประชาธิปไตย มีความโปร่งใส และเพิ่มประสิทธิภาพ (Thomas G. Weiss : ม.ป.ป. ; อ้างถึงใน ไพศาล ตั้งสมบูรณ์. 2548, หน้า 48)

ในทัศนะของธนาคารโลก และธนาคารพัฒนาเอเชีย ธรรมนูญสากลเป็นการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อจัดการงานของบ้านเมืองโดยให้บริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ มีระบบที่ยุติธรรม กระบวนการทางกฎหมายที่อิสระ ในขณะที่นิยามของธนาคารพัฒนาแห่งเอเชียเน้นไปที่องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการบริการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยรวมแล้ว ทั้งธนาคารโลก และธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย ต่างเน้นประเด็นการบริหารจัดการของภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใสตั้งนั้น แนวคิดขององค์การระหว่างประเทศ จึงเป็นเรื่องการสร้าง ความเชื่อถือและความชอบธรรมของรัฐบาล ที่มีต่อต่างประเทศ

แม้ว่าประเทศไทยทำสัญญาการค้ากับประเทศตะวันตกในรัชกาลที่ 4 (พ.ศ.2398) โดยประเทศไทยเปิดรับการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม แต่รูปแบบการเมือง การปกครองของไทยได้ถูกปรับเปลี่ยน ให้เหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย ทีละเล็กทีละน้อย จนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในสมัยรัชกาลที่ 7 (พ.ศ. 2475) อย่างไรก็ตามการเมืองการปกครองของไทยปัจจุบันยังอยู่ในระหว่างการพัฒนาและเปลี่ยนแปลง รัฐบาลไทยยังขาดเสถียรภาพ และพื้นฐานระบอบประชาธิปไตยยังไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร ไม่ว่าจะจะเป็นด้านคุณภาพหรือระดับการศึกษาความเสมอภาคทางสิทธิและสถานภาพทางสังคม ปัญหาดังกล่าว ผลักดันให้ประเทศไทยให้ความสำคัญต่อการสร้างธรรมนูญ ในประเทศไทยได้มีองค์กรที่เกี่ยวข้อง และบุคคลที่สนใจเกี่ยวกับธรรมนูญให้ความหมายของคำว่าธรรมนูญไว้ดังนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ระบุหลักการของคำนิยาม การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ไว้ดังนี้ “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน (สุจิต นิมิตกุล. 2543, หน้า 8)

อานันท์ ปันยารชุน (2542, หน้า13) กล่าวถึง ธรรมนูญสากลว่า เป็นผลลัพธ์ของการจัดการกิจกรรมซึ่งบุคคล และสถาบันทั่วไป ภาครัฐและเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกันได้กระทำลงไปในหลายทาง มีลักษณะเป็นขบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสานผลประโยชน์ที่หลากหลายและขัดแย้งกันได้

ธีรยุทธ บุญมี (2541, หน้า 35) ชี้ว่า ความคิดธรรมนูญเป็นการมอบอำนาจทางการเมือง การปกครองแบบใหม่ที่แข็งที่ตายตัว แต่ให้ปฏิสัมพันธ์กับภาคประชาชนให้มีลักษณะแยกย่อยมากขึ้น แนวคิดธรรมนูญ คือ การเป็นหุ้นส่วนกันในการบริหารและปกครองประเทศโดยรัฐ ประชาชน และเอกชน ซึ่งขบวนการอันนี้จะก่อให้เกิดความเป็นธรรม ความโปร่งใส ความยุติธรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของคนดี ซึ่งแนวคิดนี้เกิดจากการที่ประชาชนเห็นว่า ระบบราชการล่าช้าหลังทุกส่วนต้องการปฏิรูป ต้องมีการปรับโครงสร้างราชการให้ดีขึ้น ให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นและประชาชนต้องการให้มี

การตรวจสอบโดยสื่อมวลชน และนักวิชาการ “ธรรมาภิบาล” เป็นกระบวนการความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างภาครัฐ สังคม เอกชน แลประชาชน ซึ่งทำให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความร่วมมือของฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทยต้องปฏิรูประบบ 4 ส่วน คือ ปฏิรูปภาคราชการภาคธุรกิจเอกชน ภาคเศรษฐกิจสังคม และปฏิรูปกฎหมาย

ประเวศ วะสี (2542, หน้า 14) กล่าวว่า การที่สังคมประกอบด้วยภาคสำคัญๆ 3 ภาค คือ ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน เมื่อพิจารณาถึงธรรมาภิบาลก็จะรวมถึงความโปร่งใส ความถูกต้องของสามภาคดังกล่าว ธรรมาภิบาลในทัศนะของนายแพทย์ประเวศ วะสี จึงเป็นเสมือนพลังผลักดันที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของประเทศชาติ

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2541, หน้า 7) ให้ความหมายธรรมาภิบาลว่า การที่กลไกของรัฐ ทั้งการเมืองและการบริหาร มีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ สะอาด โปร่งใส และรับผิดชอบ เป็นการให้ความสำคัญกับภาครัฐและรัฐบาลเป็นด้านหลัก

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2543, หน้า 28) ได้ให้ความสำคัญขององค์กรประชาสังคม ซึ่งมีส่วนในการร่วมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ทั้งนี้องค์กรรัฐจะอาศัยการบริหารจัดการที่ดีเป็นกลไกเกื้อหนุน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการฟื้นฟูสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนให้ยั่งยืน จะเห็นได้ว่าความหมายและคำนิยามของคำว่า “ธรรมาภิบาล” มีความหลากหลาย ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะการปกครอง วัฒนธรรม และวัตถุประสงค์ ของประเทศและองค์กรที่ผลักดันให้หันแนวคิดนี้ไปใช้ อย่างไรก็ตามคำนิยามต่างๆ เหล่านี้ มีแนวคิดพื้นฐานหลักการ กระบวนการ และผลที่คาดหวัง ที่ใกล้เคียงกันหลายประเด็น ดังได้สังเคราะห์และสรุปไว้ อาทิเช่น การสร้างธรรมาภิบาลเพื่อกาปฏิรูปการบริหารการปกครองประเทศให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และกระตุ้นให้ประชาชนทุกฝ่ายทุกระดับร่วมกันพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง

จากความหมายธรรมาภิบาลที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า คำนิยามที่หน่วยงาน และนักวิชาการต่างๆ ได้นำเสนอไว้นั้นมีความสอดคล้องกับบริบทการพัฒนาและ ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย และมีความเหมาะสมกับวัฒนธรรม สังคม และลักษณะการปกครองปัจจุบันของประเทศ จึงอาจสรุปได้ว่า “ธรรมาภิบาล” ทำหน้าที่เป็นกลไกเครื่องมือ และแนวทางการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันของภาคเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเน้นความจำเป็นของการสร้างความร่วมมือจากภาครัฐภาคเอกชน และภาคประชาชน อย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมของกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างและกระบวนการการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน”

องค์ประกอบของธรรมาภิบาล

สำนักนายกรัฐมนตรีนครี สำนักนายกรัฐมนตรีนครี เมื่อปี พ.ศ. 2542 โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบวาระแห่งชาติ สำหรับการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยกำหนดเป็นระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีนครีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542

ขึ้น ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2542 โดยทุกส่วนราชการต้องถือปฏิบัติและรายงานผลการปฏิบัติต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา (ขณะศักดิ์ ยวบูรณ์. 2543, หน้า 20)

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีได้ระบุถึงหลักสำคัญของธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบหลักของธรรมาภิบาล ที่เสนอโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เน้นการกำหนดเป็นกรอบแนวทางให้แก่หน่วยงานราชการถือปฏิบัติ

1. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส ได้แก่การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4. หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วย การแสดงความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่นๆ

5. หลักความรับผิดชอบ ได้แก่การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน (ไพศาล ตั้งสมบูรณ์. 2548, หน้า 32)

สุดจิต นิमितกุล (2543, หน้า 49) กล่าวว่า องค์ประกอบในการเสริมสร้างการบริการกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ของกระทรวงมหาดไทย มี 11 องค์ประกอบคือ การมีส่วนร่วม ความยั่งยืน สิ่งที่ชอบธรรมความโปร่งใส ความเป็นธรรมและความเสมอภาค ความรู้และทักษะของเจ้าหน้าที่ ความเสมอภาคทางเพศ ความอดทนอดกลั้น หลักนิติธรรม ความรับผิดชอบต่อสังคมและการเป็นผู้นำ ก้าวทันดูแล จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของธรรมาภิบาลที่เสนอโดยกระทรวงมหาดไทย เน้นด้านการบริหาร การปกครอง การพัฒนาและการกระจายอำนาจ ซึ่งเป็นสายงานที่กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบโดยตรง

1. การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นการมีส่วนร่วมทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความคึกคักเริ่มและพลังการทำงานที่สอดคล้องกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายในการให้บริการประชาชน
2. ความยั่งยืน (Sustainability) มีการบริหารงานที่อยู่บนหลักการของความสมดุลทั้งในเมืองและชนบท ระบบนิเวศน์ และทรัพยากรธรรมชาติ
3. ประชาชนมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรม (Legitimacy) และให้การยอมรับ (Acceptance) การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ประชาชนพร้อมที่จะยอมสูญเสียประโยชน์ส่วนตัวไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน
4. มีความโปร่งใส (Transparency) ข้อมูลต่างๆ ต้องตรงกับข้อเท็จจริงของการดำเนินการและสามารถตรวจสอบได้ มีการดำเนินงานที่เปิดเผยชัดเจนและเป็นไปตามที่กำหนดไว้
5. ส่งเสริมความเป็นธรรม (Equity) และความเสมอภาค (Equality) มีการกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ มีระบบการรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่ชัดเจน
6. มีความสามารถที่จะพัฒนาทรัพยากรและวิธีบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงานจะต้องรับการพัฒนาความรู้และทักษะเพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้กับการทำงานได้ และมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อให้ทุกหน่วยงานยึดถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน
7. ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ (Promoting Gender Balance) เปิดโอกาสให้สตรีทั้งในเมืองและชนบทเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมในทุกๆด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น
8. การอดทนอดกลั้น (Tolerance) และการยอมรับ (Acceptance) ต่อทัศนคติที่หลากหลาย (Diverse Perspectives) รวมทั้งต้องยุติข้อขัดแย้งด้วยเหตุผล หากจุดร่วมที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกันได้
9. การดำเนินงานตามหลักนิติธรรม (operating by Rule of Law) พัฒนา ปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มเติมกฎหมายให้มีความทันสมัยเป็นธรรม
10. ความรับผิดชอบ (Accountability) เจ้าหน้าที่ที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานจะเป็นตัวชี้วัดสำคัญ ในการประเมินความสำเร็จของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่
11. เป็นผู้กำกับดูแล (Regulator) แทนการควบคุม โอนงานบางอย่างไปให้องค์กรท้องถิ่นซึ่งใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด หรืองานบางอย่างก็ต้องแปรรูปให้เอกชนดำเนินงานแทน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการและพลเรือน (ก.พ.) หลักธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการและพลเรือนเป็นผลจากการประชุม ประจําปีระหว่างส่วนของข้าราชการและสำนักงาน ก.พ. เมื่อ วันที่ 23 ธันวาคม 2542 ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญๆ 6 ประการคือ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม และหลักคุณธรรม จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของสำนักงาน ก.พ. เน้นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล และการให้บริการของรัฐ

องค์ประกอบของธรรมาภิบาลตามที่ United Nations Development Programmed : UNDP เสนอประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของประชาชน กฎหมายที่ยุติธรรม ความเปิดเผยโปร่งใสการมีฉันทานุมัติร่วมในสังคม กลไกการเมืองที่ชอบธรรม ความเสมอภาค ประสิทธิภาพและประสิทธิผล พันธะ ความรับผิดชอบต่อสังคมและการมีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2541)

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) ประชาชนทั้งหญิงและชายมีส่วนร่วมในกระบวนการการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือทางอ้อม โดยผ่านสถาบันต่างๆที่มีอำนาจอันชอบธรรม (Legitimate Intermediate Institution)

2. กฎหมายที่ยุติธรรม (Rule of Law) การปกครองประเทศจะใช้กฎหมายเป็นบรรทัดฐาน และทุกคนต้องเคารพกฎหมาย โดยที่กรอบของกฎหมายที่ใช้ในประเทศต้องมีความยุติธรรมและถูกบังคับใช้กับคนในกลุ่มต่างๆ อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

3. ความเปิดเผยโปร่งใส (Transparency) การบวนการการทำงาน กฎเกณฑ์กติกาต่างๆ มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา ข้อมูลข่าวสารต่างๆในสังคมสามารถถ่ายโอนได้เป็นอิสระ (Free Flow of Information) ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะของทางราชการได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

4. การมีฉันทานุมัติร่วมในสังคม (Consensus orientation) การตัดสินใจดำเนินนโยบายใดๆของรัฐ ต้องมีการประสานความต้องการหรือผลประโยชน์ที่แตกต่างของกลุ่มคนในสังคมให้เกิดเป็นความเห็นที่ตรงกัน (Broad Consensus) บนพื้นฐานของสิ่งที่เป็นประโยชน์สูงสุดแก่สังคมโดยรวม

5. กลไกการเมืองที่ชอบธรรม (Political Legitimacy) การเข้าสู่อำนาจทางการเมืองมีความชอบธรรม และเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม เช่น การได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีคุณภาพ การมีคณะรัฐมนตรีที่ปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์แก่ส่วนร่วม การมีระบบราชการที่สุจริตโปร่งใส ตรวจสอบได้ การมีกระบวนการเปิดเผยทรัพย์สินและหนี้สินของนักการเมือง การมีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ทำหน้าที่ได้ส่วนและวินิจฉัยเจ้าหน้าที่รัฐที่ร่ำรวยผิดปกติ

6. ความเสมอภาค (Equality) ประชาชนทุกคนมีความสามารถที่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงในโอกาสต่างๆ ในสังคม เช่น โอกาสพัฒนาหรือมีความกินอยู่ที่ดี โดยรัฐเป็นผู้จัดสรรสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการโดยเท่าเทียมกัน

7. ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) การบวนการและสถาบันต่างๆ เช่น รัฐสามารถจัดสรร ใช้ทรัพยากรต่างๆได้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคมโดยรวม รวมถึงการทำงานอย่างรวดเร็ว มีคุณภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

8. พันธะความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) การตัดสินใจใด ๆ ของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนต้องกระทำโดยมีพันธะความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ ตนเองกระทำต่อสาธารณชนหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับหน่วยงานนั้น โฉนดคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวมเป็นหลักและมีจิตใจที่เสียสละ เห็นคุณค่าของสังคมที่ตนเองสังกัดอยู่

9. การมีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Vision) การที่ผู้นำและประชาชนในประเทศมีวิสัยทัศน์ในการสร้างธรรมาภิบาล และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

วิวัฒนาการของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาลเป็นแนวความคิดการปกครองที่มีมาแต่สมัยเพลโต (Plato) และอริสโตเติล (Aristotle) นักปราชญ์หลายท่านได้พยายามที่จะค้นหารูปแบบการปกครองที่ดี แต่ก็ยังไม่ได้ความหมายและขอบเขตที่ชัดเจน อาจกล่าวได้ว่าวิวัฒนาการของรูปแบบธรรมาภิบาลที่ดีเกิดขึ้นช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อมีการค้นหารูปแบบการปกครองที่สามารถนำประเทศไปสู่การปกครองแบบประชาธิปไตยตะวันตกของประเทศที่เพิ่งได้รับการปลดปล่อยจากอาณานิคมและสามารถช่วยฟื้นฟูประเทศจากความเสียหายภายหลังจากสงคราม ซึ่งต่อมารูปแบบการปกครองดังกล่าวผสมผสานกับระบบราชการของ Weberian ได้ถูกนำไปใช้ในประเทศต่างๆ ทั่วโลก อย่างไรก็ตามรูปแบบของ Weberian ยากที่จะนำไปประยุกต์ใช้และสานต่อเนื่องจากการขยายตัวของระบบราชการทำให้ยากต่อการจัดการและขาดความยืดหยุ่นในการที่จะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ มีการตรวจสอบ สามารถประเมินผลงานได้อย่างชัดเจน และมีการแข่งขันเพื่อการจัดการการบริหารที่ดีขึ้น

อย่างไรก็ตามข้อสังเกตที่น่าสนใจประการหนึ่งเกี่ยวกับธรรมาภิบาล คือการมีรัฐบาลที่มาจาก ประชาธิปไตยนั้นเป็นพื้นฐานที่ช่วยสนับสนุนให้นำไปสู่การมีธรรมาภิบาลได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้การพัฒนาทางเศรษฐกิจจะได้ผลดีนั้นต้องเป็นการบริหารการจัดการที่ดีทั้งด้านการเมือง และเศรษฐกิจของ ผู้ปฏิบัติการในทุกระดับ 18 และธนาคารโลกได้มีความเห็นไปในแนวเดียวกันที่ว่า การใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อควบคุมสังคมโดยสัมพันธ์กับการพัฒนาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ให้มีความชอบธรรมและความโปร่งใสในการปฏิบัติการ จะเป็นตัวตัดสินว่าการจัดการนั้นดีหรือไม่

ช่วงต้น พ.ศ. 2523 นักวิชาการส่วนใหญ่เห็นพ้องกันว่าแนวทางการบริหารภาครัฐที่เป็นอยู่ไม่สอดคล้องกับเศรษฐกิจและสังคมโลกที่ปรับเปลี่ยนตลอดเวลาและมีความจำเป็นต้องมีการปฏิรูปและปรับปรุงแบบการปกครองใหม่ ในช่วงเวลาดังกล่าวมีองค์กรระหว่างประเทศที่สำคัญๆ เช่น ธนาคารโลก (World Bank) และกองทุนนานาชาติ ได้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนและพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองที่ดี หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “Good Governance” หรือ “ธรรมาภิบาล”

ธรรมาภิบาล เป็นแนวคิดที่ใช้ในสาขารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ โดยเป็นคำที่อยู่ร่วมกับกลุ่มคำประชาธิปไตย ประชาสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชน สิทธิมนุษยชน และการพัฒนาที่ยั่งยืน ในช่วงศตวรรษที่ผ่านมา กลุ่มคำดังกล่าวนี้มีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปองค์กรของรัฐ นักรัฐประศาสนศาสตร์ส่วนหนึ่งมองว่า ธรรมาภิบาลเป็นมิติใหม่ที่เน้นบทบาทของผู้บริหารในการที่จะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ มีการตรวจสอบ สามารถประเมินผลงานได้อย่างชัดเจน และมีการแข่งขันเพื่อการจัดการบริหารที่ดีขึ้น

ธรรมาภิบาลในประเทศต่างๆ

ธรรมาภิบาลในประเทศสหรัฐอเมริกา

ไพศาล ตั้งสมบูรณ์ (2548, หน้า 17) ธรรมาภิบาลและการปฏิรูปองค์กรของรัฐในสหรัฐอเมริกา หลักการปกครองที่ดีได้รับการยอมรับและถือปฏิบัติอย่างกว้างขวางในสหรัฐอเมริกา แต่ไม่ได้เป็นที่รู้จักในนามของ Good Governance กล่าวคือ สหรัฐอเมริกาได้พยายามเริ่มปฏิรูป การ

บริหารภาครัฐครั้งแรกช่วงปี พ.ศ. 2479 - 2480 ซึ่งในสมัยของประธานาธิบดี Roosevelt โดยรัฐบาลได้ออกกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูป องค์กรของรัฐ พ.ศ. 2479 เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสำนักงานประธานาธิบดี กฎการปฏิรูปองค์กรของรัฐนี้ได้ถูกนำมาปฏิบัติและการปรับใช้กับแต่ละสมัยจนถึงปัจจุบันนี้

ในสมัยของประธานาธิบดี Clinton (พ.ศ. 2535 - 2543) สหรัฐอเมริกาได้ก่อตั้ง National Performance Review : NPR เพื่อที่การตรวจสอบประสิทธิภาพการดำเนินงานของรัฐ และได้ผ่าน กฎหมายที่เรียกว่า Good Governance Performance and Results Act : GPRA เมื่อต้นปีพ.ศ. 2536 ทุกหน่วยงานของรัฐต้องส่งแผน 5 ปี ของการพัฒนาองค์กร ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์หลักการวัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และหลักการประเมินผล ดังระเบียบดังกล่าวนี้ทำให้แต่ละหน่วยงานของรัฐ ตระหนักถึงประสิทธิภาพของการทำงานของตนเอง และช่วยทำให้มีการประเมินเพื่อทราบปัญหา และจุดบกพร่องของหน่วยงานได้ชัดเจนขึ้น ครั้นถึงตอนปลายปี พ.ศ.2536 ประธานาธิบดี Clinton ได้อนุมัติและเร่งรัดให้มีการปฏิรูปองค์กรรัฐเพิ่มเติม ซึ่งรวมการลดขนาดของหน่วยงาน ตัดตอนกฎระเบียบต่างๆ ที่รุ่มร่ามลงถึงประมาณครึ่งหนึ่งของระเบียบปฏิบัติที่บังคับใช้อยู่ ณ ขณะนั้นและยังได้เร่งให้ทุกหน่วยงาน หลังจากมีการนำไปสู่การปฏิบัติเพียงระยะเวลา 1 ปี เท่านั้น

สหรัฐอเมริกาสามารถปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ได้ถึง 1 ใน 4 ของแผนงานทั้งหมด ส่วนหนึ่งที่ประเทศ สหรัฐอเมริกาประสบความสำเร็จกับแผนปฏิรูปราชการได้อย่างรวดเร็วเป็น เพราะรัฐบาลสหรัฐอเมริกาจัดสรรเงินทดแทนให้กับพนักงานที่สมัครใจลาออกก่อนถึงกำหนดเกษียณราชการ ในการปฏิรูปให้องค์กรขนาดเล็กลง มีการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ย่อมมีความจำเป็นในการใช้คนน้อยลงแต่คนคงทำงานที่มีคุณภาพไว้นอกจากนั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งของความสำเร็จในการปฏิรูปองค์กรของรัฐในสหรัฐอเมริกาคือ การระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานย่อยต่างๆ และ ค้นหาความต้องการของกลุ่มองค์กรที่จะถูกปฏิรูปโดยให้ช่วยกันตอบคำถามหลักดังต่อไปนี้

1. ถ้าหากหน่วยงานขององค์กรใดองค์กรหนึ่งถูกยุบ เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเห็นว่าหน่วยงานใดจากภาครัฐหรือเอกชน สามารถดำเนินงานแทนหน่วยงานที่จะถูกยุบ

2. ถ้าหากมีกิจกรรมบางอย่างของประเทศที่รัฐยังดำเนินงานไม่เสร็จ เจ้าหน้าที่ในองค์กรคิดว่ารัฐควรปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานดังกล่าวหรือไม่ เพื่อที่จะเพิ่มประสิทธิผลการบริการต่อลูกค้าหรือประชาชน

3. เจ้าหน้าที่ในองค์กรคิดว่าลูกค้าทั่วไปของตนไม่เฉพาะกลุ่มผู้ที่มีส่วนเสียส่วนได้ โดยตรงจะรู้สึกอย่างไรกับการยุบหน่วยงานดังกล่าวผลการปฏิรูปองค์กรของรัฐตามคำแนะนำของ National Performance Review : NPR เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิผล ส่วนตัวชีวิตได้แก่ ต้นทุนผลประโยชน์ กฎระเบียบมาตรฐานการให้บริการ ขนาดและโครงสร้างของรัฐทำให้ข้อมูลข่าวสาร และความไว้วางใจ

จะเห็นได้ว่า สหรัฐอเมริกานำการเพิ่มประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจและเพิ่มประสิทธิผลขององค์กรของรัฐเป็นหลัก เรื่องจากระบบราชการค่อนข้างเทอะทะ พนักงานขาดขวัญและกำลังใจความล่าช้าของระเบียบราชการต่างๆ และความไม่เหมาะสมระหว่างผลของการดำเนินงานและผลตอบแทน ดังนั้น NPR จึงเน้นที่การพัฒนาองค์กร เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจของพนักงานและปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพขององค์กรรัฐ ระบบการเมืองและเศรษฐกิจของ สหรัฐอเมริกาถูกหล่อหลอมมาจากระบอบ

ประชาธิปไตยเสรีและระบอบทุนนิยมประเทศ สหรัฐอเมริกาจึงได้มีการพัฒนา สร้างพื้นฐาน และให้ความสำคัญด้านกฎหมาย ความเสมอภาค ความโปร่งใสการตรวจสอบ คุณภาพชีวิต และสิทธิมนุษยชน พื้นฐานดังกล่าวค่อนข้างเข้มแข็งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศกำลังพัฒนาทั่วไป อย่างไรก็ตาม สหรัฐอเมริกา ก็มีการปรับปรุงด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมอย่างต่อเนื่อง ปัญหาปัจจุบันที่สหรัฐอเมริกา ให้ความสนใจไม่ใช่อุบัติการณ์ว่า “ รัฐควรทำอะไร “ เพื่อพัฒนาประเทศ แต่ทว่า “รัฐควรทำอย่างไร “ เพื่อให้ประเทศและประชากรมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สิ่งที่ทำทนายยิ่งสำหรับสหรัฐอเมริกา คือการผสมผสานและปรับใช้องค์ประกอบอื่นๆ ของธรรมาภิบาล ให้เสมือนหนึ่งเป็นวัฒนธรรมขององค์กรมากกว่าที่จะต้องมีการแยกต่างหากที่ต้องคอยตรวจสอบประสิทธิภาพการทำงานอยู่ตลอดเวลา

ธรรมาภิบาลในอินเดีย

อินเดียได้เริ่มการปฏิรูประบบราชการเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารงานมาตั้งแต่ปี 1970 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปรับปรุงโครงสร้างระบบราชการ การจัดการกำลังคนภาครัฐ รวมไปถึงการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางราชการและจรรยาบรรณของข้าราชการเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างระบบธรรมาภิบาลในประเทศการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น โดยมี Department of Administrative Reforms and Public Grievances (DARPG) เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการปฏิรูปและเพื่อให้การดำเนินการประสบความสำเร็จได้ด้วยดีนั้น DARPG ได้จัดตั้งคณะทำงานเฉพาะด้านขึ้นหลายคณะโดยมีคณะที่น่าสนใจอยู่ 2 คณะ คือ (มติชนสุดสัปดาห์. 24-30 ตุลาคม. 2551, หน้า 37)

1. คณะทำงานเพื่อพิจารณาแนวทางปฏิบัติที่ดีหรือ Best Practice หน้าที่ของคณะทำงานชุดนี้คือ การมองหาแนวทางปฏิบัติที่ดีในการบริหารงาน ทั้งจากภาคราชการที่มาจากรัฐบาลกลางและรัฐบาลระดับรัฐ รวมถึงภาคเอกชน จากนั้นก็จะนำแนวทางปฏิบัติดังกล่าวมาสรุปเพื่อทำเป็นบันทึก ซึ่งจะมีรายละเอียดครอบคลุมถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้าที่จะมีการนำแนวทางปฏิบัติมาใช้ เพื่อพิจารณาแนวทางดังกล่าวว่าก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างไรบ้าง ปัจจัยและอุปสรรคที่ท้าทายคืออะไร ผลที่สามารถคาดการณ์ได้มีอะไรบ้าง และสิ่งที่รัฐบาลสามารถเรียนรู้จากแนวทางปฏิบัติอื่นๆ ซึ่งจากบันทึกนี้มีผลทำให้รัฐบาลเลือกยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม ในการแก้ไขปัญหาสร้างความมั่นใจในผลการดำเนินการ และลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากแนวทางปฏิบัติที่ไม่เคยใช้มาก่อนได้ ขณะเดียวกัน ยังทำหน้าที่เผยแพร่บันทึกที่รวบรวมขึ้นผ่านการประชุมสัมมนา การทำหนังสือ และสิ่งตีพิมพ์ รวมถึงการสร้างเว็บไซต์ เช่น “www.indiagovernance.gov.in” ที่รวบรวมแนวทางในการพัฒนาระบบธรรมาภิบาล ประกอบด้วยกรณีศึกษาต่างๆ เว็บไซต์ให้คนทั่วไปเข้าแสดงความคิดเห็นการติดต่อเพื่อเข้ารับการแนะนำ และการลงทะเบียนเพื่อรับอีเมลแจ้งเตือนมีการปรับปรุงข้อมูล นอกจากนี้ ยังให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่รัฐบาลระดับรัฐในการดำเนินการรวบรวมแนวทางปฏิบัติที่ดีของตนเองอีกด้วย

2. คณะทำงานระบบ SEVOTTAM เป็นภาษาฮินดี แปลว่า ความเป็นเลิศในการให้บริการ เป็นคณะทำงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนากรอบในการประเมินผลคุณภาพการให้บริการประชาชนของหน่วยงานรัฐบาลต่างๆ ของอินเดีย โดยแบ่งระดับของการประเมินคุณภาพออกเป็น 2 ประเภท คือการประเมินความสอดคล้องของการให้บริการกับนโยบายของรัฐ และการประเมิน

กระบวนการในการให้บริการ โดยมีตัววัดที่สำคัญคือการลดของจำนวนการร้องเรียนของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ การมีระบบประเมินนี้ จึงทำให้รัฐบาลสามารถควบคุมคุณภาพของการให้บริการได้อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ซึ่งที่ผ่านมามีหน่วยงานสมัครใจใช้ระบบ SEVoTTAM หลายหน่วยทีเดียว เช่น การรถไฟ ไปรษณีย์ หน่วยบริการด้านหนังสือเดินทาง และได้รับผลตอบแทนที่ดีในแง่ของการให้บริการด้วย

ธรรมาภิบาลในประเทศฟิลิปปินส์

ประเทศฟิลิปปินส์ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาช่วยในการปฏิรูปภาครัฐหลังภาวะวิกฤตเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย โดยจัดตั้งโครงการ Philippine Quality Award : PQA) ในปี พ.ศ. 2540 เพื่อสร้างคุณภาพของหน่วยงานภาครัฐด้วยการ ใช้คุณลักษณะของ Total Quality Management : TQM มาเป็นเครื่องมือนำไปสู่หลักธรรมาภิบาลของประเทศ PQA จะประเมินคุณลักษณะของ TQM 7 ประการ ซึ่งแต่ละคุณลักษณะมีความสอดคล้องกับการชี้วัดระดับการมีธรรมาภิบาลในองค์ประกอบต่างๆ (ไพศาล ตั้งสมบูรณ์. 2548)

1. Public accountability คือความรับผิดชอบต่อความต้องการของประชาชนและความสามารถในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของรัฐได้
2. Transparency คือคุณภาพของความโปร่งใสในการดำเนินงานทุกอย่างของรัฐและความสามารถในการให้บริการข้อมูลที่ถูกต้องและรวดเร็วของหน่วยงานของรัฐ
3. Efficiency คือระดับและคุณภาพของการให้บริการประชาชนภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่
4. Results Focus คือการให้ความสำคัญกับผลการดำเนินงานและเงื่อนไขขอทรัพยากร
5. Empowerment คือการประสานงานและความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้บริการที่ดีแก่ประชาชน
6. Predictability of policies คือความคงเส้นคงวาและความยุติธรรมในการปฏิบัติทางกฎหมาย กฎระเบียบ และ นโยบาย
7. Social development orientation คือการพัฒนาคุณภาพของชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน
8. Competitiveness คือการกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันในการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการในราคาที่ย่อมเยา
9. Participation คือความยืดหยุ่นของโครงสร้างของรัฐ และการที่มีกลไกของรัฐที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถแสดงความคิดเห็น หรือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของรัฐ
10. Sound economic management คือศักยภาพและความเป็นไปได้ของการบริหารของหน่วยงาน

จะเห็นว่า ผู้นำ และ ผลการดำเนินงานขององค์กรเป็นตัวชี้วัดหลักของทั้ง 10 องค์ประกอบของธรรมาภิบาล และระดับความโปร่งใสของหน่วยงาน นอกจากจะวัดได้จากคุณลักษณะของผู้นำ และผลการดำเนินงานขององค์กรแล้ว ยังสามารถวัดได้จากกลยุทธ์และแผนงาน การใช้ข้อมูลขององค์กร และขั้นตอนการดำเนินงาน เป็นต้น

อาจสรุปได้ว่าฟิลิปปินส์ใช้โครงการ POA ช่วยให้แต่ละหน่วยงานตระหนักถึงความสำคัญในการให้บริการที่ดีมีคุณภาพต่อลูกค้าหรือประชาชน การมีผู้นำที่มีความสามารถ การให้ประชาชนและทีมงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจของหน่วยงาน การใช้ข้อมูลงบประมาณ และ ทรัพยากรอื่นๆ ที่มีอย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลความโปร่งใส และตรวจสอบได้ของขั้นตอนการดำเนินงานและการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศและประชาชน

ธรรมาภิบาลในประเทศอินโดนีเซีย

ไพศาล ตั้งสมบุรณ์ (2548, หน้า 18 – 21) การปราบปรามคอร์รัปชันในอินโดนีเซีย คอร์รัปชันจัดว่าเป็นปัญหาใหญ่ประการหนึ่งของอินโดนีเซีย ซึ่งมีผลกระทบ อย่างมากต่อการพัฒนา และสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศและระดับความรุนแรงของปัญหา การคอร์รัปชันที่อินโดนีเซียเผชิญอยู่นั้น สามารถวัดได้จากสถานะ และสถานภาพทางเศรษฐกิจผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 และด้วยความช่วยเหลือ และทุนสนับสนุนจากนโยบาย การต่อต้านคอร์รัปชันของAsian Development Bank : ADB ในปี พ.ศ. 2541 ได้กลายเป็นแรงผลักดันให้อินโดนีเซียต้องปราบปรามคอร์รัปชันทุกระดับและปฏิรูปภาครัฐไปสู่การมีธรรมาภิบาลอย่างจริงจัง และมีกรอบแนวทางกว้างดังต่อไปนี้

1. การกระตุ้นให้มีการแข่งขันทางการค้าโดยชอบธรรม - เนื่องจากความไม่โปร่งใสของกลไกทางการตลาดและการที่ไม่มีระบบการตรวจสอบที่ถูกต้อง ก่อให้เกิดการคอร์รัปชัน และการผูกขาดของนายทุนหรือนักการเมืองซึ่งทำให้ประชาชน ไม่มีตัวเลือกของสินค้าและต้องซื้อสินค้าที่ไม่ได้คุณภาพและมีราคาแพงดังนั้นการกระตุ้นให้มีความเสมอภาคในการแข่งขันทางการค้าและการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ จะช่วยให้ตลาดเกิดสถานะการแข่งขันเสรีเป็นไปตามกติกาและกลไกธรรมชาติของตลาด การบั่นทอนอำนาจ ของการผูกขาดของนายทุน และช่วยผลักดันให้ผู้ผลิตและผู้ขายสินค้าไม่รายเล็กหรือรายใหญ่มีความเสมอภาคในการปรับปรุงคุณภาพและราคาของสินค้า เมื่อช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้ามีการแข่งขันกันโดยชอบธรรมและไม่มีช่องว่างสำหรับการคอร์รัปชันอำนาจการซื้อขายสินค้าย่อยเป็นของประชาชน

2. ส่งเสริมให้การบริหารของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพโปร่งใสและตรวจสอบได้ระบบระเบียบราชการมีส่วนเอื้อให้เกิดการคอร์รัปชันในหน่วยงานและทำให้การบริการทั่วไปแก่ประชาชนด้วยประสิทธิภาพดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปการบริหารของรัฐไม่ว่าจะเป็นเรื่องเงินเดือนสวัสดิการ โครงสร้างที่ซับซ้อน กฎระเบียบและขั้นตอนในการทำงานให้มีประสิทธิภาพโปร่งใสและตรวจสอบได้อันจะไม่เปิดช่องว่างให้เกิดการคอร์รัปชันในทุกระดับของหน่วยงาน

3. การมีส่วนร่วมของประชาชน - ประชาชนมีความเปื้อนหนายที่มีต่อความไม่จริงใจในการแก้ปัญหาและความไม่สนใจในเสียงหรือความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรัฐบาลและนักการเมืองมาเป็นเวลานานซึ่งส่งผลให้ประชาชนไม่เห็นประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองประเทศเร่งตอบสนองความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนกระตุ้นให้เห็นถึงความสำคัญของความร่วมมือของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานของรัฐและนักการเมือง

จากการใช้ธรรมาภิบาลในต่างประเทศที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปเป็น 2 ส่วน คือ ในประเทศที่พัฒนาแล้ว และประเทศที่กำลังพัฒนาจะเห็นได้ว่าประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างประเทศ

สหรัฐอเมริกาเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจและปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กรของรัฐบาลที่ระบบการเมืองและเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาเติบโตจากระบบประชาธิปไตยและทุนนิยมจึงได้ปูพื้นฐานกฎหมายที่ยุติธรรมให้ความสำคัญต่อความเสมอภาคและความโปร่งใสการตรวจสอบคุณภาพชีวิตและสิทธิมนุษยชน ปัจจุบันสหรัฐอเมริกายังมีความพยายามที่จะปรับการทำงานขององค์กรของรัฐให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นมีการส่งเสริมธรรมาภิบาลให้เป็นวัฒนธรรมขององค์กรมากกว่าการที่จะต้องมีการคอยตรวจสอบหรือจัดผิดการทำงาน

ในขณะที่ประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และบอสซาวานา ที่กำลังอยู่ในช่วงของการนำธรรมาภิบาลไปปรับใช้เพื่อเป็นกลไกที่ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้ดีขึ้น สร้างระบบการทำงานในองค์กรของรัฐให้โปร่งใสและชัดเจนทั้งนี้การธรรมาภิบาลที่จะทำให้อ่างประเทศเกิดความเชื่อมั่นต่อการลงทุนได้

ในประเทศฟิลิปปินส์มีความก้าวหน้าในการนำหลัก Total Quality Management ให้เข้าสู่ Total Quality Governance ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้หลักการดำเนินงานของธุรกิจที่เน้นประสิทธิภาพของการจัดการส่วนประเทศ อินโดนีเซีย มีความพยายามที่ใช้ธรรมาภิบาลเพื่อแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันและพัฒนาเศรษฐกิจให้ดีขึ้น ส่วน ประเทศบอสซาวานา ได้มีการปรับใช้ธรรมาภิบาลในองค์กรต่างๆรวมถึงการจัดตั้งองค์กรใหม่ที่ใช้หลักธรรมาภิบาลนอกจากนี้ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลบางตัวชี้วัดของต่างประเทศอาจนำมาปฏิบัติได้ในประเทศไทยหากแต่สมควรที่จะต้องมีการประเมินตรวจสอบหรือวิจัยเพื่อคัดเลือกตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับประเทศไทยต่อไป

ธรรมาภิบาลในประเทศไทย

หลักธรรมาภิบาลได้เข้ามาเผยแพร่สู่สังคมไทยในช่วงปี พ.ศ. 2539 – 2540 (ถวิลวดี บุรีกุล, 2547, หน้า 39 – 41) ซึ่งเป็นช่วงของการเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ อันเป็นผลมาจากการจากความบกพร่อง ความอ่อนแอ และการหย่อนประสิทธิภาพของกลไกด้านการบริหารจัดการในระดับชาติและระดับองค์กร ทั้งในภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงการทุจริตและการกระทำผิดจริยธรรมในวิชาชีพหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นผลมาจากการขาดการบริหารจัดการที่ดี หรือที่เรียกว่า “อธรรมาภิบาล (Bad Governance)” นั่นเอง จากวิกฤตการณ์ในครั้งนั้นทำให้ไทยต้องขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เป็นจำนวนเงินถึง 17.2 พันล้านบาทเพื่อนำมาฟื้นฟูและพัฒนาประเทศ ประกอบกับสถานการณ์ในขณะนั้นได้เกิดกระแสการตื่นตัวในเรื่องของการบริหารจัดการที่ดีจากองค์กรพัฒนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งนักวิชาการที่ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการที่ดีในการสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงทำให้องค์กรต่างประเทศที่ให้เงินกู้และเงินช่วยเหลือ เช่น ธนาคารโลก (World Bank) ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และองค์การสหประชาชาติ (United Nations) ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ควบคู่ไปกับการช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อให้ประเทศกำลังพัฒนาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ และให้การนำเงินไปใช้นั้นมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สาเหตุที่นักวิชาการ และองค์กรทั้งภายในและภายนอกประเทศนั้นให้ความสนใจในหลักธรรมาภิบาลได้ว่าเป็นเพราะในขณะนั้นสถานการณ์บ้านเมืองของประเทศกำลังพัฒนาและด้อยพัฒนาส่วนใหญ่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ไม่เป็นระบบและไม่มีความโปร่งใส กล่าวคือ เกิดการทุจริตคอร์รัปชันขึ้น อีกทั้งประชาชนอันหมายรวมถึงผู้บริหารทั้งองค์กรภาครัฐ

ภาคเอกชน นักธุรกิจ เกิดการเห็นแก่ตัว ตักตวงผลประโยชน์เข้าตัวเองจนทำให้เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจขึ้น จึงนำมาสู่การหันมาให้ความสนใจในหลักธรรมาภิบาล ซึ่งหลักธรรมาภิบาลนี้เป็นวิถีทางที่นำไปสู่ผลเชิงปฏิบัติในการช่วยเสริมให้แนวทางของประชาธิปไตยสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น รวมทั้งนำไปสู่การปฏิรูประบบต่างๆ ของสังคม เพื่อผลักดันให้เกิดกระบวนการที่ยุติธรรมต่างๆ ขึ้น อันเนื่องมาจากธรรมาภิบาลนี้จะครอบคลุมถึงทุกๆ ด้านของกระบวนการปฏิบัติทางสังคมทั้งในด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดิน การดำเนินการทางธุรกิจ ระบบการศึกษา รวมทั้ง ภาคประชาชนและประชาสังคมด้วยนั่นเอง

กำเนิดคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม

อานวยชัย โฆสิตพานิชกุล (2551, หน้า 11) กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้ประเทศไทยพัฒนาไปได้ช้าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเดียวกันอย่างมาเลเซียและสิงคโปร์ ระบุว่าคงมีอยู่หลายสาเหตุด้วยกัน เช่นสภาพทางภูมิศาสตร์และจำนวนประชากร ซึ่งประเทศไทยมีพื้นที่และจำนวนประชากรมากกว่ามาเลเซียและสิงคโปร์อยู่พอสมควร ทำให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ การสาธารณสุข รวมถึงการพัฒนาระบบการศึกษาซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญที่ทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าต่อไปได้ จำเป็นต้องใช้งบประมาณมากกว่าทั้งสองประเทศดังกล่าวจำนวนมหาศาล แต่นี่ไม่ใช่เหตุผลทั้งหมดที่ทำให้ประเทศไทย คลานไปข้างหน้าอย่างเชื่องช้าขนาดนี้ เนื่องจากหลายประเทศที่มีพื้นที่และจำนวนประชากรมากกว่าประเทศไทยพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าไปได้อย่างรวดเร็ว แล้วอะไรที่เป็นเหตุผลให้ประเทศของเราเป็นอย่างนี้

“คอร์รัปชัน” ต่างหากเป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้เราถูกมาเลเซียและสิงคโปร์แซงหน้าไปไกล การทุจริตคอร์รัปชัน โดยเฉพาะในวงราชการเป็นภัยร้ายแรงสำคัญที่ทำลายความก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของชาติ รัฐบาลจึงมีนโยบายในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในวงราชการอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นระบบราชการที่โปร่งใส อย่างไรก็ตามหากมองถึงสถานการณ์ทุจริตในสังคมไทย องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ หรือ Transparency International Organization ทำดัชนีชี้วัดค่าคอร์รัปชัน (Corruption Perception Index หรือ CPI) เพื่อจัดลำดับความโปร่งใสเกี่ยวกับการคอร์รัปชันของประเทศต่างๆ ทั่วโลกแล้ว จะเห็นได้ว่าในช่วงระยะเวลาสิบปีที่ผ่านมา สถานการณ์ทุจริตในสังคมไทยไม่ได้มีแนวโน้มที่ดีขึ้นเลย และยังเลวร้ายลงในสองปีหลังสุดนี้

ปี พ.ศ. 2549 ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 63 จากประเทศที่ทำการสำรวจทั้งหมด 163 ประเทศ มีค่าคะแนนความโปร่งใสเพียงแค่ 3.60 จากคะแนนเต็ม 10 ต่อมาในปี พ.ศ. 2550 จัดอยู่ในอันดับที่ 84 จากทั้งหมด 179 ประเทศ ได้คะแนนเพียงแค่ 3.3 และในปี พ.ศ. 2551 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 80 จากทั้งหมด 180 ประเทศ ได้คะแนนเพียง 3.5 สอบตกสนิท ยิ่งถ้าเปรียบเทียบกับสิงคโปร์และมาเลเซียด้วยแล้ว ก็ จะเห็นความแตกต่างที่ชัดเจน โดยมาเลเซีย อยู่ในอันดับที่ 47 ได้คะแนนความโปร่งใส 5.1 และสิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 4 ได้ไปถึง 9.2 คะแนน ดีที่สุดในทวีปเอเชีย

ประเด็นเรื่องการทุจริตในวงราชการนี้เองที่เป็นเนื้อร้ายทำลายสังคมไทยมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ในระบบราชการมีกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ระเบียบต่างๆ ที่ใช้ควบคุมข้าราชการให้ประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม มีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้หลีกเลี่ยงจากการประพฤติมิชอบ ทุจริตคอร์รัปชัน หากว่ามีข้าราชการรายใดกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎเกณฑ์เหล่านี้ ก็จะต้องถูก

ดำเนินการทางวินัย ซึ่งการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการนั้น โดยแท้ที่จริงแล้วก็ถือเป็นกระบวนการทางด้านการบริหารงานบุคคลด้วยเช่นกัน

ประวีณ ฌ นคร อดีตเลขาธิการ ก.พ. กูรูด้านการบริหารงานบุคคลท่านหนึ่งของประเทศไทย ได้สอนว่า กระบวนการในการบริหารงานบุคคลของราชการมีอยู่ด้วยกันสี่กระบวนการ คือ การสรรหา “การใช้ประโยชน์” หลายท่านคงเกิดความสงสัยขึ้นมาว่าเกี่ยวข้องกันได้อย่างไร แน่นอนครับว่า เมื่อเกิดการสรรหาบุคคลเข้ารับราชการแล้ว ก็ต้องพัฒนาความรู้ ความสามารถ เพื่อทำงานให้แก่ชาติบ้านเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ รักษาไว้ในระบบเพื่อนำความสามารถของคนเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ และหากบุคคลใดมีความสามารถก็ควรสนับสนุนให้ได้ทำงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถต่อไป แต่ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลใดเข้ามารับราชการ ได้มีการพัฒนาศักยภาพแล้ว ยังไม่สามารถปฏิบัติงานหรือใช้ประโยชน์จากบุคคลนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือประพฤติปฏิบัติตนอันเป็นการฝ่าฝืน กฎ ระเบียบที่สั่งมาของราชการ ก็จำเป็นที่จะต้องคัดเอาบุคคลเหล่านั้น ออกจากราชการต่อไป

สำนักงาน ก.พ. ในฐานะองค์กรที่ดูแลการบริหารงานบุคคลในราชการพลเรือนให้เป็นไปตามระบบคุณธรรม ทำหน้าที่เฝ้าดูการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานต่างๆ ให้เป็นไปตามระบบคุณธรรม (Watchdog of Merit System) อันเป็นปรัชญาพื้นฐานในการดำเนินงาน ก.พ. เล็งเห็นถึงปัญหาการดำเนินงานด้านวินัยของข้าราชการพลเรือนในประเทศไทยที่มีหลายมาตรฐาน ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการยาวนาน มีการล้วงลูกจากฝ่ายการเมือง มีการช่วยเหลือพวกพ้อง และกลั่นแกล้งข้าราชการอื่นที่ไม่ใช่พวกตน และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันยังคงมีอยู่ในวงราชการ จึงมีแนวความคิดที่จะแก้ปัญหาเหล่านี้ โดยทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพิทักษ์คุณธรรมในหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา และออสเตรเลีย เพื่อที่จะนำมาพัฒนาและปรับปรุงการพิทักษ์ระบบคุณธรรมของประเทศไทย ซึ่งก่อให้เกิดคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง ที่เรียกว่า คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.)

สรุปการสัมมนาธรรมาภิบาล ประจำปี 2551

ปราณี เกียรติสุระยานนท์ (2551, หน้า 59 – 60) สรุปการสัมมนาธรรมาภิบาล ประจำปี 2551 เรื่อง “การยกระดับบรรษัทภิบาลสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อเข้าสู่ตลาดทุน” วันที่ 25 มีนาคม 2551 ณ หอประชุมเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. วันที่ 15 พฤศจิกายน 2550 สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ร่วมกับ คณะบริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จัดงานสัมมนาเรื่อง “การยกระดับบรรษัทภิบาลสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อเข้าสู่ตลาดทุน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนัก และผลักดันให้เอสเอ็มอีนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารธุรกิจเพื่อสร้างโอกาสการแสวงหาแหล่งทุนในการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน โดยได้รับเกียรติจาก ท่านอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (ศาสตราจารย์ สมบัติ อารังธัญวงศ์) เป็นประธานเปิดการประชุม นางจิตราภรณ์ เตชชาชาญ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) กล่าวปาฐกถาพิเศษเรื่อง “หลักการบริหารแบบบรรษัทภิบาล และการนำไปประยุกต์ใช้ใน SMEs” ต่อจากนั้นเป็นการเสวนา ในหัวข้อ “สร้างธรรมาภิบาล เตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดทุน” โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิที่มาร่วมการเสวนา คือ คุณยุทธ วรรณธรราร ประธาน

กรรมการบริษัทหลักทรัพย์ กิมเอง (ประเทศไทย) จำกัด ดร.สมจินต์ ศรไพศาล กรรมการผู้จัดการ บลจ.วรรณจำกัด รศ.ดร.มณีวรรณ ฉัตรอุทัย ผู้อำนวยการหลักสูตรภาคปกติ คณะบริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ คุณมนตรี อรุณ ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารจัดการกองทุนร่วมลงทุน สสว. โดยมี รศ.ดร.ไพฑูริย์ เสรีวิวัฒนา เป็นพิธีกร วิทยากรทั้งห้าท่าน ได้มีการเสวนาในหลายประเด็น ได้แก่

1. ปัญหาในการดำเนินธุรกิจของ เอส เอ็ม อี คุณยุทธ วรรณธรราร เห็นว่า ปัญหาใหญ่ ในการดำเนินธุรกิจของ เอส เอ็ม อี เมืองไทยได้แก่ ปัญหา เงินทุน พบว่า เมื่อ เอส เอ็ม อี เติบโตขึ้น จะมีปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และมีข้อจำกัดด้านทักษะการจัดการ ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เนื่องจากวงการธุรกิจปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเร็วมาก ดังนั้นทักษะการจัดการให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องสำคัญ ปัญหาการขาดทายาทในการสืบทอดธุรกิจ ก็เป็นอีกเรื่องที่พบบ่อย ปัจจุบันพบว่า รุ่นลูกส่วนใหญ่เมื่อเรียนจบไม่ยอมไปทำงานในธุรกิจของทางบ้าน แต่กลับชอบไปทำกับ องค์กรใหญ่ๆ นอกจากปัญหา 3 เรื่องดังกล่าว เอส เอ็ม อี ยังมีปัญหา การบริหารจัดการ ด้าน การตลาด การซื้อสินค้า ความรอบคอบ การควบคุม และการลงทุน

คุณมนตรี อรุณ เห็นว่า เอส เอ็ม อี ในเมืองไทยที่มีอยู่สูงถึง 2.2 ล้านราย คิดเป็น 99.5% ของธุรกิจทั้งหมด ส่วนใหญ่ยังมีปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เนื่องจากหลักทรัพย์ไม่เพียงพอ แหล่งทุนไม่เชื่อมั่น ขาดธรรมาภิบาล ดร.สมจินต์ ศรไพศาล เห็นว่า เอส เอ็ม อีส่วนใหญ่ยังขาด ความรู้ในการจัดการวางแผนทางการเงิน ไม่ใช่มีอาชีพ ทำให้ธุรกิจจำกัดอยู่ในวงแคบ หลายๆธุรกิจ เป็นบริษัทที่ตี นำร่วมลงทุน แต่ดูบัญชีแล้วไม่พบว่ามีการ

รศ.ดร.มณีวรรณ ฉัตรอุทัย เสนอว่า ปัญหา อีก็อย่างที่พบคือ เอส เอ็ม อี ยังขาด ทักษะในการบริหารคน ก็คือพนักงาน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ ดังนั้นต้องคิดถึง ลูกน้องก่อนคิดถึงลูกค้า

2. นำบรรษัทภิบาลมาใช้กับ เอส เอ็ม อี ตรงจุดไหน มีประโยชน์อย่างไร สำหรับ ความเห็นเกี่ยวกับการสร้าง บรรษัทภิบาลที่ดีในองค์กร คุณยุทธ วรรณธรราร เสนอว่า ถ้าเข้าใจแก่นแท้ ของบรรษัทภิบาลที่ดี จะพบว่ามีประโยชน์ บรรษัทภิบาลที่ดี ช่วยลดความเสี่ยง เพิ่มศักยภาพการ แข่งขัน ทำให้มีกำไรเติบโตอย่างยั่งยืน ธุรกิจทำแล้วต้องโต เมื่อโตต้องใช้เงิน เมื่อไรที่ต้องใช้เงินคนอื่น เมื่อนั้นบรรษัทภิบาลจะมีความสำคัญมาก บรรษัทภิบาลที่สำคัญต้องเน้นการกำกับดูแล ถ้าเป็นบริษัท ใหญ่ บทบาทการกำกับดูแลจะอยู่ที่คณะกรรมการของบริษัท แต่ถ้าเป็นเอส เอ็ม อี การกำกับดูแลที่ดี ต้องมีระบบที่มีโครงสร้างและกระบวนการที่ทำให้ธุรกิจมีกำไรและดำเนินการให้ถูกกฎหมาย ถูก จรรยาบรรณ ง่าย ๆ ก็คือ เอส เอ็ม อี ต้องกำกับตัวเอง ภายใต้ concept ที่ว่า “ทำธุรกิจ ต้องมีกำไร ภายใต้อกฎหมาย” ดร.สมจินต์ ศรไพศาล ได้เพิ่มเติมว่า บรรษัทภิบาล เป็นเรื่องการสร้างระบบ ของ การกำกับเพื่อให้การจัดการเป็นไปตามครรลองคลองธรรมที่ดี แต่ก่อนที่จะถึงระบบ คือคุณธรรมของ ผู้บริหาร สิ่งที่สำคัญมากกว่า การกำกับดูแล คือคุณธรรม ในการพิจารณาร่วมลงทุน เราจะพิจารณา 2 ส่วน คือ มองว่า ผู้บริหารองค์กรมีคุณธรรมไหม และบริษัทมีการกำกับดูแลที่ดีไหม ถ้าดีทั้งสองเรื่อง เราถึงจะร่วมลงทุนด้วย

ในส่วนของผู้บริหารองค์กร รศ.ดร.มณีวรรณ ฉัตรอุทัย เพิ่มเติมว่าในการบริหาร การจัดการ ต้องใช้บรรษัทภิบาล ต้องครองใจคนที่เอาเงินมาให้เรา คือ ลูกค้า คนญี่ปุ่น บอกว่า การสร้าง

คน คือการสร้างชาติ สังเกตจากธุรกิจของญี่ปุ่นจะมีการอบรมพนักงานให้ให้ความสำคัญกับลูกค้ามาก ถ้ามีบริษัทที่ ভালที่ตี ผลกำไรที่ได้มายังมีเนือบุญอยู่ด้วย การคิดดี นอกจากจะผูกใจลูกค้าแล้ว ยังครองใจลูกค้าได้อีกด้วย

3. ความสำคัญของบริษัทที่ตีกับการร่วมลงทุน คุณยุทธ วรรณธรราร ในการร่วมลงทุน ไม่เฉพาะกองทุน เอส เอ็ม อี ที่จะเข้าไปร่วมลงทุนกับ เอส เอ็ม อี ทุกวันนี้กองทุนบลจ. ทั้งหลายหรือกองทุน กบข. ที่ไปลงทุนกับบริษัทจดทะเบียน เขาจะดู บริษัทที่ตี ถ้าไม่มี ก็ไม่ลงทุนด้วย การพิจารณาเขาจะมีเกณฑ์ เข้าไปดูตั้งแต่ประวัติกรรมการพุดติกรรมเจ้าของ และระบบบริหารจัดการ สรุปที่พิจารณาว่าจะร่วมลงทุนหรือไม่ มี 2 ข้อคือ หนึ่งมีกำไร สองมีบริษัทที่ตี สิ่งสำคัญที่จะมีบริษัทที่ตีที่ดีเป็นเรื่อง ของ จิตสำนึก ถ้า เอส เอ็ม อี หรือ บริษัทใหญ่ชาติจิตสำนึกที่ดี คิดแต่จะเอาเปรียบ เอากำไรเรื่อยๆ คงเกิดบริษัทที่ตียาก

คุณมนตรี อรุณ เสนอเพิ่มเติมว่า การพิจารณาร่วมลงทุนกับ เอส เอ็ม อี ของสสว. ก็ จะพิจารณาว่า บริษัท มีบริษัทที่ตีหรือใหม่ เป็นเรื่องแรก เนื่องจาก สสว. เป็นหน่วยงานของรัฐ การนำภาษีราชการมาใช้ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ และถ้า เอส เอ็ม อี จะสร้างธรรมาภิบาล ไม่รู้จะเริ่มต้นอย่างไร สามารถไปขอรับคำแนะนำจาก สสว. ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ดร.สมจินต์ ศรไพศาล เพิ่มเติมว่า ถ้า เอส เอ็ม อี จะปรับตัวจากบริษัทเล็กๆ ให้ขึ้นไปอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ แล้วเข้าไปใน ตลาดหลักทรัพย์ (SET) กระบวนการปรับตัวต้องมีบริษัทที่ตีด้วย จะเริ่มอย่างไรก็ได้ ที่สำคัญ ต้องมีการบริหารจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพเพื่อการเติบโตที่ยั่งยืน คำนึงเสมอว่า “จะใหญ่ได้ต้องดี”

พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีพ.ศ. 2546” สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. 2546, หน้า 6)

หมวด 1

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

มาตรา 6 การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

1. เกิดผลประโยชน์สุขของประชาชน
2. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
3. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
4. ไม่มีขั้นตอนในการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
5. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
6. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
7. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 10 (2550 - 2554) มุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของ “คน” ในทุกกลุ่มทุกภาคส่วนของสังคมไทย ให้มีพื้นฐานทางจิตใจที่ยึดมั่นใน “คุณธรรม” มีความซื่อสัตย์สุจริต และ “ความรอบรู้” อันเป็นเงื่อนไขที่จะทำให้เกิดการประพฤติปฏิบัติตนได้อย่าง “มีเหตุมีผล” รู้จักสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองไทยตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สามารถผนึกพลังเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการและพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับระบบโครงสร้าง กลไก และกระบวนการบริหารจัดการประเทศ บนหลักธรรมาภิบาลและประชาธิปไตย ที่เปิดกว้างให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม โดยต้องมีการปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐทั้งระบบราชการและรัฐวิสาหกิจให้มีประสิทธิภาพโปร่งใส เน้นบทบาทในการอำนวยความสะดวกกำกับดูแล แทนการควบคุมและสั่งการ เน้นการทำงานร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ในลักษณะหุ้นส่วนการพัฒนาขณะเดียวกันต้องลดบทบาทอำนาจของราชการในส่วนกลาง และเพิ่มบทบาท มอบอำนาจและกระจายอำนาจการตัดสินใจ การดำเนินการ การกระจายการจัดสรรทรัพยากรให้แก่ราชการส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และชุมชน ให้มีศักยภาพความสามารถรับผิดชอบการพัฒนาในพื้นที่ได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและภูมิสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550, หน้า 5 - 7)

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในสังคมไทยภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.2 เพื่อปรับโครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการประเทศ เป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น มีการกระจายอำนาจสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น

1.3 เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและจิตสำนึกในสิทธิ หน้าที่ของภาคประชาชน และประชาสังคม เพื่อให้สามารถเข้าร่วมในกระบวนการบริหารจัดการประเทศ และสามารถดูแลผลประโยชน์ของภาคส่วนต่างๆ ให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม

2. เป้าหมาย

2.1 ธรรมาภิบาลของประเทศ ทั้งในส่วนภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนเปรียบเทียบกับนานาชาติดีขึ้น โดยมีคะแนนระดับความโปร่งใสไม่น้อยกว่า 5.0 คะแนน ภายในปี 2554

2.2 ประชาชนมีศักยภาพที่จะเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศเพิ่มขึ้น โดย

2.2.1 ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองไทยภายใต้รัฐธรรมนูญ

2.2.2 ประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการด้านการพัฒนาและการวางแผนของภาครัฐเพิ่มขึ้น

2.3 ลดกำลังคนภาครัฐให้ได้อย่างน้อย 10 ภายใน 5 ปี เพื่อให้ระบบราชการมีขนาดกะทัดรัด มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และมีขีดสมรรถนะสูงขึ้น สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงานทุกส่วนราชการ

2.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดการรายได้ของตนเอง มีอิสระในการพึ่งตนเองมากขึ้น สามารถเพิ่มบทบาทในการจัดบริการสาธารณะให้ประชาชนในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ และมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

2.5 ให้มีการศึกษาวิจัยพัฒนาองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมประชาธิปไตย วัฒนธรรมธรรมาภิบาล และวัฒนธรรมสันติวิธีเพิ่มขึ้นในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

3. แนวทางการพัฒนา

3.1 การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและวัฒนธรรมธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้น เป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมไทย ด้วยการสร้างกระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังจิตสำนึก การดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล ยอมรับกติกาการอยู่ร่วมกัน ตระหนักในสิทธิหน้าที่เสรีภาพและความเสมอภาค รวมทั้งอุดมการณ์ ค่านิยมที่สนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และวัฒนธรรมธรรมาภิบาลให้แก่ประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะเยาวชนและผู้นำในสังคมทุกระดับ เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม พร้อมทั้งวางรากฐานกระบวนการประชาธิปไตย ทางตรงให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และเพิ่มประสิทธิภาพกลไกกระบวนการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐ รวมทั้งการเมืองให้เข้มแข็งและเป็นอิสระมากขึ้น

3.2 เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศเพื่อให้ภาคประชาชนและภาคประชาสังคมเข้าถึงอำนาจการตัดสินใจตามหลักประชาธิปไตยและหลักธรรมาภิบาลในการพัฒนาประเทศเพื่อสร้างความเป็นธรรม สร้างความสมดุลสามารถมีบทบาทในกระบวนการตรวจสอบภาครัฐให้ดำเนินการอย่างโปร่งใส ลดการทุจริตประพฤติมิชอบในภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพผลบนพื้นฐานของการยอมรับและการไว้วางใจกัน

3.3 สร้างภาคราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล เน้นการอำนวยความสะดวกแทนการกำกับควบคุม และทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา

3.4 การกระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง พัฒนาศักยภาพ และกระจายอำนาจการตัดสินใจให้ท้องถิ่นมีบทบาทสามารถรับผิดชอบในการบริหารจัดการสาธารณะ ตลอดจนแก้ไขปัญหาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และสามารถสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

3.5 ส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชนให้เกิดความเข้มแข็ง สุจริต และเป็นบรรษัทภิบาลมากขึ้น จัดให้มีกฎ ระเบียบ และสร้างแรงจูงใจให้ธุรกิจเอกชนทั้งที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ และธุรกิจเอกชนทั่วไปเข้าร่วมในกระบวนการบรรษัทภิบาลเพิ่มมากขึ้น และสร้างจิตสำนึกในการประกอบธุรกิจอย่างซื่อสัตย์ ยุติธรรมต่อผู้บริโภค และเป็นธรรมกับธุรกิจคู่แข่ง ยึดมั่นในความรับผิดชอบต่อสังคม แบ่งปันผลประโยชน์คืนสู่สาธารณะ รวมทั้งสนับสนุนสถาบันวิชาชีพ กลุ่ม และชมรมให้มีบทบาทในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลในภาคธุรกิจเอกชนให้มากขึ้น

2.2 การบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 255 การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป มีรายละเอียด ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550, หน้า 32 – 41)

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ

1.1.1 หลักการและแนวคิด

1. ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม

2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้

4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น ทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

5. มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.1.2 ขอบข่ายและภารกิจงาน ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฯ

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

9. การนิเทศการศึกษา

10. การแนะแนว

11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กร

อื่น

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

1.2.1 หลักการและแนวคิด

1. ยึดหลักความเท่าเทียมกันและความเสมอภาคทางโอกาสการศึกษาของผู้เรียน ในการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. มุ่งพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงินทั้ง 7 ด้าน เพื่อรองรับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ดังนี้

2.1 การวางแผนงบประมาณ

2.2 การคำนวณต้นทุนการผลิต

2.3 การจัดระบบการจัดหาพัสดุ

2.4 การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ

2.5 การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน

2.6 การบริหารสินทรัพย์

2.7 การตรวจสอบภายใน

3. ยึดหลักการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณ โดยจัดสรรงบประมาณ ให้เป็นลักษณะของวงเงินรวมแก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ซึ่งอยู่ในระยะของการพัฒนา

4. มุ่งเน้นการเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการจัดการงบประมาณ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ให้มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจมีความคล่องตัว ควบคู่กับความโปร่งใสและความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้จากผลสำเร็จของงานและทรัพยากรที่ใช้

1.2.2 ขอบข่ายและภารกิจงาน

1. การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี

2. การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง

3. การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

4. การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

5. การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

6. การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ

7. การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณใช้ผลผลิตจากงบประมาณ

8. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

9. การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
10. การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
11. การวางแผนพัสดุ
12. การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี

13. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
14. การจัดหาพัสดุ
15. การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
16. การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
17. การเบิกเงินจากคลัง
18. การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
19. การนำเงินส่งคลัง
20. การจัดทำบัญชีการเงิน
21. การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
22. การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

1.3.1 หลักการและแนวคิด

1. ยึดหลักความต้องการและพัฒนาอย่างต่อเนื่องในการบริหารงานบุคคลของเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาตามนโยบาย กฎหมายและหลักเกณฑ์ที่กำหนด
2. ยึดหลักความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคลของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามนโยบาย กฎหมายและหลักเกณฑ์ที่กำหนด

3. ยึดหลักธรรมาภิบาล

1.3.2 ขอบข่ายและภารกิจงาน

1. การวางแผนอัตรากำลัง
2. การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
4. การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
5. การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
6. การลาทุกประเภท
7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
8. การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
9. การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
10. การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
11. การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
12. การออกจากราชการ

13. การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
14. การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
15. การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
16. การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
17. การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
18. การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
19. การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต
20. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป

1.4.1 หลักการและแนวคิด

1. ยึดหลักให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาด้วยตนเองมากที่สุด โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่กำกับ ดูแล ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานในเชิงนโยบายให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ

2. มุ่งส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารและการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามหลักการการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ตามกฎเกณฑ์ กติกา ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง

3. มุ่งพัฒนาองค์กรทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้เป็นองค์กรสมัยใหม่ โดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างเหมาะสมสามารถเชื่อมโยง ติดต่อ สื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วด้วยระบบเครือข่ายและเทคโนโลยีที่ทันสมัย

4: การบริหารงานทั่วไปเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยประสานส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามบทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตลอดจนการจัดและให้บริการการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่น

1.4.2 ขอบข่ายและภารกิจงาน

1. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
2. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
3. การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
4. งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
7. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

8. การดำเนินงานธุรการ
9. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
10. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
11. การรับนักเรียน
12. การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา
13. การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย
14. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
15. การทัศนศึกษา
16. งานกิจการนักเรียน
17. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
18. การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
19. งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น
20. การรายงานผลการปฏิบัติงาน
21. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
22. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

2. อำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการสถานศึกษา

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 39 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 15) มีดังนี้

1. บริหารกิจการของสถานศึกษา หรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ของทางราชการและของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ รวมทั้งนโยบายและ วัตถุประสงค์ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ
2. ประสานการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ
3. เป็นผู้แทนของสถานศึกษาหรือส่วนราชการในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดทำนิติ กรรม สัญญาในราชการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาหรือส่วน ราชการได้รับ ตามที่ได้รับมอบหมาย
4. จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษา หรือส่วนราชการเพื่อเสนอ ต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา
5. อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติประกาศนียบัตร และวุฒิปัตร์ของสถานศึกษาให้เป็นไป ตามระเบียบที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด
6. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเลขาธิการ คณะกรรมการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและผู้อำนวยการสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย

3. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

ได้มีนักวิชาการให้แนวคิดในการบริหารการศึกษา ดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2528, หน้า 340 ; อ้างถึงใน เอกชัย ปานัน. 2552, หน้า 6) ได้กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนหมายถึง กระบวนการบริหารที่ผู้บริหารการศึกษากระทำร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้และพัฒนาในด้านต่างๆ ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

กิติมา ปริดีลล (2532, หน้า 47 ; อ้างถึงใน เอกชัย ปานัน. 2552, หน้า 6) ได้กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนเป็นการดำเนินการทุกอย่างภายในโรงเรียน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารอาคารสถานที่ การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารงานบุคคลและการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2536, หน้า 14 ; อ้างถึงใน เอกชัย ปานัน. 2552, หน้า 6)) ได้กล่าวไว้เช่นเดียวกันว่า การบริหารโรงเรียนเป็นกิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายๆ คนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 3 ที่ปรากฏในเว็บไซต์ของสำนักนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้แบ่งการศึกษาออกเป็นสามรูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยที่การศึกษาในระบบตามมาตรา 16 มีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และ การศึกษาระดับอุดมศึกษา สำหรับ การศึกษาระดับขั้นพื้นฐานประกอบไปด้วยการศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา โดยกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 (อ้างถึงใน ธารธร ต้นวิพงษ์ตระกูล. 254, หน้า 7- 8) กำหนดการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นสามระดับ คือ (1) การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุสามปีถึงหกปี เพื่อเป็นการวางรากฐานชีวิตและการเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และการอยู่ร่วมในสังคม(2) การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งวางรากฐานให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้และความสามารถขั้นพื้นฐาน (3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบ่งออกเป็นสองระดับ ได้แก่ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่างๆ ต่อจากระดับประถมศึกษา เพื่อให้รู้ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของตนเองทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพตลอดจนความสามารถในการประกอบการทำงาน และอาชีพตามควรแก่วัย ส่วนการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัดและความสนใจ มุ่งหมายเพื่อเป็นฐานสำหรับการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ รวมทั้งการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและทักษะทางสังคมที่จำเป็น โดยแบ่งเป็นประเภทสามัญศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามความถนัด ความสนใจ ศักยภาพและความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และประเภทอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพให้เป็นกำลังแรงงานที่มีฝีมือ หรือ ศึกษาต่อในระดับอาชีพขั้นสูงต่อไป และได้กล่าวไว้ในมาตรา 39

กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง

วิจิตร ศรีสะอาน (2520 ; อ้างถึงใน ศักดิ์ศรี สนจิตร. 2549, หน้า 16 - 17) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบ ได้แก่ การบริหารงานทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้และการดำเนินงานของโรงเรียนจำเป็นต้องมีบุคคลผู้หนึ่งคอยจัดการดูแล ให้หน่วยงานดำเนินไปด้วยความพร้อมเพียงและมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ให้เป็นไปด้วยความรวดเร็วเรียบร้อย ประหยัดทั้งกำลังงานและกำลังทรัพย์แต่ได้ผลเต็มที่ ตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้

นพพงษ์ บุญจิตราตุลย์ (2520 ; อ้างถึงใน ศักดิ์ศรี สนจิตร. 2549, หน้า16) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า เป็นการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีภารกิจที่ต้องปฏิบัติทั้งนอกและในสถานศึกษาในการดำเนินงาน 5 ประการ ดังนี้

1. ปรับปรุงการศึกษาในโรงเรียน หรือการบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน
3. การบริหารงานที่เกี่ยวกับชุมชนและประชาสัมพันธ์โรงเรียน
4. การบริหารงานเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ธุรการ การเงินและการให้บริการ
5. การบริหารกิจการนักเรียน

นพพงษ์ บุญจิตราตุลย์ (2546, หน้า 123) กล่าวถึงการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management:SBM) เป็นการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังโรงเรียน ให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบมีความเป็นอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป หลักการบริหารมี 5 ประการ ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ เป็นการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษาให้เกิดความคล่องตัว มีอิสระและมีประสิทธิภาพ
2. หลักการบริหารตนเอง สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น ภายใต้การบริหารเป็นองค์คณะบุคคล
3. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมกำหนดหลักสูตรท้องถิ่น ร่วมคิดร่วมทำ
4. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้กับประชาชน ปรับปรุงโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร โดยการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบและได้รับความเห็นชอบรวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง
5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล สถานศึกษาต้องพร้อมให้มีการตรวจสอบเพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นการกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานในสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ และส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของ

สถานศึกษามีบุคคลหลายฝ่ายร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาองค์กรในทุกๆ ด้าน โดยอาศัยกระบวนการต่างๆที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน

4. การบริหารโรงเรียน

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทและหน้าที่ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปตามจุดหมายของการจัดการศึกษา การบริหารงานโรงเรียนให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจและวิธีการในการบริหารงานครอบคลุมงานที่ 4 งาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งให้มีการจัดการระบบโครงสร้างและกระบวนการศึกษาของไทยให้มีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามมาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ดังต่อไปนี้

การบริหารงานวิชาการ เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและเอกสารประกอบหลักสูตรในสาระต่างๆ นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม นิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้โดยเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร

3. การวัดผล ประเมิน และเทียบโอนผลการเรียน เป็นการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล ประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัย

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนา สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน จัดทำ พัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานวิชาการ

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สํารวจแหล่งการเรียนรู้ จัดทำ จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

7. การนิเทศการศึกษา ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น

8. การแนะแนวการศึกษา จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน ติดตามประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการแนะแนว ประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษาและเครือข่ายแนะแนว

9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การจัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบประกันคุณภาพภายใน กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การศึกษาสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการ ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ ท้องถิ่น

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา สํารวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษารวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษา และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

กล่าวได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา พัฒนาระบบการเรียนรู้อ การวัดและประเมินผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยสถานศึกษามีการบริหารงานวิชาการโดยยึดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 รวมถึงการออกแบบการเรียนให้สอดคล้องกับผู้เรียนและท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการผลิตผู้เรียนที่มีคุณภาพ

การบริหารงบประมาณ เป็นการบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ให้การบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน ประกอบด้วย

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ จัดทำรายละเอียดแผนงบประมาณ แผนงาน งานโครงการ ให้มีความเชื่อมโยงกับผลผลิตและผลลัพธ์ ตามตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา พร้อมจัดทำลำดับความสำคัญของแผนงาน งาน โครงการ และจัดทำกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง โดยวิเคราะห์นโยบายหน่วยเหนือที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

2. การจัดสรรงบประมาณ จัดทำข้อตกลงปริมาณผลผลิตของสถานศึกษา เมื่อได้รับงบประมาณ ศึกษาข้อมูลการจัดสรรงบประมาณและแจ้งให้โรงเรียนทราบในเรื่องนโยบายแผนพัฒนามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดสรรให้โรงเรียนตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้งานและผลการจัดทำ การตรวจสอบ ติดตามการใช้เงินทั้งนอกงบประมาณและเงินในงบประมาณและแผนการใช้งบประมาณ

4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มีการจัดการทรัพยากรโดยประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงรายการสินทรัพย์ของโรงเรียน เพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกันและสนับสนุนให้บุคลากรและโรงเรียนร่วมมือกันใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน มีการระดมทรัพยากร โดยการศึกษาวเคราะห์กิจกรรมและภารกิจ งาน/โครงการ และแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีความจำเป็นต้องใช้วงเงินเพิ่มเติมจากประมาณการรายได้งบประมาณสำรวจข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการได้รับเงินสนับสนุนการศึกษา วิเคราะห์แหล่งทรัพยากรที่มีศักยภาพให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

5. การบริหารงานการเงิน การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน การโอนเงิน การกันเงินไว้เบิกเลื่อมปี ให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

6. การบริหารบัญชี มีการจัดทำบัญชีการเงินโดยการจัดทำบัญชีประจำวัน สรุปรายการบันทึกทุกวันทำการปรับปรุงบัญชีเมื่อสิ้นปีงบประมาณ ปิดบัญชีรายได้และค่าใช้จ่าย ตรวจสอบความถูกต้องของตัวเงินสด และเงินฝากธนาคารตามรายงานคงเหลือประจำวัน แก้ไขข้อผิดพลาดจากการบันทึกรายการผิดบัญชี และจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน โดยจัดทำรายงานประจำเดือน และจัดทำรายงานประจำปี

7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ จัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของโรงเรียนโดยการสำรวจพัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้างทั้งหมด จัดหาพัสดุโดยตรววจดูกิจกรรมที่ต้องใช้พัสดุที่ยังไม่มีตามทะเบียนคุมทรัพย์สิน จัดหาพัสดุโดยโรงเรียนจัดหาเองและหน่วยงานอื่นจัดหา มีการกำหนดรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะ การจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุม บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ

กล่าวได้ว่า การบริหารงานงบประมาณเป็นการดำเนินงานเพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินไปด้วยความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ เนื่องจากการจัดทำหลักฐานทางการเงินอย่างเป็นระบบ ทั้งยังมีการบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมถึงยังมีระบบในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานการใช้ตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงการคลัง

การบริหารงานบุคคล เป็นภารกิจที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมายระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคง และก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง มีการวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังคน โดยวิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนกับภารกิจของโรงเรียนมีการจัดทำแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการกำหนดตำแหน่ง การขอลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะข้าราชการครู

2. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ดำเนินการสรรหาเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยการสอบแข่งขัน การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้งผู้ชำนาญการหรือผู้เชี่ยวชาญระดับสูง การจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว การแต่งตั้ง ย้ายโอนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การโอนหรือการเปลี่ยนสถานะของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น การบรรจุกลับเข้ารับราชการ การรักษาราชการแทนและรักษาการในตำแหน่ง

3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยการพัฒนาก่อนมอบหมายการปฏิบัติหน้าที่ การพัฒนาระหว่างปฏิบัติหน้าที่และพัฒนาก่อนเลื่อนตำแหน่ง การพัฒนากรณีไม่ผ่านการประเมินวิทยฐานะ การเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว การดำเนินการเกี่ยวกับบัญชีถือจ่ายเงินเดือน เงินวิทยฐานะและค่าตอบแทนอื่น งานทะเบียนประวัติ การแก้ไขวัน เดือน ปีเกิด งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การขอมีบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ

4. วินัยและการรักษาวินัย กรณีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง และกรณีความผิดวินัยร้ายแรง การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ การเสริมสร้างและการป้องกันการกระทำผิดวินัย

5. การออกจากราชการ โดยการลาออกจากราชการ การให้ออกจากราชการ การออกจากราชการกรณีขาดคุณสมบัติทั่วไป และการให้ออกจากราชการไว้ก่อน และเหตุทดแทนซึ่งเกิดจากกรณีเจ็บป่วยโดยไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่โดยสม่ำเสมอหรือกรณีไม่ปฏิบัติงานตามประสงค์ของทางราชการ หรือกรณีสั่งให้ออกจากราชการเพราะขาดคุณสมบัติทั่วไป

กล่าวได้ว่า การบริหารงานบุคคลเป็นการบริหารงานด้านบุคคลในสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของทางราชการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล เสริมสร้างกำลังใจในการทำงาน ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น โดยให้มีความสามารถในการปฏิบัติภารกิจให้เกิดผลสำเร็จ โดยปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งยังยึดมั่นในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครู

การบริหารงานทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการ บริหารงานอื่นๆบรรลุตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย

1. การดำเนินงานธุรการ เป็นการศึกษาสภาพงานธุรการของโรงเรียน ระเบียบกฎหมาย แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนออกแบบระบบงานธุรการ การลดขั้นตอนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ การจัดบุคลากรรับผิดชอบและพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานธุรการตามระบบที่กำหนด โดยยึดหลักความถูกต้อง รวดเร็ว ประหยัดและคุ้มค่า
2. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการจัดประชุม จัดทำรายงานการประชุมและแจ้งมติที่ประชุมในเรื่องการอนุมัติ อนุญาต สั่งการ เร่งรัด การดำเนินการและรายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ
3. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการในโรงเรียนให้สอดคล้องกับระบบฐานข้อมูลของเขตพื้นที่การศึกษา พัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติภารกิจ
4. การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา จัดให้มีระบบการประสานงานและเครือข่ายการศึกษา พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาเครือข่ายการศึกษาให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายอย่างต่อเนื่อง
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร มีการจัดระบบบริหารโดยการวิเคราะห์โครงสร้าง ภารกิจ การดำเนินงาน ปริมาณ คุณภาพ วางแผนออกแบบการจัดระบบโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายใน ดำเนินการบริหารจัดการให้เป็นไปตามโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการและมีการพัฒนาองค์กรให้ครอบคลุมโครงสร้าง ภารกิจ บุคลากร เทคโนโลยีและกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นของโรงเรียน
6. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นการสำรวจข้อมูลด้านเทคโนโลยีของโรงเรียนเพื่อวางแผนกำหนดนโยบายและเป็นแนวทางในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีไปใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนและจะต้องระดม จัดหา สนับสนุนให้บุคลากรนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษา รวมทั้งมีการส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตการพัฒนาเทคโนโลยี พร้อมทั้งติดตามประเมินการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสม

7. ส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป เป็นการสำรวจปัญหาความต้องการจำเป็นของด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป เพื่อจัดระบบส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานในทุกด้านและจะต้องติดตามประเมินผลการสนับสนุน เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขและให้การสนับสนุนอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

8. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เป็นการกำหนดแนวทางวางแผนการบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม มีการบำรุง ดูแล พัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่มั่นคง ปลอดภัย เหมาะสมพร้อมที่จะใช้ประโยชน์ จะต้องตรวจสอบการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้

9. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน เป็นการประสานงานกับชุมชนและท้องถิ่นในการสำรวจข้อมูลจำนวนนักเรียนและจัดทำสำมะโนผู้เรียนที่จะเข้ารับการศึกษา และการจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศจากการสำมะโนผู้เรียนเพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้

10. การรับนักเรียน มีการกำหนดแผนการรับนักเรียนเพื่อดำเนินการรับนักเรียนตามแผนที่กำหนด และจะต้องร่วมมือกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ในการติดตามช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา

11. การส่งเสริมและประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เป็นการสำรวจความต้องการในการเข้ารับการศึกษาทุกระดับทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อกำหนดแนวทางและการเชื่อมโยงในการจัดและพัฒนาศึกษาของโรงเรียน และดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้ง 3 รูปแบบ ตามความเหมาะสมและศักยภาพของโรงเรียน มีการติดตามประเมินผลการส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ

12. การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน วางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน และจะต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

13. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา มีการศึกษาความต้องการให้เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลและผลงานของโรงเรียนรวมทั้งความต้องการในการได้รับข่าวสารข้อมูลทางการศึกษาของชุมชน มีการวางแผนการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมของบุคคล องค์กร ชุมชน สถาบัน และสื่อมวลชน จัดให้มีเครือข่ายการประสานงานประชาสัมพันธ์ สร้างกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ในหลากหลายรูปแบบโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของเครือข่ายประชาสัมพันธ์เพื่อให้ทราบถึงผลที่ได้รับและนำไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้เหมาะสม

14. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา มีการกำหนดแนวทางส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาและให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน ประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน เป็นการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา ตามโครงสร้าง ภารกิจ และความเสี่ยงของการดำเนินงานเพื่อกำหนดมาตรฐานในการป้องกัน ความเสี่ยงในการดำเนินงาน และวางแผนการจัดระบบการควบคุมภายในโดยให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายนำมามาตรการป้องกันความเสี่ยงไปใช้ในการควบคุมการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์มาตรการและ วิธีการที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินกำหนดและประเมินผลการดำเนินการควบคุมภายใน

16. งานบริการสาธารณะ เป็นการจัดระบบข้อมูลข่าวสารและบริการอื่นๆ แก่ สาธารณะชนตามความเหมาะสมและศักยภาพของโรงเรียน และมีการพัฒนาระบบการให้บริการแก่ สาธารณะชนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความพึงพอใจต่อผู้มารับบริการ

17. งานที่ไม่ระบุในงานอื่น เป็นงานที่จัดให้มีบุคลากรรับผิดชอบงานตามความ เหมาะสมและศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานและดำเนินงานให้เสร็จสิ้นตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

กล่าวได้ว่า การบริหารทั่วไปเป็นการดำเนินงานเพื่อให้การสนับสนุน ส่งเสริม ประสานงาน และอำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มี ประสิทธิภาพ ทั้งยังมีการประชาสัมพันธ์สถานศึกษา เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของ สถานศึกษาต่อชุมชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อสถานศึกษาอันจะส่งผลให้ ชุมชนเกิดความร่วมมืออันดีกับสถานศึกษาในอนาคต

จึงสรุปได้ว่า ขอบข่ายภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษาในด้านต่างๆ ของ สถานศึกษา ซึ่งแต่ละงานมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน อันจะยังผลให้สถานศึกษาสามารถดำเนิน กิจกรรมภายในองค์กรให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าประสงค์ที่มุ่งหวังไว้

2.3 หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สมเกียรติ พ่วงรอด (ออนไลน์ : <http://suthep.cru.in.th/mgnt68.doc>) ได้กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลกับการศึกษา (Good Governance) การกระจายอำนาจการมีส่วนร่วม ทาง การศึกษา นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ในการปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์แห่ง พ.ร.บ.การศึกษา พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพราะจะช่วยให้มีคณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา / หน่วยงานทางการศึกษา และบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ อาทิ การ สร้างหลักสูตรอันเหมาะสมของท้องถิ่นที่ทันสมัย ทันโลก ผสมผสานกับภูมิปัญญาของท้องถิ่น สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน (People Needed) ทำให้เกิดการประหยัดการใช้ ทรัพยากร ในด้านต่างๆ อาทิ ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ เพราะทุกภาคส่วนร่วมพัฒนาโดยเข้ามามี ส่วนร่วม (Participation) ในความรับผิดชอบ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ผลจากการเข้า มามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ มีผลทำให้การจัดการศึกษาในท้องถิ่นดีขึ้น สอดคล้องกับ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ไว้ใน ข้อ 4 หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ที่ระบุไว้ในข้อย่อย 4.2 ว่า ในการบริหาร กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความ รับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าคุ้มทุน โดยเฉพาะหลักการมีส่วนร่วม เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมี

ส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ และข้อ 6 แนวทางปฏิบัติในข้อ ย่อย 6.3 เร่งรัดให้เกิดการปฏิรูปและเปลี่ยนแปลงในการบริหารภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูประบบราชการ และการปฏิรูปการศึกษา

การกระจายอำนาจทางการศึกษา

วิเคราะห์ถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดหรือภัยคุกคาม (“SWOT” Analysis) ซึ่งจะวิเคราะห์จุดแข็งและโอกาส ซึ่งเป็นเชิงบวก และวิเคราะห์จุดอ่อนและข้อจำกัด ซึ่งเป็นเชิงลบ ดังนี้

1.1 จุดแข็ง (Strength) และโอกาส (Opportunity) ได้แก่ แผนฯ 8 และ 9 ต่างยึดพื้นที่ หน้าที่และการมีส่วนร่วม (Area-Function-Participation Approach : AFP) มาเป็นหลักในการนำ แผนพัฒนาประเทศไปดำเนินการในระดับปฏิบัติ ดังนี้

1.1.1 พื้นที่ จึงมีทั้งในมิติของเขตการศึกษา สถานศึกษา (School Based) และ ชุมชน (Community Based)

1.1.2 หน้าที่ ที่จะต้องปรับบทบาทของภาครัฐ จากผู้สั่งการ (Instructor) มาเป็นผู้ประสานงาน (Coordinator) และเอื้ออำนวยความสะดวก (Facilitator) ให้เกิดกลไกและเครือข่าย ความร่วมมือกันในการจัดการศึกษา

1.1.3 การมีส่วนร่วมเป็นหลัก ในการจัดการศึกษา ดังนั้นจะต้องกระจายหรือมอบ อำนาจในการจัดการศึกษา ไปให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษา ตั้งแต่ขั้น ของการวางแผน กำหนดหลักสูตร ร่วมกันสร้างสถานศึกษาและชุมชนให้กลายเป็นองค์กรชุมชนแห่งการ เรียนรู้ร่วมกัน (Learning Society) จนถึงขั้นของการติดตามประเมินผลคุณภาพของการจัดการศึกษา บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ.2550 พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอน การกระจายอำนาจไปสู่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และ พ.ร.บ.การศึกษาฯ พ.ศ.2542 ล้วนสร้างกลไกในการกระจาย อำนาจทางการศึกษา รวมทั้งกลไกการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้อง ให้เอื้ออำนวยต่อการกระจายอำนาจ ทางการศึกษาไปให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และประชาชนในที่สุด

1.1.4 ความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากจะช่วยสนับสนุนให้ เกิดโอกาสในการเรียนรู้เรื่องการกระจายอำนาจทางการศึกษาร่วมกันในระหว่างชุมชนต่าง ๆ รวมทั้ง กันร่วมมือกันเป็นเครือข่ายแล้ว ยังจะช่วยสร้างกระแสความตื่นตัวในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาให้แพร่กระจายออกไปอีกด้วย

1.2 จุดอ่อน (Weakness) และอุปสรรค หรือข้อจำกัด (Threat) ได้แก่

1.2.1 งบประมาณสนับสนุนของรัฐมีจำกัด รวมทั้งข้อจำกัดทางด้านทรัพยากร และงบประมาณในพื้นที่ ตามผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจ จะเป็นอุปสรรคต่อการสนับสนุน ทั้งจาก ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ธุรกิจเอกชน หรือแม้แต่จากชุมชนเอง

1.2.2 การขาดความจริงใจและเข้าใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งส่วนใหญ่มีไข่นักการศึกษา และในระดับปฏิบัติการ เช่น ครู หรือแม้แต่ประชาชนในชุมชนนั้น ทำให้ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ตามบทบาทที่ได้รับอย่างเหมาะสม

1.2.3 ระบบและโครงสร้างการบริหารจัดการ ยังปรับตัวไม่ทัน ตั้งแต่ในระดับ ส่วนกลางที่ยังต้องการปฏิรูประบบต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบราชการ และความชัดเจนใน ขอบเขตของการกระจายอำนาจ

1.2.4 มีกลไกความร่วมมือน้อยในลักษณะของพหุภาคี เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม ในการกระจายอำนาจทางการศึกษา ให้ตรงกับเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริง ใน ทุกระดับตั้งแต่ในระดับชาติ ระดับอุดมศึกษาการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ที่ยังเน้นการท่องจำมาสอบ ทำให้ยังไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์การปฏิรูปการศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับท้องถิ่น และ ระดับชุมชน จะต้องผสมผสานความทันสมัยให้เข้ากับบริบทของท้องถิ่น

2. แนวทางธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา

โลกในปัจจุบันมีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วส่งผลต่อการพัฒนา ระบบสื่อสาร มวลชน ทำให้กระแสข้อมูลเทคโนโลยีแพร่กระจายครอบคลุมพื้นที่ส่วนต่างๆของโลกอย่างรวดเร็วจนได้ชื่อว่า “โลกไร้พรมแดน” ผลของการเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดกระแสสำคัญๆที่เข้าสู่ความเป็นสากลรวมทั้ง การจัดการศึกษา ขณะเดียวกันก็อาจก่อให้เกิดปัญหาต่างๆหลายประการ เช่น ความสับสนใน ข้อมูลเทคโนโลยี ข้อจำกัดด้านการใช้เทคโนโลยี รวมทั้งการรับกระแสวัฒนธรรมโดยขาดการกลั่นกรอง และ การยั้งคิด จนกระทั่งวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ดีงาม เอกลักษณะไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ได้รับการ อนุรักษ์ไว้เท่าที่ควร ในขณะที่สังคมโลกต้องการด้านคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างไป จากเดิม ดังนั้นระบบการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพที่ยั่งยืน และสามารถรักษาเอกลักษณ์ไทยไว้ ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นผู้สอน สาขาวิชาการบริหารการศึกษาได้ คำนึงถึงสภาพปัญหาจากบริบทของสังคมที่เกิดขึ้น จึงได้นำเสนอแนวทางธรรมาภิบาลในการบริหาร และจัดการศึกษาสถานศึกษานิตยบุคคลโดยเฉพาะ 2 ด้านที่เป็นสิ่งสำคัญมากในขณะนี้ คือ

2.1 ด้านการบริหารบุคคล บุคคลทั่วไป และที่เป็นบุคลากรในสถานศึกษาซึ่งถือเป็นทรัพยากร ที่สำคัญที่สุด ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า “บุคลากรในสถานศึกษามีความสำคัญต่อการบริหารฯ” เพราะ บุคลากรเป็นผู้รับผิดชอบและดำเนินการเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ทั้ง วัสดุ อุปกรณ์ และการจัดการ ต่างๆ เพื่อการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารฯต้องสร้าง ภาวะผู้นำและควมยึดหลักวิชาที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาบูรณาการไปสู่การปฏิบัติที่เน้นการมีส่วนร่วม อย่างมุ่งมั่นและจริงจัง ดังนี้

2.1.1 มีความซื่อสัตย์สุจริต ถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดของการบริหาร เพราะจะต้องทำ เป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อให้เกิดความศรัทธาและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุคลากรผู้ใต้บังคับบัญชา ดังคำกล่าว ที่ว่า “แบบอย่างที่ดีย่อมอยู่เหนือคำสอนอื่นใด”

2.1.2 มีความยุติธรรม การบริหารงานด้วยความเสมอภาค เป็นกลาง และยุติธรรมกับทุก คน ซึ่งทำให้ลดความขัดแย้งภายในสถานศึกษาได้

2.1.3 มีความมุ่งมั่น ขยัน อดทน และเป็นคนสู้งาน บุคลากรฯจะเห็นการทำงานและจะ นำไปเป็นแบบอย่าง โดยยึดหลักว่า “สอนให้รู้ ทำให้ดู อยู่ให้เห็น” (ท่านได้ทำในสิ่งเหล่านี้หรือยัง)

2.1.4 มีความรับผิดชอบสูง “ความรับผิดชอบ” เป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่ง เพราะ ความรับผิดชอบทำให้งานประสบความสำเร็จ แม้ในบางครั้งงานที่สำคัญของสถานศึกษาเกิดความ ผิดพลาด ในฐานะผู้บริหารฯจำเป็นต้องยอมรับและรับผิดชอบโดยไม่โยนความผิดไปให้ผู้อื่น

2.1.5 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นำแนวคิดและวิธีการใหม่ๆ มาปฏิบัติในสถานศึกษาบ้าง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์ แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง

2.1.6 มีภาวะผู้นำสูง ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาเชิงการพัฒนาที่ดีขึ้นใน 4 ด้าน กล่าวคือ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป

2.1.7 กล้าที่จะคิด กล้าที่จะพูด กล้าที่จะนำ กล้าที่จะทำ กล้าที่จะตัดสินใจ และกล้าที่จะรับผิดชอบ ในฐานะผู้บริหารฯ

2.1.8 มีคุณธรรม และจริยธรรม ยึด พรหมวิหาร 4 เป็นธรรมะในการบริหารบุคลากร ได้แก่

1. เมตตา ให้ความรัก ความปรารถนาดีแก่ทุกคนด้วยความเสมอภาค ไม่ลำเอียง
2. กรุณา ให้ความช่วยเหลือแก่บุคลากรฯที่มีทุกข์ตามโอกาสและความเหมาะสม อย่างเท่าเทียมกันหรือกรณีมีปัญหาในหน้าที่การงานและปัญหาส่วนตัว

3. มุทิตา ยินดีให้กำลังใจแก่บุคลากรทุกคนเมื่อประสบความสำเร็จในชีวิต หรือในหน้าที่การงานตามความเหมาะสม พิจารณาความดีความชอบที่ใช้หลักความดี/ เก่ง ส่งเสริม และสนับสนุนให้ทำผลงานเพื่อการพัฒนาวิชาชีพที่สูงขึ้น การจัดทำการ์ด อวยพรและของที่ระลึกมอบให้ในวันคล้ายวันเกิด ฯลฯ

4. อุเบกขา ทำงานโดยปราศจากอคติ วางตัวเป็นกลาง ให้ความยุติธรรมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่ลำเอียง ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ไม่แสดงความดีใจจนเกินควร หรือทับถมผู้อื่นเมื่อประสบเคราะห์กรรม

2.1.9 มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง สามารถเก็บความรู้สึกต่างๆ ได้ สุขุม รอบคอบ นุ่มนวล มีความอดทนต่อความรู้สึกที่ไม่ถูกต้อง หรือการปฏิบัติที่ขัดต่อกฎระเบียบ และวัฒนธรรม

2.1.10 เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในสถานศึกษา และครอบครัว มีนิสัยรักการอ่าน การใช้เวลาว่างในวันหยุด โดยการวางแผนและบริหารเวลาให้คุ้มค่าที่สุดสำหรับการปฏิบัติงาน และการศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเองเสมอ

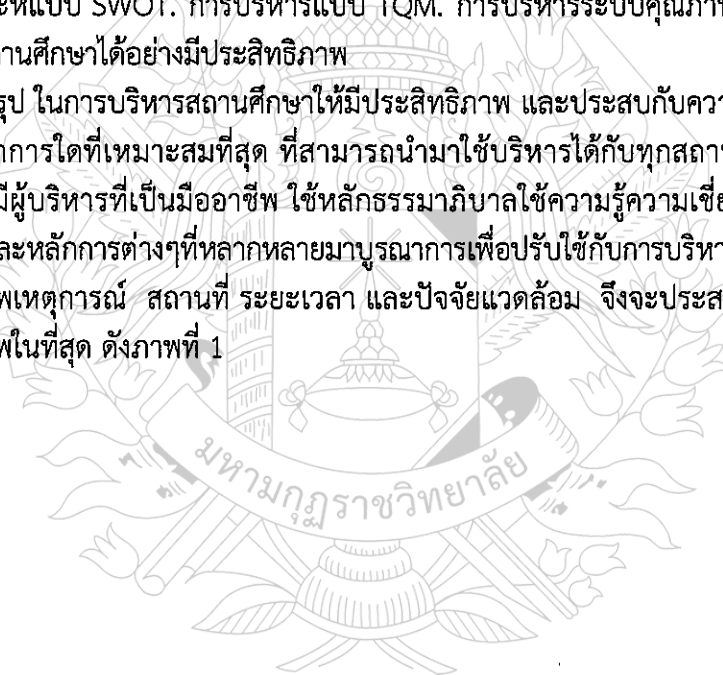
2.1.11 มีความจริงใจ ยึดอุดมการณ์ในการทำงานให้ความเป็นกันเองแก่ผู้ร่วมงาน ทุกคน ด้วยความเสมอภาค

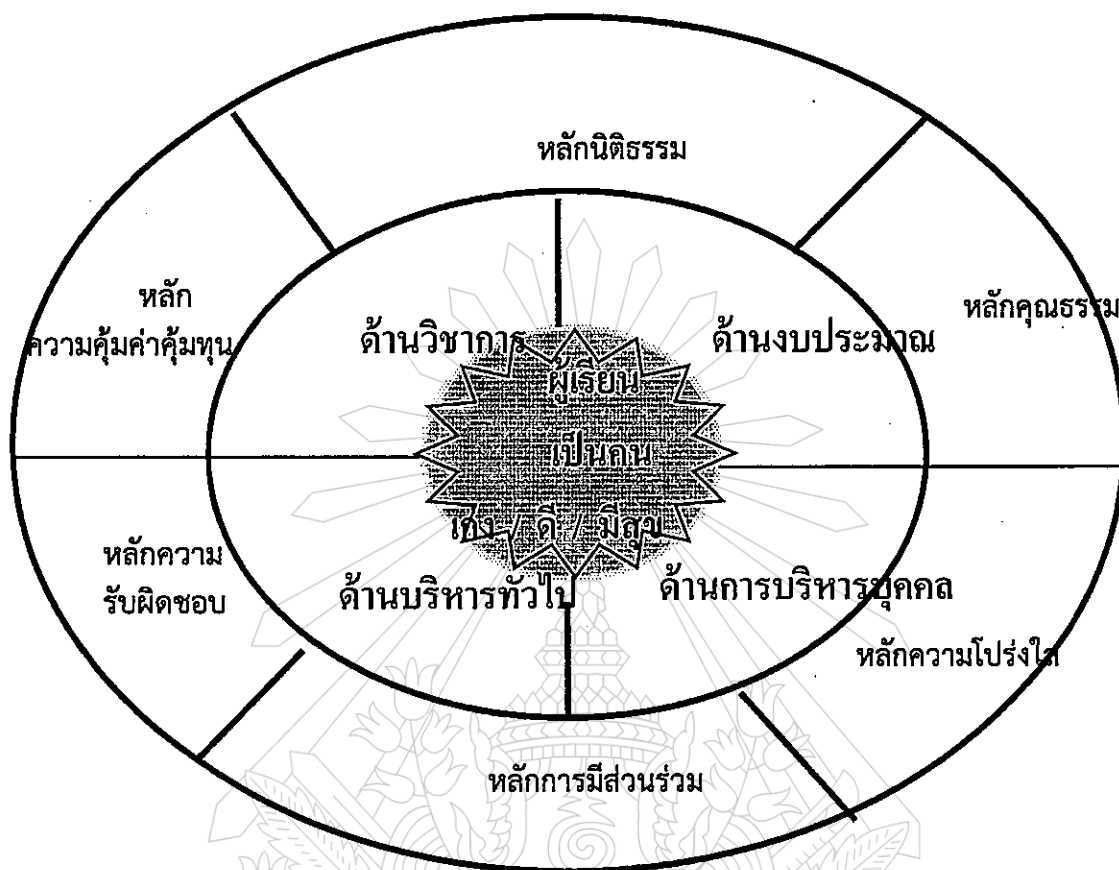
2.2 ด้านการบริหารงาน การบริหารงานในด้านต่างๆ ของสถานศึกษา ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป ควรใช้วิธีการบริหารรูปแบบใหม่ “รูปแบบที่ทุกคนมีส่วนร่วม” ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบโดยพิจารณาจัดทำภารกิจให้ชัดเจน ครอบคลุมงานทั้งหมดและมีการกำหนดกลุ่มงานที่มีความสอดคล้องกัน จัดโครงสร้างบริหารที่เป็นนิติบุคคล มีการบริหารเป็นระบบ มีสายบังคับบัญชา และการประสานคน /งาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัว มีการกำหนดขอบเขต อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ ในทุกระดับของตำแหน่ง ตามความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ ทุกขั้นตอน ไว้อย่างชัดเจนและโปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องฝึกการสร้างจิตสำนึกในเรื่องของความรักและภักดี ความห่วงแหน และความเป็นเจ้าของร่วมกัน (Sense of Belonging) ตั้งที่กระแสนพระราชดำริที่พระราชทานแก่ ข้าราชการทุกหมู่เหล่าได้นำมาเป็นข้อคิด “สำหรับ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา” นำหลักธรรมมาใช้เป็นแนวทาง

ปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพได้แก่ ฉันทะ ความพึงพอใจ โดยให้บุคลากรทุกคนได้ทำงานอย่างที่ตนเองชอบ ปฏิบัติงานด้วยความวิริยะอุตสาหะมีความเพียรพยายามในการทำงานทำงานด้วยความคิดก่อนทำ การทำงานด้วยความไตร่ตรอง มีความรอบคอบ ถูกต้อง รวดเร็ว

การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งขอสถานศึกษาในการเป็นแบบอย่างที่ดีที่จะนำสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสู่ความสำเร็จ ต้องมีคุณลักษณะของผู้นำที่สำคัญ ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ มีความยุติธรรม มีความมุ่งมั่น ชยัน อดทน มีความรับผิดชอบสูง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีภาวะผู้นำสูง เป็นคนกล้าคิด กล้าเปลี่ยนแปลง กล้าตัดสินใจ มีคุณธรรมจริยธรรม มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีความจริงใจจากประสบการณ์ที่ข้าพเจ้าได้สอนสาขาการบริหารการศึกษาเป็นเวลา 35 ปีเศษ มีโอกาสไปศึกษา ดูงานด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ทั้งในประเทศ และต่างประเทศในหลายๆ ประเทศ จากการสังเกตและพบปะแลกเปลี่ยนกันจะมีความแตกต่างกันบ้างตามบริบทของแต่ละประเทศ มีปัญหาอุปสรรคต่างกัน แต่ที่ คล้ายๆกัน คือ การบริหารเชิงคุณภาพ กับการประกันคุณภาพการศึกษา คุณภาพผู้เรียนมุ่งเน้นสู่ความเป็นสากล โดยใช้การบริหารที่เน้นแบบการมีส่วนร่วม การบริหารโดยยึดประชาธิปไตย การสร้างทีมงาน หลัก 5 ส. เทคนิคการวิเคราะห์แบบ SWOT. การบริหารแบบ TQM. การบริหารระบบคุณภาพ ISO 9002 จนสามารถบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จได้นั้นไม่มีทฤษฎี และหลักการใดที่เหมาะสมที่สุด ที่สามารถนำมาใช้บริหารได้กับทุกสถานศึกษา แต่ถ้าสถานศึกษานั้นๆมีผู้บริหารที่เป็นมืออาชีพ ใช้หลักธรรมาภิบาลใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญในการนำเทคนิควิธีทฤษฎีและหลักการต่างๆที่หลากหลายมาบูรณาการเพื่อปรับใช้กับการบริหารจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์ สถานที่ ระยะเวลา และปัจจัยแวดล้อม จึงจะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพในที่สุด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ภาพรวมธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
ที่มา : สมเกียรติ พ่วงรอด

3. ธรรมาภิบาลกับกิจการนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการร่วมมือกับมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย โดยการสนับสนุนของ United Nations Development Program: UNDP ได้จัดทำโครงการ "ธรรมาภิบาลกับกิจการนักเรียน" (การบริหารจัดการที่ดีกับการสร้างวิถีชีวิตประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักเรียน) เป็นการนำ แนวทางการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) เข้าสู่กิจการนักเรียน เพื่อให้เยาวชน

1. เข้าใจสาระของธรรมาภิบาล
2. มีประสบการณ์ในการใช้ธรรมาภิบาล
3. มีทัศนคติที่ดีต่อธรรมาภิบาล

4. นำความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับธรรมาภิบาลไปปรับใช้ในชีวิตจริงเมื่อพวกเขาได้ก้าวออกจากรั้วสถานศึกษา ก้าวสู่สังคมใหญ่ สังคมอันเป็นที่ที่พวกเขาจะได้มีบทบาทที่สำคัญยิ่งในการเป็นผู้เสริมสร้างรากฐานของธรรมาภิบาลและประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมให้มั่นคง และยั่งยืนต่อไป

การนำแนวทางการบริหารจัดการที่ดีสู่สังคมโดยเริ่มที่เยาวชนนั้นต้องอาศัยประสบการณ์ตรงของเยาวชน ครู อาจารย์ และผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแกนกลางเพื่อนำออกแบบเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพขึ้นในการสร้างธรรมาภิบาลอย่างยั่งยืนต่อไป โดยมีเป้าหมาย ให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียนมัธยมศึกษา สามารถสร้างวิสัยทัศน์ และพัฒนากระบวนการในการทำงานที่สอดคล้องกัน เพื่อให้สังคมของสถานศึกษาเป็นสังคมธรรมาภิบาลอันอยู่บนพื้นฐานของการบริหารจัดการที่ดีและตั้งมั่นบนฐานรากของวัฒนธรรมประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา นักเรียนสามารถพัฒนาความคิดในการมีส่วนร่วมและความเป็นผู้นำได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความภูมิใจในความเป็นไทย ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนและเป็นที่ยอมรับของสังคมเป็นทรัพยากรที่มีค่าของประเทศต่อไป (กรมสามัญศึกษา, 2546)

4. มาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วย มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 (คุรุสภา. 2549, หน้า 71) มีดังต่อไปนี้

1. ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษา
2. ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาของบุคลากรผู้เรียน และชุมชน
3. มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ
4. พัฒนาแผนงานขององค์การให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
5. พัฒนาและใช้วัตรกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นไปลำดับ
6. ปฏิบัติงานขององค์การโดยเน้นผลถาวร
7. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ
8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
9. ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์
10. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
11. เป็นผู้นำและสร้างผู้นำ
12. สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์

การบริหารและจัดการสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล นอกจากจะมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ถือปฏิบัติแล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินกิจการ หรือบริหารงานวิชาการ บริหารงานงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไปให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) หรือหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 หลัก เป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคเอกชน เพื่อให้การศึกษาสร้างคนและสร้างความรู้ สู้สังคม คุณธรรม คุณภาพ สมรรถภาพและประสิทธิภาพ ต่อไป

5. กลยุทธ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2556

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริม การศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำผลผลิตจำนวน 5 ผลผลิต ได้แก่ ผู้จบการศึกษาก่อนประถมศึกษา ผู้จบ การศึกษาภาคบังคับ ผู้จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย เด็กพิการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและ พัฒนาสมรรถภาพ และเด็กด้อยโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 185 เขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยกำกับ ประสาน ส่งเสริมการจัดการศึกษา ให้กับ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นหน่วยปฏิบัติการจัดการศึกษา ซึ่งในปีงบประมาณ 2556 สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดการขับเคลื่อนกลยุทธ์ 6 กลยุทธ์ ดังนี้ (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551, หน้า 7)

1. ปกป้องคุ้มครอง ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ักเรียนทุกคน
2. เพิ่มอัตราการเข้าเรียนในทุกกระดับ ทั้งเด็กทั่วไป ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ลดอัตราการ ออกจากคัน และพัฒนารูปแบบการให้บริการการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่เยาวชนที่อยู่นอกระบบ การศึกษา
3. ยกระดับคุณภาพสถานศึกษาสู่มาตรฐานการศึกษาของชาติ พัฒนาผู้เรียน สมรรถนะ ครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและ ปฐมวัย และการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร การศึกษาอย่างเต็มตามศักยภาพ
4. เร่งรัดพัฒนาความพร้อมในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้แก่ สถานศึกษาและหน่วยงานการศึกษาในสังกัดเพื่อการเรียนรู้และการบริหารจัดการ
5. สร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารและ การจัดการศึกษาเพื่อรองรับการกระจายอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพบนหลักธรรมาภิบาลในสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา
6. เร่งพัฒนาการศึกษาและคุณภาพชีวิตนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขต พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตารางที่ 1 กลยุทธ์ที่ 5 สร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหาร และการจัดการศึกษา เพื่อรองรับการกระจายอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ บนหลักธรรมาภิบาล ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

เป้าหมายความสำเร็จ	มาตรการ
1. ทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานับสนุนให้องค์คณะบุคคลตามกฎหมายมีความพร้อมและมีบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีเอกภาพและสอดคล้องกัน	. สร้างความเข้มแข็งให้องค์คณะบุคคลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา โดยองค์คณะบุคคลสามารถทำงานเชิงบูรณาการให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. สถานศึกษาที่ผ่านการอบรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ผ่านการประเมินสถานศึกษาที่บริหารจัดการแบบสถานศึกษาเป็นฐาน และสามารถเป็นพี่เลี้ยงสนับสนุนสถานศึกษาอื่นในการพัฒนาคุณภาพ	1. สถานศึกษาประเภทที่หนึ่งประเมินตนเองและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรวจสอบการประเมินตนเองของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐาน SBM 2. ส่งเสริมสถานศึกษาตามความพร้อมของสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานโดยมีสถานศึกษา ที่มีความพร้อมเป็นพี่เลี้ยงสนับสนุนในการพัฒนาคุณภาพ
3. ทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีระบบเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษาประเภทต่างๆที่มีความเข้มแข็ง สามารถเป็นกลไกในการจัดการความรู้พัฒนาคุณภาพ ติดตามดูแลแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ	3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นิเทศติดตามช่วยเหลือสถานศึกษาประเภทที่สองและเครือข่ายสถานศึกษาประเภทที่สอง
4. ทุกสถานศึกษามีคณะกรรมการนักเรียนและผู้แทนนักเรียนประเภทต่างๆ ซึ่งได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมและมีบทบาทในการนำเสนอความคิดเห็น และร่วมพัฒนาสถานศึกษา	4. สนับสนุนกิจกรรมของคณะกรรมการนักเรียนและผู้แทนนักเรียนประเภทต่างๆ ในการเข้ามีส่วนร่วมการสนับสนุน วิถีประชาธิปไตย บำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม และเสริมสร้างคุณธรรมความรักชาติ
5. ร้อยละ 15 ของสถานศึกษามีการสนับสนุนของผู้ปกครอง ชุมชน และสมาคม เพื่อการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมจัด และส่งเสริม การจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	5. เครือข่ายผู้ปกครอง องค์กรนักเรียนมีส่วนร่วมในการสนับสนุน และส่งเสริมกิจการสถานศึกษาตามขอบข่าย

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เป้าหมายความสำเร็จ	มาตรการ
6. ทุกหน่วยงานในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญอย่างพอเพียง มีโครงสร้างที่เหมาะสม มีการบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	6. บุคลากรตามโครงสร้างของหน่วยงานมีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายและกิจกรรมการทำงานในแผนปฏิบัติการประจำปีและสามารถดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ระบุไว้ได้ โดยได้มีการรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณและการดำเนินงานต่อสาธารณชน

6. หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

“หลักธรรมาภิบาล” เป็นหลักการหนึ่งที่อยู่ในข้อตกลงจากการกู้ยืมเงินของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ที่ประเทศไทยได้ขอรับการช่วยเหลือ อันเนื่องมาจากการประสบวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจปี 2540 ซึ่งข้อตกลงจากการขอรับความช่วยเหลือในครั้งนั้นทำให้ประเทศไทยต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานและฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ

การนำหลักธรรมาภิบาลภายใต้ข้อตกลงของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ(IMF) มาปฏิบัตินั้น ประเทศไทยได้นำหลักการดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในทุกหน่วยงานขององค์กรภาครัฐอันจะเห็นได้จากการที่ประเทศไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลโดยได้นำหลักการดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ทำให้ประชาชนมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศที่เพิ่มมากขึ้นอีกทั้งจากการนำหลักกาดังกล่าวนี้ไปประยุกต์ใช้ในรัฐธรรมนูญยังส่งผลให้เกิดการกระจายอำนาจแก่ท้องถิ่นให้สามารถตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้ อีกด้วย

นอกจากนั้น ในระยะเวลาต่อมาหลักธรรมาภิบาลอันเป็นผลพลอยได้จากการขอรับความช่วยเหลือในการฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจยังส่งผลให้เกิดการปฏิรูประบบราชการและระบบการเมืองอีกด้วย โดยการปฏิรูปทั้ง 2 ระบบดังกล่าวได้ส่งเสริมให้เกิดการดำเนินงานที่มีความโปร่งใส มีความเป็นธรรมและตรวจสอบได้ จึงส่งผลให้หลักธรรมาภิบาลนั้นถูกกำหนดขึ้นเป็นนโยบายและเป็นแผนในการปฏิรูประบบราชการกล่าวคือในด้านการปฏิรูประบบการเมืองในสมัยที่นายชวน หลีกภัยเป็นนายกรัฐมนตรี นั้น ได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 เพื่อให้เกิดการจัดระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ประชาชนสามารถตรวจสอบและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นได้ นั่นเอง สำหรับในด้านของการปฏิรูประบบราชการนั้น หลักธรรมาภิบาลได้ผลักดันให้เกิดแนวความคิดในการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่เกิดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนทัศนคติในการบริหารงานภาครัฐที่ต้องยึดประชาชนผู้มาใช้บริการเป็นหลักซึ่งในการ

บริหารงานราชการนั้นจะต้องมีความโปร่งใส มีวิธีการทำงานที่รวดเร็วและคล่องตัว และสามารถดำเนินงานได้ในลักษณะจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เพื่อการดำเนินงานให้สอดคล้องกับหลักรัฐธรรมนูญ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ “หลักการธรรมาภิบาล” เป็นที่รู้จักแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับของประชาชน และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมากขึ้นตามลำดับ เพราะหลักการธรรมาภิบาลนั้นส่งผลให้เกิดระบบการบริหารงานที่ดี และมีประสิทธิภาพทั่วทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชน นั่นเอง

นอกจากนี้การขับเคลื่อนหลักการธรรมาภิบาล ก็ยังไม่ได้หยุดยั้งเพียงเท่านั้นแต่ได้มีการพัฒนาการขับเคลื่อนไปเรื่อยๆ โดยในระยะเวลาต่อมาหลักการธรรมาภิบาลนี้ทำให้เกิดกระแสในการตื่นตัวจากนักวิชาการ องค์กรภาครัฐและเอกชนในการบริหารงานเป็นอย่างมาก จนส่งผลให้เกิดการพัฒนาหลักการธรรมาภิบาลที่เพิ่มมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ ได้มีการพัฒนาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ให้เป็นพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2545 เพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยมีการพัฒนาที่ยั่งยืน และพัฒนาเป็นพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ในเวลาต่อมา

นอกจากที่ได้กล่าวไปข้างต้นแล้วนั้น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติยังได้ตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคมไทยอีกด้วย โดยได้มีการกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 และต่อเนื่องไปยังแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 และ 10 ที่เน้นสร้างการบริหารจัดการที่ดีในยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประชาธิปไตยและเป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาประสิทธิภาพของภาคราชการ การเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ภาคประชาชน เพื่อให้ภาคประชาชนนั้นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ อีกทั้งยังสนับสนุนกลไกในการตรวจสอบสาธารณะในภาคประชาชนเพื่อเป็นการผลักดันให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นในการบริหารงานภาครัฐ อันจะนำไปสู่การบริหารงานภาครัฐอย่างเป็นธรรมและซื่อสัตย์ต่อไปอีกด้วย

นอกจากจะต้องมีการกำหนดนโยบายหรือแนวทางในการปฏิบัติข้างต้นแล้วนั้น ก็มีความจำเป็นที่จะต้องทราบถึงหลักการในการบริหารงานด้วย เพื่อให้การบริหารงานตามหลักการดังกล่าวเป็นไปตามแบบแผนเดียวกัน ซึ่งอันที่จริงแล้วหลักการในการบริหารงานนั้น สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้นๆ แต่ทางองค์การสหประชาชาติก็ได้มีการกำหนดแนวทางในการบริหารงานไว้เบื้องต้นเพื่อเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตาม ซึ่งมีหลักการ ดังนี้

1. หลักความโปร่งใส (Transparency) เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกองค์กรให้มีความโปร่งใส มีกระบวนการทำงาน กฎเกณฑ์ กติกา ข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยตรงไปตรงมาตรวจสอบได้ ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางราชการได้สะดวก มีระบบตรวจสอบที่ดี มีสื่อมวลชนที่เป็นอิสระ

2. หลักนิติธรรม (Rule of Law) มีกฎหมาย และกฎเกณฑ์ที่มีความเที่ยงตรง เป็นธรรมต่อทุกฝ่ายในสังคม และการบังคับใช้กฎหมาย มีความยุติธรรม และบังคับใช้อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติ

3. หลักความรับผิดชอบ (Responsiveness) ตระหนักในสิทธิและหน้าที่ มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การตัดสินใจกระทำใดๆ ต้องกระทำโดยมีพันธะความรับผิดชอบต่อสาธารณะหรือผู้มีส่วนได้เสียกับหน่วยงานนั้น และกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำนั้นๆ

4. หลักความเสมอภาค (Equity and Inclusiveness) มีการกระจายการพัฒนาและประโยชน์ต่างๆ ที่รัฐพึงจัดสรรอย่างทั่วถึงทัดเทียมกัน ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสต่างๆ ในสังคม เช่น โอกาสในการพัฒนาในความเป็นอยู่ที่ดีได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่สุดในสังคม ซึ่งจะต้องถูกนับรวมในการได้รับประโยชน์และโอกาสดังกล่าวด้วย

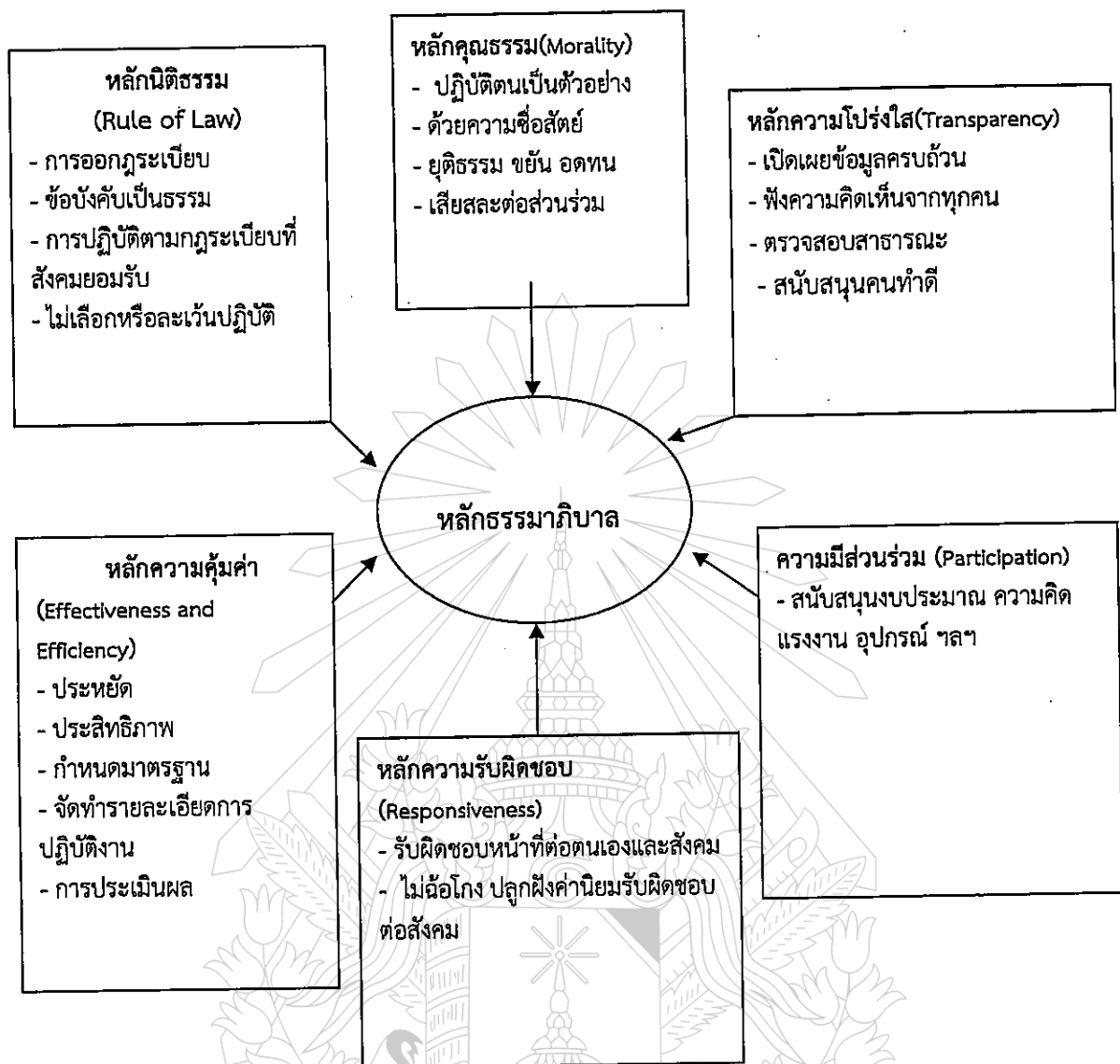
5. หลักการมีฉันทานุมัติร่วมในสังคม (Consensus Orientation) เมื่อมีความแตกต่างในความเห็นในสังคมจะต้องดำเนินการหาข้อตกลงร่วมที่ดีที่สุด เป็นกลางที่สุด และเป็นความสนใจร่วมของสังคมนั้นๆ การที่จะได้มาซึ่งฉันทานุมัติร่วมนี้จำเป็นต้องมีความเข้าใจถึงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และแง่มุมทางสังคมของชุมชนนั้นๆ เป็นอย่างดี

6. หลักคุณธรรม (Morality) คนในสังคมมีจิตสำนึกและยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย

7. หลักความคุ้มค่า หรือหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยยึดถือประโยชน์สูงสุดของสังคมและประเทศชาติ

8. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) บริหารจัดการโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมในทุกๆ ระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่สำคัญ และมีผลกระทบต่อผู้คนและสังคม หลักการมีส่วนร่วมนี้ถือว่าเป็นหลักการสำคัญของการบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล ซึ่งในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์สามารถทำได้ในรูปแบบต่างๆ ทั้งในเรื่องการเลือกตั้ง การสอบถามหรือการไต่สวนสาธารณะ การประชุมสาธารณะ การประชาสัมพันธ์ การออกเสียงประชามติ การแสดงมติมหาชน การเสนอร่างกฎหมาย การระงับยับยั้ง การออกกฎหมายหรือโครงการของรัฐ และการถอดถอน

จากหลักการดังกล่าวข้างต้น ประเทศไทยก็ได้มีการปรับเปลี่ยนหลักการให้เข้ากับการบริหารงานในประเทศ โดยปรับเปลี่ยนและลดจำนวนหลักการลงเหลือเพียง 6 หลักการ และได้มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 เพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยมีการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีหลักการ ดังนี้ หลักนิติธรรม (Rule of Law) หลักคุณธรรม (Morality) หลักความโปร่งใส (Transparency) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หลักความรับผิดชอบต่อสังคม (Responsiveness) และหลักความคุ้มค่า (Effectiveness and Efficiency) ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อลดจำนวนการทุจริตลง และต้องการให้แนวความคิดของกลุ่มประชาชนผู้มีอำนาจในการแสดงความคิดเห็นน้อย สามารถมีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นต่อสังคมได้ เพื่อเป็นแนวทางอันจะนำไปสู่การตอบสนองให้ประเทศไทยมีคุณภาพ มีคุณธรรมและจริยธรรม พร้อมทั้งสามารถปฏิรูประบบราชการให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก นั้นเอง ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 หลักการของหลักธรรมาภิบาล

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 โดยที่สมควรกำหนดนโยบายและวางระเบียบปฏิบัติราชการเพื่อให้การจัดระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักกฎหมายและการปกครองในระบบประชาธิปไตย ให้สังคมสามารถมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อระบบบริหารกิจการดังกล่าวด้วยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและให้โอกาสตรวจสอบได้ตลอดจนขยายการให้บริการภาครัฐไปสู่ประชาชนอย่างรวดเร็วทั่วถึงและเป็นธรรม อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้น

ข้อ 3 ที่มาของนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

3.1 ในช่วงเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอย่างมาก บางเรื่องมีผลในทางขยายตัวและสร้างสรรค์ บางเรื่องมีผลในทางชะลอตัวหรือก่อให้เกิดผลกระทบในทางที่ไม่พึงประสงค์จนบางครั้งกลายเป็นภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ซึ่งภาควิชาการและผู้ได้รับผลกระทบเห็นว่าสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากความหย่อนประสิทธิภาพของกลไกการบริหารกิจการบ้านเมือง การบริหารราชการ การกำหนดนโยบายสาธารณะและการทุจริตประพตติมิชอบในวงราชการอันเป็นความรับผิดชอบของภาคราชการทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ ขณะเดียวกัน ในภาคประชาชนอันเป็นพลังสำคัญก็มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความตื่นตัวและรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของแต่ละฝ่ายเพิ่มขึ้น หากความอ่อนแอและหย่อนประสิทธิภาพดังกล่าวไม่ได้รับการจัดการแก้ไขอย่างแท้จริงและรีบด่วน โอกาสที่จ่านำพาประเทศพ้นตัวจากวิกฤติย่อมเป็นไปได้ยาก ทั้งอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศยิ่งขึ้นอีกด้วย

3.2 ด้วยเหตุนี้ จึงมีข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยและตรวจสอบทั้งในภาควิชาการและภาคปฏิบัติการสอดคล้องกันว่า แนวทางในการจัดระเบียบราชการและวางมาตรการแก้ปัญหาควรมุ่งหมาย ดังนี้

1. สร้างกฎเกณฑ์และกลไกที่ดีในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเพื่อให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงสามารถส่งสัญญาณเตือนภัยและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องสามารถปรับเปลี่ยนกลไกและฟันเฟืองการทำงานและการประสานงานในภาครัฐและภาคเอกชนรองรับได้อย่างทันทั่วทั้งในยามที่มีปัญหา
2. พัฒนาศักยภาพของนักวิชาการให้สามารถศึกษา ค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางแก้ไขจุดบกพร่องต่างๆ ที่จำเป็นต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมอย่างถูกต้อง กล้าหาญและมีจริยธรรม
3. ปรับปรุงระบบการตัดสินใจและการบริหารจัดการทั้งของภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนให้รวดเร็ว ชัดเจน และเป็นธรรม
4. ขยายโอกาสของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารโดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมืองเพื่อร่วมกับภาครัฐในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาส่วนรวม
5. จัดการทุจริตประพตติมิชอบ และการหลีกเลี่ยงกฎหมายเพื่อแสวงหาประโยชน์ใส่ตนหรือกิจการที่ตนมีส่วนได้เสียทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน เพื่อให้เกิดความสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมร่วมกัน

ข้อ 4 หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

4.1 การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมสร้างความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติ ภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็น

มนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความ เป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน

4.2 ในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่ บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็น ธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของ รัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนา ตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพ สุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดย ปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็น ประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมี กระบวนการใช้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4. หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และ เสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่ สสวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

5. หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความ รับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้อย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้า และบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ ยิ่งยืน

ข้อ 5 กลยุทธ์ เพื่อสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีให้เกิดขึ้นในทุก ภาคของสังคม จำเป็นจะต้องร่วมดำเนินการอย่างต่อเนื่องทั้งในระยะเฉพาะหน้า ระยะกลาง และ ระยะยาว โดยต้องมีการปฏิรูปใน 3 ส่วน คือ

5.1 ภาครัฐ ต้องมีการปฏิรูปบทบาทหน้าที่ โครงสร้างและกระบวนการทำงานของ หน่วยงานและกลไกการบริหารภาครัฐให้เป็นกลไกการบริหารทรัพยากรของสังคมที่โปร่งใส ซื่อตรง เป็นธรรม ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสมรรถนะสูงในการนำบริการของรัฐที่มีคุณภาพไปสู่ ประชาชน โดยเน้นการเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม และวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ให้ถือเอาประโยชน์ ของประชาชนเป็นจุดมุ่งหมายในการทำงานและสามารถร่วมทำงานกับประชาชนและภาคเอกชนได้ อย่างราบรื่น

5.2 ภาคธุรกิจเอกชน ต้องมีการปฏิรูปและสนับสนุนให้หน่วยงานของเอกชนและ องค์กรเอกชนต่างๆ มีกติกาการทำงานที่โปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ซื่อตรง เป็นธรรมต่อ

ลูกค้า มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีระบบตรวจสอบที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานการให้บริการ ร่วมทำงานกับภาครัฐและประชาชนอย่างราบรื่น และไว้วางใจซึ่งกันและกัน 5.3 ภาคประชาชน ต้องสร้างความตระหนักตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคลถึงระดับกลุ่มประชาสังคมในเรื่องสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่อทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เพื่อเป็นพลังของประเทศที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการของการสร้างกลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

ข้อ 6 แนวทางปฏิบัติ แนวทางที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน เพื่อจะให้เกิดกลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มีดังนี้

6.1 สร้างความตระหนักร่วมกันในสังคมเพื่อให้เกิดกระบวนการสร้างสรรค์กลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

6.2 ออกกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นๆ ที่จำเป็นต้องดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ อีกทั้งดำเนินการตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

6.3 เร่งรัดให้เกิดการปฏิรูปและเปลี่ยนแปลงในการบริหารภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปฏิรูประบบราชการ และการปฏิรูปการศึกษา

6.4 เร่งรัดแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน

6.5 เร่งรัดสร้างมาตรฐานการดำเนินธุรกิจ

ข้อ 7 มาตรการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เห็นควรใช้มาตรการ ดังต่อไปนี้

7.1 เร่งรัดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งให้ความสนใจและตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามหลักการของระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ดังนี้

1. ให้นักงนของรัฐบาลทุกแห่งกำหนดแผน โครงการเพื่อปรับปรุงงานในความรับผิดชอบ ให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว และรายงานผลการดำเนินการในรอบปีต่อคณะรัฐมนตรี โดยให้สำนักงาน ก.พ. ให้คำแนะนำ ประสานงานและติดตามประเมินผล

2. ให้กรมประชาสัมพันธ์เป็นหน่วยงานหลักในการทำความเข้าใจ รณรงค์ สร้างจิตสำนึกให้คนไทยเข้าใจบทบาทหน้าที่ในการประสานการทำงานร่วมกันของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน เพื่อสนับสนุนระบบบริหารจัดการบ้านเมือง และสังคมที่ดีของประเทศไทย

3. กำหนดแนวทาง วิธีการและขอบเขตการทำประชาพิจารณ์ในเรื่องโครงการสาธารณะที่จะมีผลกระทบในวงกว้างต่อสังคม

7.2 เร่งรัดการดำเนินการเพื่อออกกฎหมายตามรัฐธรรมนูญให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่จะจัดตั้งขึ้นตามมาตรา 89 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นองค์กรสำคัญในการประสานความคิดและสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน เพื่อช่วยกันสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืนต่อไป

7.3 เร่งรัดการดำเนินการตามแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ เพื่อพลิกฟื้นให้ภาครัฐเป็นพลังและอาวุธสำคัญในการนำชัยชนะมาสู่ประเทศ เพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้พัฒนาต่อไปอย่างแข็งแกร่งและยั่งยืน

7.4 เร่งรัดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการและเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐอย่างเปิดเผย โปร่งใส และเข้าถึงได้ง่าย

7.5 ส่งเสริมและกำกับให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งกำหนดแผนการสร้างความปลอดภัยและป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบในระบบราชการ และรายงานผลการดำเนินการในรอบปีต่อคณะรัฐมนตรี

7.6 สนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการที่มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

7.7 ให้กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง และหน่วยงานของรัฐอื่นที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานของธุรกิจเอกชน ส่งเสริม สนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาดและกำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภค ป้องกันการผูกขาดตัดตอนทั้งทางตรงและทางอ้อม ส่งเสริมให้มีมาตรฐานที่ดีในการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลการดำเนินธุรกิจให้ทันสมัย เป็นธรรมและมีระบบตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพ
2. กำหนดเงื่อนไขและกติกาว่าด้วยความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัทมหาชนที่มีต่อผู้ถือหุ้นและต่อสังคม ให้ชัดเจน รัดกุม
3. สนับสนุนองค์กรกลางด้านอาชีพ วิชาชีพ และธุรกิจเอกชนที่เป็นอิสระให้มีส่วนร่วม และมีบทบาทสำคัญในการผลักดันและยกระดับการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชน
4. ส่งเสริมพัฒนาองค์กรและกระบวนการคุ้มครองผู้บริโภคให้มีความเข้มแข็ง และมีศักยภาพในอันที่จะทำหน้าที่พิทักษ์คุ้มครองผลประโยชน์ของผู้บริโภคและผู้ถือหุ้นรายย่อย

ข้อ 8 ให้หน่วยงานของรัฐและผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติตามระเบียบนี้ และรายงานผลการดำเนินการความคืบหน้า ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่อคณะรัฐมนตรีเป็นระยะหรือตามเวลาที่กำหนดในระเบียบนี้

2.4 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

1. ความเป็นมา

เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้จัดการบริหารราชการแผ่นดินตามแนวคิดปฏิรูประบบราชการ โดยแบ่งเป็นกระทรวง 20 กระทรวง สำหรับ กระทรวงศึกษาธิการในส่วนกลางมีการยุบกรมต่างๆ หลายกรม แล้วปรับปรุงโครงสร้างใหม่ แบ่งเป็น 6 องค์กร คือสำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง (สป.) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สถานศึกษาในสังกัดที่อยู่ในภูมิภาค จะเป็นการยุบรวมหน่วยงานสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงเดิม (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ/กิ่งอำเภอ) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

แห่งชาติ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ) และสังกัด กรมสามัญศึกษา (สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด) และโรงเรียนในสังกัด รวมเป็น สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา (สพท.) จังหวัดละ 1 เขต ถึง 7 เขต ขึ้นอยู่กับขนาด และจำนวนประชากรโดยจังหวัด ร้อยเอ็ด แบ่งเป็น 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คือ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ประกอบด้วยสถานศึกษาในเขตอำเภอ เมืองร้อยเอ็ด จตุรพักตรพิมาน วัชบุรี ศรีสมเด็จ จันทาร เขียงขวัญ ทุ่งเขาหลวง สำนักงานตั้งอยู่ที่ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ประกอบด้วยสถานศึกษาในเขตอำเภอ สุวรรณภูมิ เกษตรวิสัย ปทุมรัตต์ อาจสามารถ พนมไพร เมืองสรวง โพนทราย และหนองฮีสำนักงาน ตั้งอยู่ที่อำเภอสุวรรณภูมิ

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ประกอบด้วย สถานศึกษาในเขต อำเภอโพนทอง เสดภูมิ หองพอก โพธิ์ชัย เมยวดี สำนักงานตั้งอยู่ที่อำเภอโพนทอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ได้วางนโยบายในการจัดทำ แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและแผนปฏิบัติการประจำปี ตามบริบทของหน่วยงานโดยอยู่ภายใต้ กรอบกลยุทธ์และกิจกรรมเพื่อนำสู่เป้าหมายการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้ไปในทาง เดียวกัน มีรายละเอียดของ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์และกลยุทธ์ ดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์

ภายในปี 2558 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เป็นหน่วยงาน ในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนอย่างทั่วถึง ตามมาตรฐานการศึกษา มีคุณธรรมนำความรู้ มุ่งสู่ประชาคมอาเซียน

พันธกิจ

เพิ่มโอกาสทางการศึกษาแก่ประชากรวัยเรียนทุกคนให้ได้รับการพัฒนาเป็นบุคคลที่มี ความรู้ มีคุณธรรมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้จนมีคุณลักษณะ ตามมาตรฐานการศึกษาด้วยระบบ การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์

ด้านโอกาสทางการศึกษา

1. ประชากรในวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมทั่วถึง และเสมอภาค
2. ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาปฐมวัยอย่างเท่าเทียม ทั่วถึง และเสมอภาค ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละกลุ่มและประเภท

ด้านคุณภาพการศึกษา

1. ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและ การศึกษาปฐมวัย
2. ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาและสามารถจัดการเรียนรู้ตาม หลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบประกันคุณภาพภายในและผ่านการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

4. ผู้เรียนทุกคนมีคุณธรรมนำความรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ด้านประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 และสถานศึกษาในสังกัด
ตลอดจน องค์คณะบุคคลตามกฎหมายย่อมมีความพร้อม มีความเข้มแข็งในการปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตาม
มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและตามหลักธรรมาภิบาลหลักการกระจาย
อำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วน

กลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
ประจำปีงบประมาณ 2556

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริม
ความสามารถ ด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ (Raising the bar)

กลยุทธ์ที่ 2 ปลุกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง (Moral and Ethics)

กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงและลดความเหลื่อมล้ำ ผู้เรียนได้รับโอกาส
ในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ (Filling the gap)

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาคู และบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบให้สามารถจัดกิจกรรมเรียนรู้
อย่างมีประสิทธิภาพ (Teacher Enhancement)

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล เน้นการ
มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา (Good Governance)

การปกครอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีเขตความรับผิดชอบในการจัด
การศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 อำเภอ ประกอบด้วย

1. อำเภอโพนทอง
2. อำเภอเสลภูมิ
3. อำเภอหนองพอก
4. อำเภอโพธิ์ชัย
5. อำเภอเมยวดี

ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

สถานศึกษา	ครูและบุคลากรทางการศึกษา	พนักงานราชการ	ครูอัตราจ้าง	จำนวนนักเรียน (นักเรียนในสังกัดสถานศึกษาของรัฐบาล)				
				ก่อนประถม	ประถม	ม.ต้น	ม.ปลาย	รวม
211 ร.ร. 6 สาขา	2,242	67	48	5,902	22,129	3,852	-	31,883

ข้อมูลจำนวนโรงเรียน(รัฐบาล) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

ขนาดโรงเรียน	จำนวนนักเรียน	อำเภอโพนทอง	อำเภอโพธิ์ชัย	อำเภอหนองพอก	อำเภอเสลภูมิ	อำเภอเมยวดี	รวม
ขนาดที่ 1	น้อยกว่า 20	2	2	0	1	0	5
	21 - 40	5	2	2	4	0	13
	41 - 60	9	2	3	17	0	31
	61 - 80	10	4	3	15	0	32
	81 - 100	7	4	4	7	0	22
	101 - 120	5	2	1	2	1	11
รวมขนาดที่ 1		38	1616	13	46	1	114
ขนาดที่ 2	121 - 200	16	8	7	16	6	53
ขนาดที่ 3	201 - 300	6	4	6	10	4	30
ขนาดที่ 4	301 - 499	4	3	6	2	0	15
ขนาดที่ 5	500 - 1,499	2	1	1	1	0	5
ขนาดที่ 6	1,500 - 2,499	0	0	0	0	0	0
ขนาดที่ 7	2,500 ขึ้นไป	0	0	0	0	0	0
รวมทั้งสิ้น		66	32	33	75	11	217

ที่มา: ข้อมูลสารสนเทศ ปีการศึกษา 2555

จำนวนนักเรียน และจำนวนห้องเรียน ปีการศึกษา 2555
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

ระดับการศึกษา	จำนวนนักเรียน			จำนวน ห้องเรียน
	ชาย	หญิง	รวม	
1. ระดับก่อนประถมศึกษา				
- อนุบาล 1	1,505	1,368	2,873	222
- อนุบาล 2	1,586	1,443	3,029	226
รวมระดับก่อนประถมศึกษา	3,091	2,811	5,902	448
2. ระดับประถมศึกษา				
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	1,752	1,631	3,383	246
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	1,838	1,699	3,537	240
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	1,867	1,804	3,671	242
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	1,986	1,855	3,841	242
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	1,928	1,770	3,698	242
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	2,003	1,996	3,999	242
รวมระดับประถมศึกษา	11,374	10,755	22,129	1,454
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น				
- มัธยมศึกษาปีที่ 1	733	513	1,246	65
- มัธยมศึกษาปีที่ 2	684	521	1,205	62
- มัธยมศึกษาปีที่ 3	781	620	1,401	65
รวมระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	2,198	1,654	3,852	192
รวมทุกระดับ	16,663	15,220	31,883	2,094

ที่มา: ข้อมูลสารสนเทศ ปีการศึกษา 2555

จำนวนบุคลากรแยกตามสายงาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

บุคลากร / แยกตามประเภท	จำนวน (คน)
1. ผู้บริหาร	235
1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน	211
1.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียน	24
2. สายผู้สอน	2,247
2.1 ครู คศ.4	3
2.2 ครู คศ.3	1,709
2.3 ครู คศ.2	363
2.4 ครู คศ.1	154
2.5 ครูผู้ช่วย	18
3. ศึกษานิเทศก์	20
4. บุคลากรทางการศึกษา มาตรา 38 ค (2)	50
5. พนักงานราชการทั่วไป	69
6. ครู (ลูกจ้างชั่วคราว)	194
6.1 ครูธุรการ	88
6.2 ครูชั้นวิฤต	33
6.3 ครูสาขาขาดแคลน	8
6.4 ครูวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์	22
6.5 ครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ	43
7. นักการภารโรง	207
7.1 ลูกจ้างประจำ	113
7.2 ลูกจ้างชั่วคราว	94
รวมบุคลากร ในสังกัด สพป.ร้อยเอ็ด เขต 3	3,022

ที่มา: บัญชีรายละเอียดอัตรากำลังข้าราชการครู (ข้อมูล เมษายน 2556)

1. โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3

1) อำเภอโพธิ์ทอง	จำนวน 63	โรงเรียน 3 สาขา
2) อำเภอเสลภูมิ	จำนวน 75	โรงเรียน
3) อำเภอหนองพอก	จำนวน 32	โรงเรียน 1 สาขา
4) อำเภอโพธิ์ชัย	จำนวน 30	โรงเรียน 2 สาขา
5) อำเภอเมยวดี	จำนวน 11	โรงเรียน
รวม	จำนวน 211	โรงเรียน 6 สาขา

2. โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

(ที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3)

1) อำเภอโพธิ์ทอง	จำนวน 6	โรงเรียน
2) อำเภอเสลภูมิ	จำนวน 6	โรงเรียน
3) อำเภอหนองพอก	จำนวน 3	โรงเรียน
4) อำเภอโพธิ์ชัย	จำนวน 2	โรงเรียน
5) อำเภอเมยวดี	จำนวน 1	โรงเรียน
รวม	จำนวน 18	โรงเรียน

3. โรงเรียนเอกชนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3

1) อำเภอโพธิ์ทอง	จำนวน 8	โรงเรียน
2) อำเภอเสลภูมิ	จำนวน 8	โรงเรียน
3) อำเภอหนองพอก	จำนวน 4	โรงเรียน
4) อำเภอโพธิ์ชัย	จำนวน 3	โรงเรียน
5) อำเภอเมยวดี	จำนวน 1	โรงเรียน
รวม	จำนวน 24	โรงเรียน

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

เกียรติศักดิ์ ศรีสมพงษ์ (2548, หน้า 76 – 78) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีพบว่า

1. สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีโดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีที่มี

ประสบการณ์ในการบริหารของผู้บริหารแตกต่างกัน พบว่า ในภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานชั้นพื้นฐาน ที่มีประสบการณ์ในการบริหาร ตั้งแต่ 1-10 ปี และผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานชั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีสภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ แต่มีด้านที่แตกต่างกัน 1 ด้าน คือ ด้านหลักคุณธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี ที่จัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นแตกต่างกันพบว่า ในภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานชั้นพื้นฐาน ที่จัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 และผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานชั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 มีสภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

4. ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานชั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี ที่ได้จากคำถามปลายเปิด พบว่า ด้านที่มีจำนวนความถี่ของปัญหา 3 ลำดับแรก คือ ด้านความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยครูได้เสนอแนวทางแก้ไขด้านหลักความโปร่งใสมากที่สุด รองลงมาคือด้านนิติธรรม ซึ่งปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับค่าเฉลี่ยที่ได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามแบบประมาณค่า

สมลักษณ์ ภูคำแสน (2540, หน้า 82) สรุปผลการวิจัย แนวการจัดการศึกษาไว้ว่า ต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องการรณรงค์การรับนักเรียนใกล้บ้าน การจัดสวัสดิการ การให้ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียน การร่วมกิจกรรมดนตรี กีฬา การแนะแนว การศึกษาต่อ การสอดส่องดูแลความประพฤตินักเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมประชาธิปไตย การจัดงานประจำปีและงานประเพณีต่างๆให้มาก

สุวรรณ ทองคำ (2545, หน้า 74) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก 2) วิद्यุฒิ คุณวุฒิต่างการศึกษา ประสบการณ์การบริหาร และขนาดสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาดำรงตำแหน่งอยู่มีสภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญ

เฉลิมชัย สมท่า (2547, หน้า 81) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับ “มาก” เรียงตามลำดับ คือ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบต่อหลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่าและหลักความโปร่งใส

ศิรินารถ นันทวัฒน์ภิรมย์ (254, หน้า 92) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน พบว่า การบริหารงานด้านวิชาการ ด้าน

บริหารงาน บุคคล ด้านบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นำหลัก ธรรมาภิบาลมาใช้บริหารสถานศึกษา ที่ผ่านระดับคุณภาพการมีความตระหนักถึงความสำคัญ และระดับการมีความพยายาม จนถึงระดับคุณภาพการบรรลุผลตามเกณฑ์

ชัยภูมิ สีชมภู (2548, หน้า 77) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตาม หลักธรรมาภิบาล เขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความต้องการการบริหาร จัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากทุกด้าน

ไพศาล ตั้งสมบุรณ์ (2548, หน้า 87) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร พบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ใช้ หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานสถานศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

2. ความคาดหวังต่อสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาครในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

3. การปฏิบัติจริงและความคาดหวังต่อสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ไม่มีความแตกต่างกัน แต่ ค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าการปฏิบัติจริง

กัญช์ อินทนู (2550, หน้า 92) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์กรบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา : องค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอทุ่งสง จังหวัด นครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่าองค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอทุ่งสง จังหวัด นครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก โดยเฉพาะองค์กรบริหาร ส่วนตำบลถ้าใหญ่ ซึ่งไม่มีข้อปรับปรุงในการบริหารงานเลย ส่วนองค์กรบริหารส่วนตำบลที่ต้อง ปรับปรุงการบริหารงานมากที่สุด คือ องค์กรบริหารงานส่วนตำบลกระปาง ควรทำการปรับปรุงมาก คือหลักความคุ้มค่า รองลงมา องค์กรบริหารส่วนตำบลนาหลวงแสน ควรปรับปรุงมากคือหลักนิติ ธรรม และองค์กรบริหารส่วนตำบลเขาขาว ควรทำการปรับปรุงมาก คือ หลักความคุ้มค่า เพราะฉะนั้นองค์กรบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญกับการบริหารงานหลักความคุ้มค่าให้ มากกว่านี้ เพื่อที่จะทำให้การบริหารงานในองค์กรบริหารส่วนตำบลมีหลักธรรมาภิบาลดังกล่าวใน ระดับมากยิ่งขึ้น

นิติธร เพชรกันหา (2550, หน้า 78) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์กรบริหารส่วนตำบลจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์กรบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับน้อย ส่วนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า นายกองค์กรบริหารส่วนตำบลมีการบริหารงานโดย รวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย กล่าวคือ 1) ด้านคุณธรรม 2) ด้านความโปร่งใส 3) ด้านนิติธรรม 4) ด้านความรับผิดชอบ 5) ด้านความร่วมมือ และ 6) ด้าน ประสิทธิภาพ มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลน้อยที่สุด และยังพบว่า ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปาน

กลาง และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลาง

สำเนา ศรีสุวรรณ (2551, หน้า 83) ได้ศึกษาการบริหารจัดการตามธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร เขต 1 พบว่า

1. สภาพการบริหารจัดการ และการนำหลักธรรมาภิบาล ไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารจัดการและการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการใช้หลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 หลัก พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

2. สภาพการบริหารจัดการ และการนำหลักธรรมาภิบาล ไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารจัดการและการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการใช้หลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก พบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3. สภาพการบริหารจัดการ และการนำหลักธรรมาภิบาล ไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารจัดการและการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการใช้หลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก พบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

4. สภาพการบริหารจัดการและการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการบริหารงาน รวมสถานศึกษาทุกขนาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร 1 พบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการใช้หลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

อัมพร พุดมี (2551, หน้า 91) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาอุตรธานี เขต 2 พบว่า

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูมีความคิดเห็นสอดคล้องตรงกันว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” ทั้งโดยรวมและรายด้านโดยผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านที่มีการปฏิบัติมากตามลำดับคือ หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบและหลักนิติธรรม ส่วนข้าราชการครูมีความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านที่มีการปฏิบัติมากตามลำดับคือ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส และหลักความรับผิดชอบ

2. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านหลักคุณธรรม ความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันโดยรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่าง

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใสหลักการมีส่วนร่วมและหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

งานวิจัยในต่างประเทศ

พัตแนม (Putnam ; อ้างถึงใน บวรศักดิ์ อูรรณโณ, 2542, หน้า 64) ได้ทำการวิจัยเรื่องประชาธิปไตยในการปกครองท้องถิ่นของประเทศอิตาลี พบว่า แม้ในประเทศเดียวกันมีกฎหมายและการกระจายอำนาจเหมือนกัน แต่การบริหารท้องถิ่นในภาคใต้ของอิตาลีกลับมีปัญหาอิทธิพลและการทุจริตมาก ผิดกับการปกครองท้องถิ่นทางตอนเหนือที่ประสบความสำเร็จสูงกว่าและมีการทุจริตน้อยมาก ได้แสดงผลการวิจัยไว้ว่า ความสัมพันธ์แนวราบที่เท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มและบุคคลต่างๆ ตลอดจนความร่วมมือกันและความเข้มแข็งของกลุ่มประชาคม (civil society) ในภาคเหนือ ทำให้การบริหารท้องถิ่นภาคเหนือของอิตาลีทั้งในการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มีการใช้ธรรมาภิบาลในการปกครองดีกว่าในภาคใต้ซึ่งมีความสัมพันธ์แบบแนวตั้ง (Vertical relation) ระหว่างเจ้าพ่อหรือผู้มีอิทธิพล กับบริวารและคนในท้องถิ่น

บลูเมล (Blumel. 2000, Abstract) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความช่วยเหลือระหว่างประเทศ, ร่วมมือกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์และการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้(ประเทศเคนยา)งานวิจัยนี้พบว่า หลักธรรมาภิบาลมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อความร่วมมือ ต่องานความช่วยเหลือระหว่างประเทศของนักสังคมสงเคราะห์ต่างๆ ส่วนปัจจัยอื่นๆ ที่ช่วยเสริมสร้างการทำงานร่วมกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์เหล่านี้ในประเทศเคนยา (Kenya) ก็คือความสามารถของนักสังคมสงเคราะห์ในการเข้าถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และรวมไปถึงการปรับตัวเข้าหากันเพื่อที่จะสร้างความร่วมมือเป็นกลุ่มย่อยๆ เพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการสื่อสาร และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารท้ายที่สุดนักสังคมสงเคราะห์ จากความร่วมมือกันระหว่างประเทศ ที่มีจำนวนมากในประเทศเคนยา ยังก่อให้เกิดการสร้างสภาพสังคมใหม่ๆ โดยการนำกิจกรรมและความมีส่วนร่วมต่างๆ เข้ามาเป็นปัจจัยในการเชื่อมต่อ

คลาร์ค (Clarke. 2001, p. Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศกานา พบว่า ในประเทศที่ด้อยพัฒนาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น โดยประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่เป็นจริงเป็นจัง มีการปรับตัวในการปฏิบัติต่างๆ ของท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับท้องถิ่นจนถือเป็นกุญแจสำคัญการใช้หลักธรรมาภิบาลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นแต่ก็ยังคงมีปัญหาอยู่จากการที่ยังคงมีการถือพรรคถือพวกพ้อง

คิมเมท (Kimmet. 2005, p. Abstract) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบอบการเมือง การปกครองในอาเซียน 4 ประเทศงานวิจัยนี้พบว่าในประเทศที่พัฒนาแล้ว หลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้ในเชิงของกลยุทธ์ทางการเมืองมากกว่าการนำเนื้อหาสาระไปประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยนี้เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ประเทศนี้ ได้แก่ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยพิจารณาเป็นประเทศไปและเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาโดยศึกษาว่าประเทศเหล่านี้มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อย่างไรบ้าง รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของหลักธรรมาภิบาล ในการเลือกตั้งในปี 2004 ซึ่งพบว่าหลัก

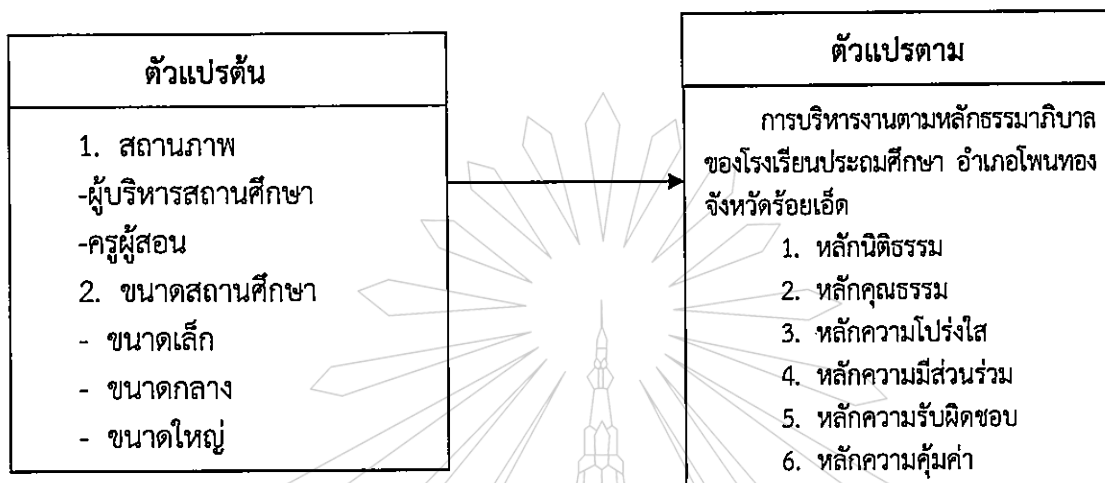
ธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวาง และเป็นประเด็นสำคัญในการปฏิรูป รูปแบบการปกครอง นอกจากนั้นประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้กล่าวมานี้ ยังได้เรียนรู้ในการนำหลักธรรมาภิบาล เพื่อพัฒนาการเมือง การปกครอง โดยเน้นการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้พัฒนาบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะที่บ้านเมืองมีความไม่แน่นอน และเศรษฐกิจถดถอย เพื่อเป็นรูปแบบและเป็นหนทาง ในการบริหารประเทศใหม่ๆ เนื่องจากหลักธรรมาภิบาลช่วยสนับสนุนการเมือง การปกครอง ซึ่งแนวคิดของหลักธรรมาภิบาลมีที่มาจากชาติตะวันตก ซึ่งก่อให้เกิดรูปแบบการบริหารใหม่ๆ และ ก่อให้เกิดการพัฒนาทางประชาธิปไตย ซึ่งนั่นก็คือหนึ่งในจุดประสงค์สำคัญของหลักธรรมาภิบาล นั้นเอง

เทเนเนสส์ (Tennekes. 2005, Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสังคมสงเคราะห์และหลักธรรมาภิบาลมาใช้วิเคราะห์แนวโน้มนโยบายในประเทศเนเธอร์แลนด์และประเทศเยอรมันนี พบว่า หลังจากสงครามเย็นผ่านไปแล้วประเทศทั้งสองได้กำหนดนโยบายในการดูแลประเทศในโลกที่สาม โดยนักสังคมสงเคราะห์ได้นำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย ของประเทศทั้งสองแต่ยังขาดความเข้าใจในการกำหนดรูปแบบการประเมินเพราะการกำหนด ยุทธศาสตร์ในกระบวนการการจัดทำนโยบายมีการแยกย่อยออกเป็นส่วนๆ มากเกินไปและยังขาด ความเข้าใจในความหมายของธรรมาภิบาล

จากการศึกษาวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศข้างต้นสรุปได้ว่าการสร้างระบบ บริหารจัดการที่ดี “ ธรรมาภิบาล ” (Good Governance) มีความสำคัญยิ่งต่อวงการศึกษายุค ปฏิรูปการศึกษา ธรรมาภิบาลจึงเป็นหลักคิดในการบริหารองค์กร เพื่อเป็นการประกันเรื่องฉ้อราษฎร์ บังหลวงและเรื่องความไม่มีประสิทธิภาพ กระบวนการบริหารการศึกษาต้องใช้หลักนิติธรรม อันได้แก่ กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ โดยถือว่าเป็นการบริหารภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรือ อำนาจของของตัวบุคคล หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยธรรมาภิบาล บุคลากร ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษายึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริม สนับสนุนให้ครูบุคลากร ตลอดจนนักเรียนให้พัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยันอดทน มีระเบียบวินัยประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ หลักความโปร่งใส ได้แก่การสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกันของบุคลากรในสถานศึกษา โดยปรับปรุงการทำงานของ สถานศึกษาให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วย ภาษาที่เข้าใจง่าย หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของสถานศึกษา ไม่ว่าจะด้วยการ แจ้งความเห็น การประชาพิจารณ์การแสดงประชามติหรืออื่นๆ หลักความรับผิดชอบได้แก่ การ ตระหนักในหน้าที่ความสำนึกในการรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาของสถานศึกษา และ กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้าที่จะยอมรับ ผลกระทบจากการกระทำของตน หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มี จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมโดยธรรมาภิบาลให้มีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดผู้วิจัยได้ประยุกต์จากกรอบแนวคิดของ เฮอริชเบอร์ก (Herzbrg ; อ้างถึงใน สุดารัตน์ ชาวดงบัง. 2551, หน้า 4) ดังนี้

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับ เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา
อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในโรงเรียน
ประถมศึกษา อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 719 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. 2555, หน้า 3) จำแนกเป็น

1. ผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก	จำนวน 35 คน
1.2 สถานศึกษาขนาดกลาง	จำนวน 18 คน
1.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่	จำนวน 10 คน
รวม	จำนวน 63 คน

2. ครูผู้สอน

2.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก	จำนวน 364 คน
2.2 สถานศึกษาขนาดกลาง	จำนวน 187 คน
2.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่	จำนวน 104 คน
รวม	จำนวน 656 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน
ประถมศึกษา อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 381 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้
ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan ; อ้างถึงในธีรวิฑูมิ เอกะกุล 2546,
หน้า143 – 144) โดยแบ่งเป็น

1. ผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก	จำนวน 32 คน
1.2 สถานศึกษาขนาดกลาง	จำนวน 16 คน
1.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่	จำนวน 10 คน

รวม	จำนวน	58 คน
2. ครูผู้สอน		
2.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก	จำนวน	187 คน
2.2 สถานศึกษาขนาดกลาง	จำนวน	126 คน
2.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่	จำนวน	10 คน
รวม	จำนวน	323 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็นสามตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด มี 6 ด้าน คือ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักความมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า

5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ในเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

2. ร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหาและข้อเสนอแนะ และสำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

3. นำแบบสอบถาม มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำเสนอผู้มีประสบการณ์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข 3 ท่าน ได้แก่

3.1 ดร.ประพิศ โบราณมูล วุฒิการศึกษา ปร.ด. สาขาวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ธุรการประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านเนื้อหา ตรวจสอบและให้คำแนะนำ ด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้

3.2 ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี วุฒิการศึกษา ปร.ด. สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านเนื้อหา ตรวจสอบและให้คำแนะนำด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้

3.3 ดร.วารินทร์ จันทมาศ วุฒิการศึกษา ปร.ด.สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตำแหน่งผู้กำนวยการโรงเรียนสาธิตศิลปะกมลวิซชาลัย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

เพื่อตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสม ความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน +1	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงของเนื้อหา
ให้คะแนน 0	เมื่อไม่แน่ใจข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงของเนื้อหา
ให้คะแนน -1	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความเที่ยงตรงของเนื้อหา

5. นำผลการวิเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญไปหาค่า IOC

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α)

7. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข พิมพ์ต้นฉบับที่สมบูรณ์เตรียมนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อให้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อขอความร่วมมือจากเก็บข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองที่โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด นำแบบสอบถามที่ตอบแล้วมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเตรียมวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์แล้ว นำมาจัดเรียงลำดับแบบสอบถาม แล้วประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมาดำเนินการดังนี้

1. การวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด วิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามในตอนี่ 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามตำแหน่ง โดยการทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่าง ตัวแปร 2 กลุ่ม โดยการทดสอบใช้ค่าที (t-test)

3. การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยการทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร 3 กลุ่ม โดยการทดสอบใช้ค่า F – test (One way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีความสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างโดยวิธีของ Scheff'

4. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับแนวทางในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 สถิติที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับหลักธรรมาภิบาล หรือนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยใช้ ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี. 2553 : 220)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ $\sum R$ แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับหลักธรรมาภิบาล
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2. ค่าอำนาจจำแนกโดยใช้ Item – Total Correlation ใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 110)

$$r_{xy} = \frac{\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่าง X และ Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของ X
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของ Y
	N	แทน	จำนวนคู่สมาชิกในกลุ่ม

3. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่า Alpha -Coefficient ตามวิธีของ Cronbach จากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 99)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	s_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3.6.2 สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย

1. ร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 104)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าร้อยละ
	f	แทน	ค่าความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2. ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 106)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 \bar{X} แทน คะแนนแต่ละตัว
 x แทน ค่าเฉลี่ย
 N แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง

3.6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

1. การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระจากกันโดยใช้ t-test (Dependent Samples) (กุลศล ศรีสารคาม. 2554 : 23-28)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าที - เทสต์ (t-test)
 $\bar{X}_1 - \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
 $s_1^2 \cdot s_2^2$ แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
 $n_1 \cdot n_2$ แทน จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาแจกแจงแบบที (t - test)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาแจกแจงแบบเอฟ (F - test)
Df	แทน	ช่วงชั้นความเป็นอิสระ
p - values	แทน	ความน่าจะเป็นที่จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (Probability)
*	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด
3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา
4. ข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 2 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด แสดงจำนวนและร้อยละ ของตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	58	15.20
ครูผู้สอน	323	84.80
รวม	381	100
2. ขนาดสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	219	57.50
ขนาดกลาง	142	37.30
ขนาดใหญ่	20	5.20
รวม	381	100

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด แสดงจำนวนและร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 381 คน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 323 คน คิดเป็นร้อยละ 84.80 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 15.20 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50 เป็นสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 37.30 และเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.20

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดของบุคลากรในการบริหารงาน
ตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนก
เป็นรายด้าน

ด้าน	ผลการวิเคราะห์		
	\bar{X}	S.D	แปลผล
1. หลักนิติธรรม	4.58	.44	มากที่สุด
2. หลักคุณธรรม	4.51	.44	มากที่สุด
3. หลักความโปร่งใส	4.53	.38	มากที่สุด
4. หลักความมีส่วนร่วม	4.57	.41	มากที่สุด
5. หลักความรับผิดชอบ	4.60	.35	มากที่สุด
6. หลักความคุ้มค่า	4.63	.30	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.57	.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ
ความคิดของบุคลากรในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง
จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้ง 6 ด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) และเมื่อพิจารณาเป็น
รายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้าน
หลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.63$) รองลงมาคือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.60$) ส่วนด้านที่มีคะแนน
เฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านคุณธรรม ($\bar{X} = 4.51$)

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดของบุคลากรในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักนิติธรรม

ข้อ	ด้านหลักนิติธรรม	ผลการวิเคราะห์		
		\bar{X}	S.D	แปลผล
1	มีการนำพระราชบัญญัติพระราชกฤษฎีกากฎกระทรวงระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา	4.48	.64	มาก
2	มีการกำหนด กฎ ระเบียบและข้อบังคับมาใช้ภายในสถานศึกษา	4.62	.59	มากที่สุด
3	มีการจัดทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับกฎระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเพื่อใช้ภายในสถานศึกษา	4.61	.59	มากที่สุด
4	กฎระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้นมีความเป็นธรรมถูกต้องทันสมัย และเป็นที่ยอมรับ	4.54	.63	มากที่สุด
5	บุคลากรในสถานศึกษาตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ของตนเอง เข้าใจกฎเกณฑ์ต่างๆ มีส่วนร่วมพิจารณากฎ ระเบียบและข้อบังคับ ที่นำมาใช้ในสถานศึกษา	4.60	.58	มากที่สุด
6	บุคลากรในสถานศึกษายอมรับและปฏิบัติตามกฎ ระเบียบและข้อบังคับ ที่สถานศึกษา กำหนดขึ้น	4.59	.65	มากที่สุด
7	ผู้บริหารปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้น	4.60	.58	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.58	.61	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ดด้านหลักนิติธรรม โดยรวมทั้ง 7 รายการ ($\bar{X} = 4.58$) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายการพบที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 6 รายการ และระดับมาก 1 รายการ รายการที่มีคะแนนเฉลี่ยมีการปฏิบัติสูงสุด คือ มีการนำ พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกากฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.62$) รองลงมาคือ มีการจัดทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับกฎระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเพื่อใช้ภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.61$) ส่วนรายการที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการนำ พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกากฎกระทรวงระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.48$)

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดของบุคลากรในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพหนอง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักคุณธรรม

ข้อ	ด้านหลักคุณธรรม	ผลการวิเคราะห์		
		\bar{X}	S.D	แปลผล
1	บุคลากรในสถานศึกษาได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติงานเท่าเทียมกัน	4.51	.67	มากที่สุด
2	บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม	4.43	.61	มาก
3	มีการเสริมสร้างการปฏิบัติตามระเบียบวินัยในสถานศึกษาแก่บุคลากร	4.52	.72	มากที่สุด
4	มีวิธีการส่งเสริมให้บุคลากรทุ่มเท เสียสละในการปฏิบัติงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.64	.60	มากที่สุด
5	เมื่อมีปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและครูสามารถใช้ความอดทน สร้างความเข้าใจ และปฏิบัติงานจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี	4.54	.61	มากที่สุด
6	ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตาม กฎระเบียบ และข้อบังคับของสถานศึกษา	4.50	.61	มาก
7	สถานศึกษามีเสถียรภาพและผู้บริหาร ครูบุคลากรอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์	4.42	.62	มาก
	เฉลี่ย	4.51	.63	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพหนอง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านคุณธรรม โดยรวมทั้ง 7 รายการ ($\bar{X} = 4.51$) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 4 รายการ และ ระดับมาก 3 รายการ รายการที่มีคะแนนเฉลี่ยมีการปฏิบัติสูงสุด คือ มีวิธีการส่งเสริมให้บุคลากรทุ่มเท เสียสละในการปฏิบัติงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.64$) รองลงมาคือเมื่อมีปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและครูสามารถใช้ความอดทน สร้างความเข้าใจ และปฏิบัติงานจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ($\bar{X} = 4.54$) ส่วนรายการที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษามีเสถียรภาพและผู้บริหารครู บุคลากรอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ($\bar{X} = 4.42$)

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดของบุคลากรในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักความโปร่งใส

ข้อ	ด้านหลักความโปร่งใส	ผลการวิเคราะห์		
		\bar{X}	S.D	แปลผล
1	มีการสำรวจความพึงพอใจของบุคลากรและผู้ปกครองนักเรียน	4.65	.52	มากที่สุด
2	การทำกิจกรรมต่างๆส่วนใหญ่ดำเนินการไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี	4.54	.60	มากที่สุด
3	มีการแจ้งผลประโยชน์ต่างๆ ที่สถานศึกษาได้รับให้บุคลากรในสถานศึกษาทราบเป็นระยะๆ	4.49	.62	มาก
4	มีการประกาศหลักเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบให้บุคลากรทราบ	4.48	.60	มาก
5	บุคลากรมีส่วนร่วมในการรับรู้สภาพการณ์และปัญหาขององค์กร	4.51	.56	มากที่สุด
6	มีการตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษาด้วยบุคลากรในสถานศึกษา และชุมชน	4.49	.60	มาก
7	มีการรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษาและชุมชน ได้ทราบอย่างสม่ำเสมอ	4.52	.65	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.53	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลการวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านความโปร่งใส โดยรวมทั้ง 7 รายการ ($\bar{X} = 4.53$) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 4 รายการ และระดับมาก 3 รายการ รายการที่มีคะแนนเฉลี่ยมีการปฏิบัติสูงสุด คือ มีการสำรวจความพึงพอใจของบุคลากรและผู้ปกครองนักเรียน ($\bar{X} = 4.65$) รองลงมาคือ การทำกิจกรรมต่างๆ ส่วนใหญ่ดำเนินการ ไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี ($\bar{X} = 4.54$) ส่วนรายการที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการประกาศหลักเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบให้บุคลากรทราบ ($\bar{X} = 4.48$)

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดของบุคลากรในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักความมีส่วนร่วม

ข้อ	ด้านหลักความมีส่วนร่วม	ผลการวิเคราะห์		
		\bar{X}	S.D	แปลผล
1	มีการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษา	4.65	.56	มากที่สุด
2	บุคลากรมีโอกาสดูความคิดเห็นในการจัดทำแผนปฏิบัติการตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์หรือการแสดงผลงานอย่างสม่ำเสมอ	4.54	.60	มากที่สุด
3	บุคลากรมีโอกาสร่วมปฏิบัติกิจกรรมในสถานศึกษาอย่างทั่วถึง	4.54	.63	มากที่สุด
4	บุคลากรมีความพึงพอใจการดำเนินการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา	4.46	.67	มาก
5	บุคลากรร่วมกันทำงานเป็นทีมและปฏิบัติงานร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความพร้อมเพรียง	4.67	.52	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.57	0.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 พบว่า ผลการวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักความมีส่วนร่วม โดยรวมทั้ง 5 รายการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 4 รายการ และอยู่ในระดับมาก 1 รายการ รายการที่มีคะแนนเฉลี่ยมีการปฏิบัติสูงสุด คือ บุคลากรร่วมกันทำงานเป็นทีมและปฏิบัติงานร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความพร้อมเพรียง ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมาคือ มีการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.65$) ส่วนรายการที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคลากรมีความพึงพอใจการดำเนินการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.46$)

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดของบุคลากรในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักความรับผิดชอบ

ข้อ	ด้านหลักความรับผิดชอบ	ผลการวิเคราะห์		
		\bar{X}	S.D	แปลผล
1	ผู้บริหารมีความตระหนักและสำนึกในหน้าที่ที่มีต่อสถานศึกษาและสังคม	4.59	.58	มากที่สุด
2	ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา	4.51	.60	มากที่สุด
3	ผู้บริหารใส่ใจเกี่ยวกับปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา	4.57	.57	มากที่สุด
4	ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาและชุมชน	4.70	.47	มากที่สุด
5	ผู้บริหารเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกันและกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน	4.58	.52	มากที่สุด
6	บุคลากรในสถานศึกษาตระหนักในสิทธิหน้าที่และปฏิบัติงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด	4.60	.53	มากที่สุด
7	บุคลากรในสถานศึกษายอมรับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา	4.65	.52	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.60	0.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 8 พบว่า ผลการวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมทั้ง 7 รายการ ($\bar{X} = 4.60$) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกันทุกรายการ รายการที่มีคะแนนเฉลี่ยมีการปฏิบัติสูงสุด คือ ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาและชุมชน ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมาคือ บุคลากรในสถานศึกษายอมรับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.60$) ส่วนรายการที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.51$)

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความคิดของบุคลากรในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักความคุ้มค่า

ข้อ	ด้านหลักความคุ้มค่า	ผลการวิเคราะห์		
		\bar{X}	S.D	แปลผล
1	บุคลากรในสถานศึกษาได้รับการมอบหมายให้ปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถและความถนัดของตนเอง	4.67	.49	มากที่สุด
2	บุคลากรในสถานศึกษาได้รับการนิเทศการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	4.62	.54	มากที่สุด
3	มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา	4.55	.52	มากที่สุด
4	มีการดูแล รักษาและใช้ประโยชน์จากวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ของสถานศึกษาอย่างประหยัดและคุ้มค่า	4.65	.50	มากที่สุด
5	มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	4.74	.45	มากที่สุด
6	มีการให้บริการด้าน แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่วัสดุ ครุภัณฑ์ แก่บุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	4.55	.51	มากที่สุด
7	มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร และการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องทุกปี	4.61	.58	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.63	.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 9 พบว่า ผลการวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมทั้ง 7 รายการ ($\bar{X} = 4.63$) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกันทุกรายการ รายการที่มีคะแนนเฉลี่ยมีการปฏิบัติสูงสุด คือ มีการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.74$) รองลงมาคือ บุคลากรในสถานศึกษาได้รับการมอบหมายให้ปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถและความถนัดของตนเอง ($\bar{X} = 4.67$) ส่วนรายการที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือมีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา และมีการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จากวัสดุครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ของสถานศึกษาอย่างประหยัดและคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.55$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

ตารางที่ 10 แสดงการเปรียบเทียบค่า t - test การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการจำแนกตามตำแหน่ง

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ตำแหน่ง	\bar{X}	S.D.	t	Sig
1. หลักนิติธรรม	ผู้บริหารสถานศึกษา	4.57	0.38	0.126*	0.900
	ครูผู้สอน	4.58	0.45		
2. หลักคุณธรรม	ผู้บริหารสถานศึกษา	4.58	0.35	1.399*	0.163
	ครูผู้สอน	4.50	0.45		
3. หลักความโปร่งใส	ผู้บริหารสถานศึกษา	4.68	0.28	3.381*	0.001*
	ครูผู้สอน	4.50	0.39		
4. หลักการมีส่วนร่วม	ผู้บริหารสถานศึกษา	4.61	0.34	0.663*	0.508
	ครูผู้สอน	4.57	0.42		
5. หลักความรับผิดชอบ	ผู้บริหารสถานศึกษา	4.62	0.34	0.562*	0.575
	ครูผู้สอน	4.60	0.35		
6. หลักความคุ้มค่า	ผู้บริหารสถานศึกษา	4.68	0.31	1.359*	0.178
	ครูผู้สอน	4.62	0.30		
โดยรวม	ผู้บริหารสถานศึกษา	4.62	0.26	1.769*	0.078
	ครูผู้สอน	4.60	0.26		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1 หมายถึง ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51 - 5.00$)

2 หมายถึง ระดับมาก ($\bar{X} = 3.51 - 4.50$)

จากตารางที่ 10 พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติจากการคำนวณด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์สรุปได้ว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตามตำแหน่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบความคิดของบุคลากรในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารองจังหวัดร้อยเอ็ดจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	p-value
1. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	8.825	2	4.412	25.598*	.000
	ภายในกลุ่ม	65.158	378	.172		
	รวม	73.983	380			
2. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	5.261	2	2.631	14.451*	.000
	ภายในกลุ่ม	68.814	378	.182		
	รวม	74.075	380			
3. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	1.875	2	.938	6.525*	.002
	ภายในกลุ่ม	54.318	378	.144		
	รวม	56.193	380			
4. หลักความมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	1.837	2	.918	5.508*	.004
	ภายในกลุ่ม	63.021	378	.167		
	รวม	64.858	380			
5. หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	2.381	2	1.191	10.356*	.000
	ภายในกลุ่ม	43.460	378	.115		
	รวม	45.842	380			
6. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	1.423	2	.712	7.996*	.000
	ภายในกลุ่ม	33.644	378	.089		
	รวม	35.067	380			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2.040	2	1.020	16.556*	.000
	ภายในกลุ่ม	23.287	378	.062		
	รวม	25.327	380			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดของบุคลากรในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษามีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้าน

ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe) ปรากฏดังตารางที่ 12 - 19

ตารางที่ 12 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ของบุคลากรในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวม

ขนาดของสถานศึกษา	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.60	4.50	4.80
ขนาดเล็ก	4.60	-	0.10*	0.20*
ขนาดกลาง	4.50	-	-	0.30*
ขนาดใหญ่	4.80	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 พบว่า ความคิดของบุคลากรในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมระหว่างสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกขนาด

ตารางที่ 13 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านหลักนิติธรรม

ขนาดของสถานศึกษา	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.69	4.38	4.74
ขนาดเล็ก	4.69	-	0.31*	0.05
ขนาดกลาง	4.38	-	-	0.36*
ขนาดใหญ่	4.74	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 13 พบว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านหลักนิติธรรม ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 14 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของ สถานศึกษา ด้านหลักคุณธรรม

ขนาดของสถานศึกษา	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.57	4.38	4.83
ขนาดเล็ก	4.57	-	0.19*	0.26*
ขนาดกลาง	4.38	-	-	0.45*
ขนาดใหญ่	4.83	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 พบว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านหลักคุณธรรม ระหว่างสถานศึกษา ขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกขนาด

ตารางที่ 15 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของ สถานศึกษา ด้านหลักความโปร่งใส

ขนาดของ สถานศึกษา	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.50	4.53	4.82
ขนาดเล็ก	4.50	-	0.02	0.32*
ขนาดกลาง	4.53	-	-	0.30*
ขนาดใหญ่	4.82	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 15 พบว่า สภาพการการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านหลักความโปร่งใส ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษา ขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กกับ สถานศึกษาขนาดกลาง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 16 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านหลักความมีส่วนร่วม

ขนาดของสถานศึกษา	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.49	4.61	4.75
ขนาดเล็ก	4.49	-	0.12*	0.14
ขนาดกลาง	4.61	-	-	0.26*
ขนาดใหญ่	4.75	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 16 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านหลักความมีส่วนร่วม ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 17 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านหลักความรับผิดชอบ

ขนาดของสถานศึกษา	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.63	4.51	4.83
ขนาดเล็ก	4.63	-	0.12*	0.19
ขนาดกลาง	4.51	-	-	0.32*
ขนาดใหญ่	4.83	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

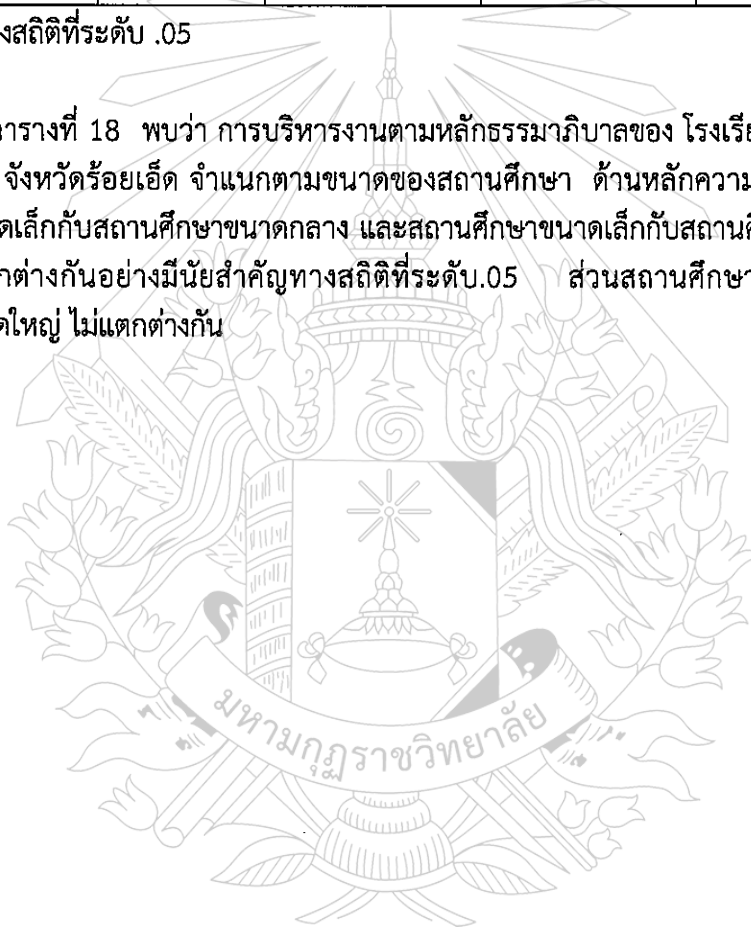
จากตารางที่ 17 พบว่า การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านหลักความรับผิดชอบระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 18 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารองจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของ
สถานศึกษา ด้านหลักความคุ้มค่า

ขนาดของสถานศึกษา	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.58	4.67	4.81
ขนาดเล็ก	4.58	-	0.09*	0.23*
ขนาดกลาง	4.58	-	-	0.14
ขนาดใหญ่	4.81	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 18 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนประถมศึกษา
อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านหลักความคุ้มค่า ระหว่าง
สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่
มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางกับ
สถานศึกษาขนาดใหญ่ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

การวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางและข้อเสนอแนะ ในการเสริมสร้างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางและข้อเสนอแนะ ในการเสริมสร้างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยเรียงลำดับจากค่าคะแนนความถี่มากไปหาน้อย ได้ดังนี้

1. หลักนิติธรรม มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่สำคัญคือ

1.1 โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ควรสร้างความเข้าใจ ให้ความรู้แก่บุคลากรในการนำ พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกากฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา

1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาควรมีบทบาทในการกำหนด กฎ ระเบียบและข้อบังคับมาใช้ภายในสถานศึกษา

1.3 บุคลากรในสถานศึกษาต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับที่ผ่านการประชาพิจารณ์ และนำมาใช้ในสถานศึกษา

2. หลักคุณธรรม

2.1 โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ควรจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมให้แก่บุคลากรทางการศึกษาทุกคน ตามวัดหรือสำนักปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่อง

2.2 โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปฏิบัติตามระเบียบวินัยในสถานศึกษาแก่บุคลากรทางการศึกษาทุกคน

2.3 โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ควรให้การชมเชย รางวัลแก่บุคลากรที่ทุ่มเท เสียสละในการปฏิบัติงานเป็นพิเศษ

3. หลักความโปร่งใส

3.1 การแจ้งงบประมาณต่าง ที่สถานศึกษาได้รับ ให้บุคลากรในสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาทราบเป็นระยะๆ

3.2 สถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจกับบุคลากรในการทำแผนปฏิบัติการประจำปี และให้คณะกรรมการสถานศึกษาควรมีบทบาทในการวางแผนพัฒนาคุณภาพด้วย

3.3 ให้มีการตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา ด้วยบุคลากรในสถานศึกษา และชุมชน

4. หลักความมีส่วนร่วม

4.1 คณะกรรมการสถานศึกษา บุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนชุมชนควรมีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็นของเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ของสถานศึกษา

4.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้โอกาส บุคลากรได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมในสถานศึกษาอย่างทั่วถึง

4.3 สร้างความตระหนักให้กับบุคลากรในการรักษามาตรฐานของสถานศึกษาในการร่วมกันทำงานเป็นทีมและปฏิบัติงานร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความพร้อมเพรียง

5. หลักความรับผิดชอบ

5.1 คณะกรรมการสถานศึกษาตลอดจนชุมชนควรมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักและสำนึกในหน้าที่ที่มีต่อสถานศึกษาและสังคม

5.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรชมเชย หรือให้รางวัล แก่ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา และใส่ใจเกี่ยวกับปัญหา และมีความกระตือรือร้น ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

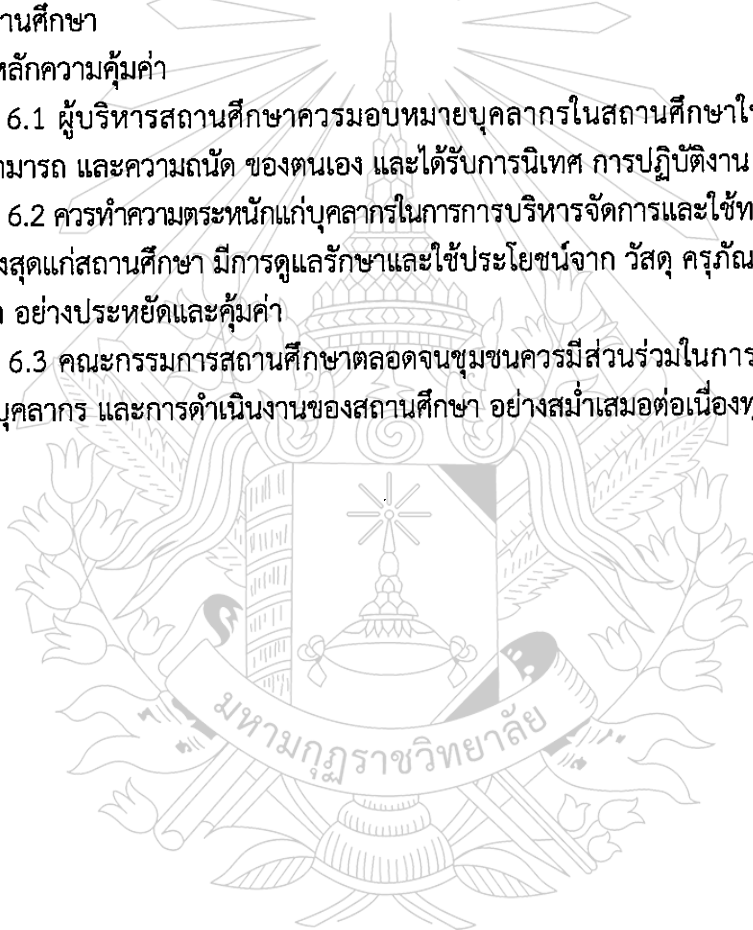
5.3 คณะกรรมการสถานศึกษาตลอดจนชุมชนควรมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างบุคลากรในสถานศึกษาตระหนักในสิทธิหน้าที่และปฏิบัติงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด และ ยอมรับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

6. หลักความคุ้มค่า

6.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมอบหมายบุคลากรในสถานศึกษาให้ปฏิบัติงานตามความรู้ ความสามารถ และความถนัด ของตนเอง และได้รับการนิเทศ การปฏิบัติงาน อย่างสม่ำเสมอ

6.2 ควรทำความตระหนักแก่บุคลากรในการการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา มีการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จาก วัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ของสถานศึกษา อย่างประหยัดและคุ้มค่า

6.3 คณะกรรมการสถานศึกษาตลอดจนชุมชนควรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร และการดำเนินงานของสถานศึกษา อย่างสม่ำเสมอต่อเนืองทุกปี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับขั้นตอนดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้ง 6 ด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านหลักความคุ้มค่า รองลงมาคือ ด้านหลักความรับผิดชอบต่อส่วนด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านคุณธรรมและรายละเอียด เป็นรายด้านได้ดังนี้

1.1 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมทั้ง 7 รายการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 6 รายการ และระดับมาก 1 รายการ รายการที่มีคะแนนเฉลี่ยมีการปฏิบัติสูงสุด คือ มีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกากฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา รองลงมาคือ มีการจัดทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับกฎระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเพื่อใช้ภายในสถานศึกษา ส่วนรายการที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา

1.2 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านคุณธรรม โดยรวมทั้ง 7 รายการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 4 รายการ และระดับมาก 3 รายการ รายการที่มีคะแนนเฉลี่ยมีการปฏิบัติสูงสุด คือ มีวิธีการส่งเสริมให้บุคลากรทุ่มเท เสียสละในการปฏิบัติงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย รองลงมาคือเมื่อมีปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและครูสามารถใช้ความอดทน สร้างความเข้าใจ และปฏิบัติงานจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ส่วนรายการที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษามีเสถียรภาพและผู้บริหารครู บุคลากรอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์

1.3 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านความโปร่งใส โดยรวมทั้ง 7 รายการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 4 รายการ และระดับมาก 3 รายการ รายการที่มีคะแนนเฉลี่ยมีการปฏิบัติสูงสุด คือ มีการสำรวจความพึงพอใจของบุคลากรและผู้ปกครอง

นักเรียน รองลงมาคือ การทำกิจกรรมต่างๆส่วนใหญ่ดำเนินการ ไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี ส่วนรายการที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการประกาศหลักเกณฑ์การพิจารณาความคิดความชอบให้บุคลากรทราบ

1.4 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักความมีส่วนร่วม โดยรวมทั้ง 5 รายการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายการพบที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 4 รายการ และอยู่ในระดับมากที่สุด 1 รายการ รายการที่มีคะแนนเฉลี่ยมีการปฏิบัติสูงสุด คือบุคลากรร่วมกันทำงานเป็นทีมและปฏิบัติงานร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความพร้อมเพรียง รองลงมาคือ มีการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษา ส่วนรายการที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือบุคลากรมีความพึงพอใจการดำเนินการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา

1.5 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมทั้ง 7 รายการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายการพบที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกันทุกรายการ รายการที่มีคะแนนเฉลี่ยมีการปฏิบัติสูงสุด คือ ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาและชุมชน รองลงมาคือ บุคลากรในสถานศึกษายอมรับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนรายการที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา

1.6 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมทั้ง 7 รายการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายการพบที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกันทุกรายการ รายการที่มีคะแนนเฉลี่ยมีการปฏิบัติสูงสุด คือ มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ บุคลากรในสถานศึกษาได้รับการมอบหมายให้ปฏิบัติงานตามความรู้ ความสามารถและความถนัดของตนเอง ส่วนรายการที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือมีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา และมีการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จากวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ของสถานศึกษาอย่างประหยัดและคุ้มค่า

2. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตามตำแหน่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบความคิดของบุคลากรในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษามีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้าน ดังนี้

3.1 ความคิดของบุคลากรในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมระหว่างสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกขนาด

3.2 สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาด้านหลักนิติธรรม ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ ไม่แตกต่างกัน

3.3 สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาด้านหลักคุณธรรม ระหว่างสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกขนาด

3.4 สภาพการการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านหลักความโปร่งใส ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง ไม่แตกต่างกัน

3.5 สภาพการการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทองจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านหลักความมีส่วนร่วม ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ ไม่แตกต่างกัน

3.6 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของสภาพการการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านหลักความรับผิดชอบระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ ไม่แตกต่างกัน

3.7 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านหลักความคุ้มค่า ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบของการวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ของสังคมใหม่ในความพยายามสร้างระบบการบริการกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี(Good Government)โดยเน้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจภาครัฐมากขึ้น ภาครัฐมีการบริหาร การปกครองที่โปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ ส่วนรัฐบาลได้เห็นความสำคัญในการสร้างระบบบริหารงานภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ โดยคณะรัฐมนตรีได้ออกมติให้ความ

เห็นชอบกับแผนแม่บทการปฏิรูประบบราชการ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ได้กำหนดให้ทุกกระทรวง ทบวง กรมและส่วนราชการถือปฏิบัติ โดยทุกส่วนราชการต้องถือปฏิบัติและรายงานผลการปฏิบัติต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวรรณ ทองคำ (2545 : 74) ที่พบว่าสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก ดังนั้น สถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคลด้วย สถานศึกษาจึงได้มีการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานให้ชัดเจนขึ้น และยังสามารถสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกียรติศักดิ์ ศรีสมพงษ์ (2548 : 76-78) ที่ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี พบว่าสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีโดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ ไพศาล ตั้งสมบูรณ์ (2548 : 87) ที่ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานสถานศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมากและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสำเนา ศรีสุวรรณ (2551 : 83) ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร เขต1 พบว่าสภาพการบริหารจัดการและการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการบริหารงาน รวมสถานศึกษาทุกขนาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. จากการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา

อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมีการปฏิบัติสูงสุดคือความคุ้มค่ารองลงมาคือด้านหลักความรับผิดชอบส่วนด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านคุณธรรม และการศึกษาเปรียบเทียบระความคิดของบุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน และบุคลากรที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกัน ต่างพบว่า โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งโดยรวมและรายด้านการค้นพบนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิรินารถ นันทวัฒน์ภิรมย์ (2547 : 92) ที่ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน พบว่า การบริหารงานด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้บริหารสถานศึกษา ที่ผ่านระดับคุณภาพการมีความตระหนักถึงความสำคัญและระดับการมีความพยายาม จนถึงระดับคุณภาพการบรรลุผลตามเกณฑ์ และคล้ายกับผลการวิจัยของ ชัยภูมิ สีชมภู (2548 : 77) ที่ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล เขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความต้องการการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากทุกด้าน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นจากแบบสอบถามปลายเปิดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการวิเคราะห์ เนื้อหา ได้เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

3.1 หลักนิติธรรม ข้อเสนอแนะที่สำคัญที่สุด คือ สถานศึกษาควรจัดให้มีการจัดทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับกฎระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเพื่อใช้ภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ (ชนะศักดิ์ ยวบูรณ์ , 2543 : 86) ที่กล่าวว่าคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบวาระแห่งชาติ สำหรับการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยกำหนดเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ขึ้น สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ข้อ 3.2 เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศเพื่อให้ภาคประชาชนและภาคประชาสังคมเข้าถึงอำนาจการตัดสินใจตามหลักประชาธิปไตยและหลักธรรมาภิบาลในการพัฒนาประเทศเพื่อสร้างความเป็นธรรม

3.2 หลักคุณธรรม ข้อเสนอแนะที่สำคัญที่สุด คือสถานศึกษาควร หาวิธีการที่หลากหลาย เมื่อมีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและครูสามารถใช้ความอดทน สร้างความเข้าใจ และปฏิบัติงานจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ข้อ 3.1 การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและวัฒนธรรมธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้น เป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมไทย ด้วยการสร้างกระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังจิตสำนึกการดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล ยอมรับกติกาการอยู่ร่วมกัน ตระหนักในสิทธิหน้าที่เสรีภาพและความเสมอภาค รวมทั้งอุดมการณ์ ค่านิยมที่สนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และวัฒนธรรมธรรมาภิบาลให้แก่ประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะเยาวชนและผู้ผู้นำในสังคมทุกระดับ เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม พร้อมทั้งวางรากฐานกระบวนการประชาธิปไตย ทางตรงให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และเพิ่มประสิทธิภาพกลไกกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ รวมทั้งการเมืองให้เข้มแข็งและเป็นอิสระมากขึ้น

3.3 หลักความโปร่งใส ข้อเสนอแนะที่สำคัญที่สุด คือ ควรแจ้งงบประมาณต่าง ที่สถานศึกษาได้รับ และควรรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทราบด้วยสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ ชีรยุทธ บุญมี, (2547 : 88) ที่อธิบายว่าธรรมาภิบาลเป็นกระบวนการความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างภาครัฐ สังคม เอกชน และประชาชน ซึ่งทำให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความร่วมมือของฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทยต้องปฏิรูประบบ 4 ส่วน คือ ปฏิรูปภาคราชการภาคธุรกิจเอกชน ภาคเศรษฐกิจสังคมและปฏิรูปกฎหมาย

3.4 หลักความมีส่วนร่วมข้อเสนอแนะที่สำคัญที่สุดคือสถานศึกษาควรมีการสำรวจความคิดเห็นขอบุคลากรเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาบุคลากรในสถานศึกษาสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ข้อ 3.2เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศเพื่อให้ภาคประชาชนและภาคประชาสังคมเข้าถึงอำนาจการตัดสินใจตามหลักประชาธิปไตยและหลักธรรมาภิบาลในการพัฒนาประเทศเพื่อสร้างความเป็นธรรม

สร้างความสมดุล สามารถมีบทบาทในกระบวนการตรวจสอบภาครัฐให้ดำเนินการอย่างโปร่งใส ลดการทุจริตประพฤติมิชอบในภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลของการยอมรับและการไว้วางใจกัน

3.5 หลักความรับผิดชอบข้อเสนอแนะที่สำคัญที่สุดคือคณะกรรมการสถานศึกษา ตลอดจนชุมชนควรมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างให้บุคลากรในสถานศึกษายอมรับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ข้อ 3.3 สร้างภาคราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล เน้นการอำนวยความสะดวกแทนการกำกับควบคุม และทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนาและ ข้อ 3.4 การกระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชนเพิ่มขึ้นต่อเนื่องพัฒนาศักยภาพและกระจายอำนาจการตัดสินใจให้ท้องถิ่นมีบทบาทสามารถรับผิดชอบในการบริหารจัดการบริการสาธารณะ ตลอดจนแก้ไขปัญหาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และสามารถสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

3.6 หลักความคุ้มค่า ข้อเสนอแนะที่สำคัญที่สุด คือผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การนิเทศ การปฏิบัติงาน อย่างสม่ำเสมอ และควรสร้างความตระหนักแก่บุคลากรในการการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 10 มุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของ “คน” ในทุกกลุ่มทุกภาคส่วนของสังคมไทย ให้มีพื้นฐานทางจิตใจที่ยึดมั่นใน “คุณธรรม” มีความซื่อสัตย์สุจริต และ “ความรอบรู้” อันเป็นเงื่อนไขที่จะทำให้เกิดการประพฤติปฏิบัติตนได้อย่าง “มีเหตุมีผล” รู้จักสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองไทยตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สามารถผนึกพลังเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการและพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับระบบโครงสร้าง กลไก และกระบวนการบริหารจัดการประเทศ บนหลักธรรมาภิบาลและประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยภาพรวม พบว่า มีการปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความโปร่งใสตามลำดับ ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรได้ให้ความสำคัญและปฏิบัติตามหลักการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลให้มากขึ้น โดยเฉพาะหลักความโปร่งใส มีระดับการปฏิบัติที่น้อยที่สุด ผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญโดยนำหลักความโปร่งใส มาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น อาจทำได้ ดังนี้

1.1 ควรจัดระบบและผู้รับผิดชอบในการเปิดเผยข้อมูลของโรงเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อครูนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องตามความจำเป็น

1.2 ควรมีการจัดระบบการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) โดยบุคลากรที่มีความรอบรู้ มีประสบการณ์ในการทำงาน เพื่อให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ครูนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องได้อย่างรวดเร็ว หากมีข้อสงสัยสามารถให้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างกระชับฉับไว

1.3 ควรจัดระบบการสื่อสารภายในโรงเรียนให้เป็นระบบการสื่อสารแบบสองทาง (Two Ways Communication)

1.4 ควรจัดให้มีการสำรวจความพึงพอใจของบุคลากรและผู้รับบริการ ตลอดจนตรวจสอบผลการดำเนินงานของโรงเรียนด้วยระบบควบคุมภายในโรงเรียนและควรมีการตรวจสอบตามระเบียบปฏิบัติต่างๆ อย่างจริงจัง

1.5 สถานศึกษา ตลอดจนองค์คณะบุคคลตามกฎหมาย ตลอดทุก สร้างความเข้มแข็งที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วน

1.6 พัฒนาบุคลากรให้ที่มีความรู้ ความชำนาญอย่างพอเพียง มีโครงสร้างที่เหมาะสม มีการบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.7 ควรมีการสร้างความสำเร็จนโยบายให้ทั่วถึง ผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาทุกระดับ ต้องให้ความสำคัญและน่านโยบาย ไปปฏิบัติ อย่างจริงจัง ต้องทำตัวเป็นแบบอย่าง

1.8 ต้องให้ความสำคัญ ปัจจัยด้านการจัดหา ส่งเสริม ควบคุม ประเมินผลและการให้คุณให้โทษบุคลากร และปัจจัยด้านการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อเป็นประโยชน์ของผู้ที่สนใจศึกษาเรื่องการนำหลักหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการบริหารโรงเรียน ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

2.1 ควรศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชน เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

2.2 ควรทำการวิจัยเพื่อแสวงหาปัจจัยที่มีอิทธิพลสามารถอธิบาย หรือพยากรณ์ความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

มหาจุฬาราชวิทยาลัย

บรรณานุกรม

- กัญช์ อินทนู. (2550). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช*. รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เกษม วัฒนชัย. (2546). *ธรรมาภิบาล... บทบาทสำคัญกรรมการสถานศึกษา*. รายงานการปฏิรูปการศึกษาไทย 5, 64.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2541). "ธรรมรัฐภาคเมือง : บทบาทภาคีเมือง". สารวุฒิสภา 6, 9 กันยายน : 35.
- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมสามัญศึกษา. (2546). "โครงการธรรมาภิบาลกับกิจกรรมนักเรียนฯ." เอกสารในการประชุมปฏิบัติการเพื่อรวบรวมประสบการณ์การสร้างธรรมาภิบาลในกิจกรรมนักเรียน. เสนอที่ โรงแรมดิลักซ์ กรุงเทพฯ 29-31 สิงหาคม. (อัดสำเนา)
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2546). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานปลัด. สำนักนิติการ. (2548). *รวมกฎหมายเพื่อบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สวัสดิการสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- เกียรติศักดิ์ ศรีสมพงษ์. (2548). "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- เฉลิมชัย สมท่า. (2547). "การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์. (2543). "กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี." ในการปกครองที่ดี (Good Governance), 13-75. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- ชัชภูมิ สีขมภู. (2548). "รูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก." วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2541). *Good Governance กับกรปฏิรูปการศึกษา - การปฏิรูปการเมือง*. ม.ป.ท.
- ไชยวัฒน์ คำชู และคณะ. (2545). *ธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ น้ำฝน จำกัด.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2541). *ธรรมรัฐแห่งชาติ ยุทธศาสตร์สู่ทนายนะประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ สายธาร.

- นฤมล ทับจุมพล. (2541). "แนวคิดและวาทกรรม ว่าด้วยธรรมรัฐแห่งชาติ." ใน การจัดการปกครอง (Governance). 15-31. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิติธร เพชรกันทา. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชัยภูมิ. รายงานการศึกษาอิสระปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครอง ท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บวรศักดิ์ อวธรรมโณ. (2544). การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และ บุญมี ลี. (2544). ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- ประเวศ วะสี. (2542). ยุทธศาสตร์ชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนเพื่อสังคมธนาคารออมสิน.
- ไพศาล ตั้งสมบูรณ์. (2548). "สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2." สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มีเดีย อินเทลลิเจนซ์ เทคโนโลยี. (2546). "พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ. 2546," ในรวมกฎหมายการศึกษาฉบับสมบูรณ์, ที่ 152-153. ปทุมธานี : บริษัท ไทยเนรมิตกิจ อินเตอร์ โพรแกรสซีฟ จำกัด.
- รุ่ง แก้วแดง. (2538). ธีเอ็นจีเนียริง ระบบราชการไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- วชิรญา เอื้อวิทาศุภร. (2545). ธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์น้ำฝน จำกัด.
- ศิรินารถ นันทวัฒน์ภิรมย์. (2547). "การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมลักษณ์ ภูคำแสน. (2540). "การศึกษาบทบาทของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาใน สถานศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดขอนแก่น." วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิตสาขา การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2543). "สังคมโปร่งใสไร้ทุจริต." เอกสารในการสัมมนา วิชาการ TDR1 ประจำปี 2543 เสนอที่ โรงแรมแอมบาสเดอร์ซิตี จอมเทียน จังหวัดชลบุรี, 18 - 19 พฤศจิกายน.
- สมาคมผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย. "กฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการ บริหาร." ใน เหลียวหลังแลหน้าผู้บริหารมัธยมศึกษาต่อการปฏิรูปการศึกษา, 63:182. เล่มที่ 2. กรุงเทพฯ :
- สมาคมผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย, หลักการบริหารราชการแนวใหม่ การวางแผนกลยุทธ์และบทความวิชาการ."ใน เหลียวหลังแลหน้าผู้บริหารมัธยมศึกษา ต่อการปฏิรูปการศึกษา, 1-52. เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, สัมภาษณ์ ผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานรอง .

- สุดจิต นิเมตกุล. (2543). "กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี." ใน *การปกครองที่ดี (Good Governance)*, 13 – 24. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- สุดารัตน์ ชาวดวงบัง. (2551). "การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอนาเชือก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2" วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุทัศน์ สุทธิคุณสมบัติ. ผู้แปล. (2555). *What is good governance* [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก [http:// www.unescap.org](http://www.unescap.org) 11 ธันวาคม.
- สุวรรณ ทองคำ. (2545). "สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สิทธิชัย ตันทสิทธิ์. (2555). "การบริหารทรัพยากรบุคคล สไต้ลัการตะ." *มติชนสุดสัปดาห์*, 24-30 ตุลาคม.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2543). "ธรรมนูญกับประชาสังคมและองค์กรประชาสังคม." เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง สิ่งแวดล้อมในรัฐธรรมนูญ แปลงแนวคิดสู่การปฏิบัติ เสนอที่กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์, เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.
- อมรา พงศาพิชญ์ และ นิตยา ภัทรสิริตะพันธ์. (2541). "องค์การให้ทุนเพื่อประชาสังคมในประเทศไทย." ในรายงานการวิจัยเรื่อง องค์การให้ทุนเพื่อประชาสังคมในประเทศไทย, 12-25. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2555). "มุมมองนายอานันท์." *มติชน*, 25 มีนาคม.
- อำนวยการ โฆษิตพานิชกุล. (2555). "กำเนิดคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม". *มติชนสุดสัปดาห์*, 12-18 ธันวาคม.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545 – 2559)* : ฉบับสรุป. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด (มหาชน).
- Blumel, Christina M. (2000). "Foreign aid, donor coordination and the pursuit of good governance (Kenya)." Ph.D. Dissertation, University of Maryland.
- Clarke, Vicki Clinell Burge. (2001). "In search of good governance: Decentralization and democracy in Ghana." Ph.D. Dissertation, Northern Illinois University.
- Kimmet, Philip. (2005). "The Politics of Good Governance in the Asean 4." Master Degree, Griffith University.
- Tennekes, Hendrik Joost. (2005). "Donors and Good Governance: Analysis of a policy discourse in the Netherlands and Germany." Ph.D. Dissertation, Universiteit Twente.

ภาคผนวก

มหาจุฬาราชวิทยาลัย

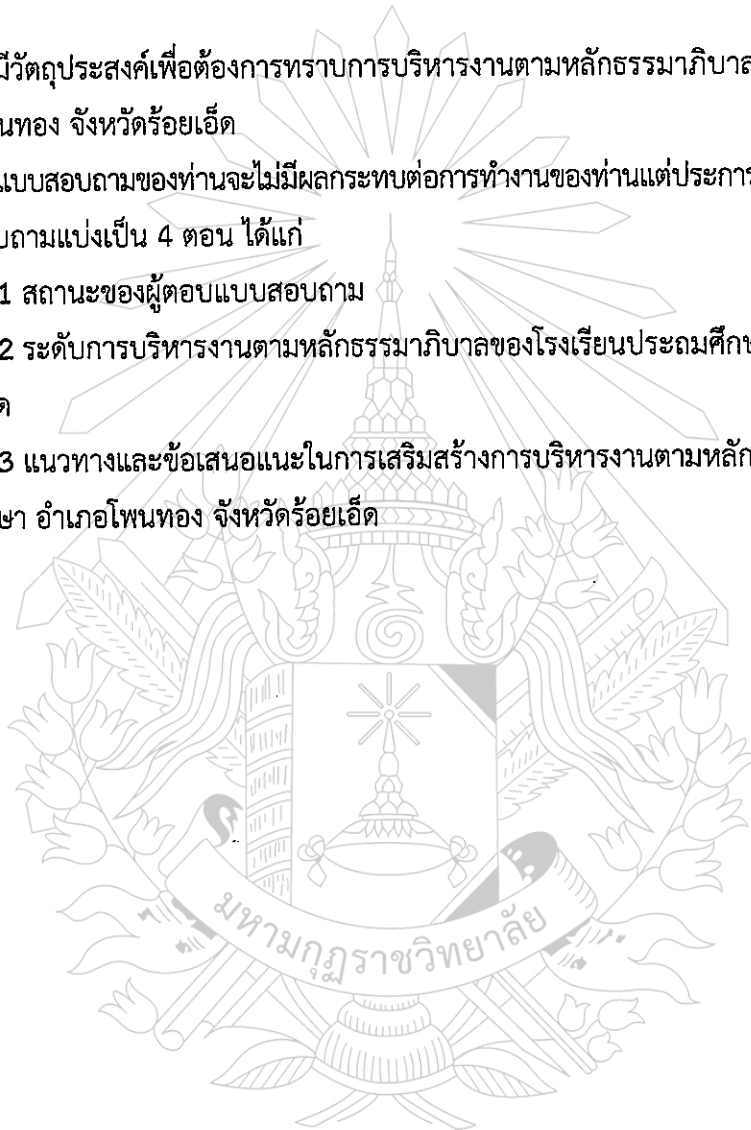

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม
เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา
อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง

1. การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด
2. การตอบแบบสอบถามของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่ประการใด
3. แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่
 - ตอนที่ 1 สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด
 - ตอนที่ 3 แนวทางและข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 1 สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม

(โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตรงกับความเป็นจริง)

สถานภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษา

ครูผู้สอน

ขนาดสถานศึกษา

ขนาดเล็ก

ขนาดกลาง

ขนาดใหญ่

ตอนที่ 2 ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพธารอง
จังหวัดร้อยเอ็ด (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด)

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านหลักนิติธรรม					
1	มีการนำ พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา					
2	มีการกำหนด กฎ ระเบียบและข้อบังคับ มาใช้ภายในสถานศึกษา					
3	มีการจัดทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับกฎระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเพื่อใช้ภายในสถานศึกษา					
4	กฎระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้นมีความเป็นธรรมถูกต้องทันสมัย และเป็นที่ยอมรับ					
5	บุคลากรในสถานศึกษาตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ของตนเอง เข้าใจกฎเกณฑ์ต่างๆ มีส่วนร่วมพิจารณากฎ ระเบียบ และข้อบังคับ ที่นำมาใช้ในสถานศึกษา					
6	บุคลากรในสถานศึกษายอมรับและปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับ ที่สถานศึกษา กำหนดขึ้น					
7	ผู้บริหารปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้น					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านหลักคุณธรรม					
8	บุคลากรในสถานศึกษาได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติงานเท่าเทียมกัน					
9	บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม					
10	มีการเสริมสร้างการปฏิบัติตามระเบียบวินัยในสถานศึกษาแก่บุคลากร					
11	มีวิธีการส่งเสริมให้บุคลากรทุ่มเท เสียสละในการปฏิบัติงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย					
12	เมื่อมีปัญหา / อุปสรรคในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและครูสามารถใช้ความอดทน สร้างความเข้าใจ และปฏิบัติงานจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี					
13	ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตาม กฎระเบียบ และข้อบังคับของสถานศึกษา					
14	สถานศึกษามีเสถียรภาพและผู้บริหารครู บุคลากรอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์					
	ด้าน หลักความโปร่งใส					
15	มีการสำรวจความพึงพอใจของบุคลากรและผู้ปกครองนักเรียน					
16	การทำกิจกรรมต่างๆส่วนใหญ่ดำเนินการ ไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี					
17	มีการแจ้งผลประโยชน์ต่างๆ ที่สถานศึกษาได้รับให้บุคลากรในสถานศึกษาทราบเป็นระยะๆ					
18	มีการประกาศหลักเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบให้บุคลากรทราบ					
19	บุคลากรมีส่วนร่วมในการรับรู้สภาพการณ์และปัญหาขององค์กร					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
20	มีการตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา ด้วยบุคลากรในสถานศึกษา และชุมชน					
21	มีการรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ให้บุคลากรในสถานศึกษาและชุมชน ได้ทราบอย่างสม่ำเสมอ					
ด้าน หลักความมีส่วนร่วม						
22	มีการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษา					
23	บุคลากรมีโอกาสดังแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนปฏิบัติการ ตลอดจนมีการประชาพิจารณ์หรือการแสดงประชามติอย่างสม่ำเสมอ					
24	บุคลากรมีโอกาสได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมในสถานศึกษาอย่างทั่วถึง					
25	บุคลากรมีความพึงพอใจการดำเนินการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา					
26	บุคลากรร่วมกันทำงานเป็นทีมและปฏิบัติงานร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความพร้อมเพรียง					
ด้าน หลักความรับผิดชอบ						
27	ผู้บริหารมีความตระหนักและสำนึกในหน้าที่ที่มีต่อสถานศึกษาและสังคม					
28	ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา					
29	ผู้บริหารใส่ใจเกี่ยวกับปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา					
30	ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาและชุมชน					
31	ผู้บริหารเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกันและกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน					
32	บุคลากรในสถานศึกษาตระหนักในสิทธิหน้าที่และปฏิบัติงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด					
33	บุคลากรในสถานศึกษายอมรับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านหลักความคุ้มค่า					
34	บุคลากรในสถานศึกษาได้รับการมอบหมายให้ปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถและความถนัดของตนเอง					
35	บุคลากรในสถานศึกษาได้รับการนิเทศการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ					
36	มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา					
37	มีการดูแล รักษาและใช้ประโยชน์จากวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ของสถานศึกษาอย่างประหยัดและคุ้มค่า					
38	มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง					
39	มีการให้บริการด้าน แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ แก่บุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา					
40	มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร และการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องทุกปี					

ท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถามเสร็จสิ้นทั้งฉบับแล้ว ผู้วิจัยขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างยิ่ง ก่อนที่จะส่งกลับคืน ขอความกรุณาท่านได้ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งว่าได้ทำเครื่องหมายครบถ้วนทุกข้อหรือไม่ ถ้ายังไม่สมบูรณ์ กรุณาเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ด้วย

ขอขอบคุณ

นายวีรพงษ์ วรรณพัฒน์
 นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 3 แนวทางและข้อเสนอแนะ ในการเสริมสร้างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

1. หลักนิติธรรม

.....

.....

.....

2. หลักคุณธรรม

.....

.....

3. หลักความโปร่งใส

.....

.....

4. หลักความมีส่วนร่วม

.....

.....

5. หลักความรับผิดชอบ

.....

.....

6. หลักความคุ้มค่า

.....

.....

.....

ขอบคุณสำหรับความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการการเสริมสร้างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

วีรพงษ์ วรรณพัฒน์

ภาคผนวก ข
การวิเคราะห์หาค่า IOC ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ตารางการหาค่า IOC

เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

1. ด้านหลักนิติธรรม

ข้อ	รายการ	IOC					
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม ค่า	ค่า IOC	ความ เห็น
1.	มีการนำ พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกากฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา	+1	+1	0	2	.66	ใช้ได้
2.	มีการกำหนด กฎ ระเบียบและข้อบังคับ มาใช้ภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.	มีการจัดทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับกฎระเบียบและข้อบังคับ ที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเพื่อใช้ภายในสถานศึกษา	+1	+1	0	2	.66	ใช้ได้
4.	กฎระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษากำหนดขึ้นมีความเป็นธรรมถูกต้องทันสมัย และเป็นที่ยอมรับ	+1	+1	0	2	.66	ใช้ได้
5.	บุคลากรในสถานศึกษาตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ของตนเอง เข้าใจ กฎเกณฑ์ต่างๆ มีส่วนร่วมพิจารณากฎ ระเบียบและข้อบังคับ ที่นำมาใช้ในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6.	บุคลากรในสถานศึกษายอมรับและปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และ ข้อบังคับ ที่สถานศึกษา กำหนดขึ้น	+1	+1	0	2	.66	ใช้ได้
7.	ผู้บริหารปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับที่สถานศึกษา กำหนดขึ้น	+1	0	+1	2	.66	ใช้ได้

2. ด้านหลักคุณธรรม

ข้อ	รายการ	IOC					
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม ค่า	ค่า IOC	ความ เห็น
8.	บุคลากรในสถานศึกษาได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติงานเท่าเทียมกัน	+1	+1	0	2	.66	ใช้ได้
9.	บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม	+1	+1	0	2	.66	ใช้ได้
10.	มีการเสริมสร้างการปฏิบัติตามระเบียบวินัยในสถานศึกษาแก่บุคลากร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11.	มีวิธีการส่งเสริมให้บุคลากรทุ่มเท เสียสละในการปฏิบัติงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย	+1	+1	0	2	.66	ใช้ได้
12.	เมื่อมีปัญหา / อุปสรรคในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและครูสามารถใช้ความอดทน สร้างความเข้าใจ และปฏิบัติงานจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13.	ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตาม กฎระเบียบและข้อบังคับของสถานศึกษา	+1	+1	0	2	.66	ใช้ได้
14.	สถานศึกษามีเสถียรภาพและผู้บริหารครู บุคลากรอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

3. ด้านหลักความโปร่งใส

ข้อ	รายการ	IOC					
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม ค่า	ค่า IOC	ความ เห็น
15.	มีการสำรวจความพึงพอใจของบุคลากรและผู้ปกครองนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16.	การทำกิจกรรมต่างๆส่วนใหญ่ดำเนินการไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17.	มีการแจ้งผลประโยชน์ต่างๆ ที่สถานศึกษาได้รับให้บุคลากรในสถานศึกษาทราบเป็นระยะๆ	+1	0	+1	2	.66	ใช้ได้
18.	มีการประกาศหลักเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบให้บุคลากรทราบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
19.	บุคลากรมีส่วนร่วมในการรับรู้สภาพการณ์และปัญหาขององค์กร	0	+1	+1	2	.66	ใช้ได้
20.	มีการตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา ด้วยบุคลากรในสถานศึกษา และชุมชน	+1	0	+1	2	.66	ใช้ได้
21.	มีการรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ให้บุคลากรในสถานศึกษาและชุมชน ได้ทราบอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ข้อ	รายการ	IOC					
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม ค่า	ค่า IOC	ความ เห็น
22.	มีการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษา	+1	+1	0	2	.66	ใช้ได้
23.	บุคลากรมีโอกาสดูความคิดเห็นในการจัดทำแผนปฏิบัติการตลอดจนมีการประชาพิจารณ์หรือการแสดงประชามติอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	0	2	.66	ใช้ได้
24.	บุคลากรมีโอกาสร่วมปฏิบัติกิจกรรมในสถานศึกษาอย่างทั่วถึง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
25.	บุคลากรมีความพึงพอใจการดำเนินการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
26.	บุคลากรร่วมกันทำงานเป็นทีมและปฏิบัติงานร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความพร้อมเพียง	+1	0	+1	2	.66	ใช้ได้

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ

ข้อ	รายการ	IOC					
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม ค่า	ค่า IOC	ความ เห็น
27.	ผู้บริหารมีความตระหนักและสำนึกในหน้าที่ที่มีต่อสถานศึกษาและสังคม	0	+1	+1	2	.66	ใช้ได้
28.	ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
29.	ผู้บริหารใส่ใจเกี่ยวกับปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา	+1	0	+1	2	.66	ใช้ได้
30.	ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาและชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
31.	ผู้บริหารเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกันและกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน	0	+1	+1	2	.66	ใช้ได้
32.	บุคลากรในสถานศึกษาตระหนักในสิทธิหน้าที่และปฏิบัติงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
33.	บุคลากรในสถานศึกษายอมรับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

6. ด้านหลักความคุ้มค่า

ข้อ	รายการ	IOC					
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม ค่า	ค่า IOC	ความ เห็น
34.	บุคลากรในสถานศึกษาได้รับการมอบหมายให้ปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถและความถนัดของตนเอง	0	+1	+1	2	.66	ใช้ได้
35.	บุคลากรในสถานศึกษาได้รับการนิเทศการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
36.	มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา	+1	0	+1	2	.66	ใช้ได้
37.	มีการดูแล รักษาและใช้ประโยชน์จากวัสดุครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ของสถานศึกษาอย่างประหยัดและคุ้มค่า	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
38.	มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	0	+1	+1	2	.66	ใช้ได้
39.	มีการให้บริการด้าน แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่วัสดุ ครุภัณฑ์ แก่บุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
40.	มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร และการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องทุกปี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1. ดร.ประพิศ โปราณมูล

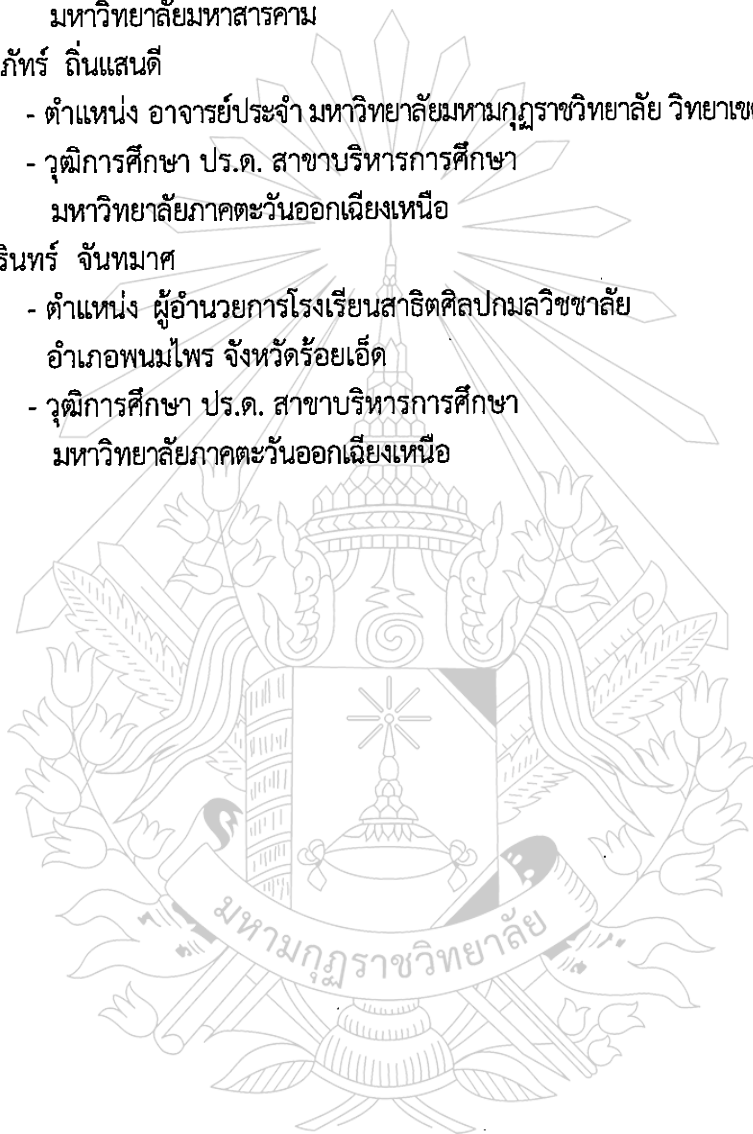
- ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ธุรการประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา ปร.ด. สาขาวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี

- ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา ปร.ด. สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. ดร.วารินทร์ จันทมาศ

- ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตศิลปกมลวิชาลัย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา ปร.ด. สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๒๕๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเสด็จเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๓๐ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เจริญพร ดร. ประพิศ โบราณมูล

ด้วยนายวีรพงษ์ วรรณพัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหา
มกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มี
ความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปรีดีวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

Http://www.rec.mbu.ac.th

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๒๕๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๕๕๐๐๐

๓๐ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เจริญพร ดร. ธีรภัทร ถิ่นแสนดี

ด้วยนายวีรพงษ์ วรรณพัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มี
ความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปรีดีวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

[Http://www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๒๕๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๓๐ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เจริญพร ดร. วารินทร์ จันทร์มาศ

ด้วยนายวีรพงษ์ วรรณพัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มี
ความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชาปริยัติวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษابัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

Http://www.rec.mbu.ac.th

ภาคผนวก จ
ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (α)

ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (α)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1.	0.72	21.	0.68
2.	0.71	22.	0.73
3.	0.84	23.	0.86
4.	0.69	24.	0.74
5.	0.83	25.	0.83
6.	0.81	26.	0.82
7.	0.82	27.	0.72
8.	0.74	28.	0.81
9.	0.70	29.	0.84
10.	0.83	30.	0.80
11.	0.72	31.	0.68
12.	0.71	32.	0.73
13.	0.84	33.	0.86
14.	0.89	34.	0.74
15.	0.83	35.	0.83
16.	0.81	36.	0.82
17.	0.82	37.	0.72
18.	0.74	38.	0.81
19.	0.70	39.	0.84
20.	0.83	40.	0.80

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = 0.85

ภาคผนวก ฉ
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๖๐๑๕/๒๖๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๓๐ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ด้วยนายวีรพงษ์ วรรณพัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ในครั้งนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปรียัติวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

Http://www.rec.mbu.ac.th

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายวีรพงษ์ วรรณพัฒน์
วัน เดือน ปีเกิด	7 เมษายน 2519
ที่อยู่ปัจจุบัน	58 หมู่ 4 ตำบลสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2533	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านสว่าง ตำบลสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2538	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโพนทองพัฒนาวทยา อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2542	ปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2556	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านหนองหิ้งหาย ตำบลพรหมสวรรค์ อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

